

ချင်းဝိသေသတိုင်း လက်စွဲဥပဒေ

(၃၁-၁၂-၆၁ နေ့အထိ ပြင်ဆင်သည့်အတိုင်း)

[၁၉၆၄ ခုနှစ်ပြန်လည်ပုံနှိပ်သည်]

၁၉၆၄
ဗဟိုပုံနှိပ်တိုက်၊ ရန်ကင်းမြို့

First Edition 1962

Reprint 1964

၁၉၆၂ ခု၊ ဗဒ္ဒမ ပုံနှိပ်ခြင်း

၁၉၆၄ ခု၊ ထပ်မံ ပုံနှိပ်ခြင်း

နိဒါန်း

၁၉၄၇ ခုနှစ်၊ ဇူလိုင်လ ၄ ရက်နေ့တွင် မြန်မာနိုင်ငံတော် လွတ်လပ်ရေး ရရှိသည်နှင့်အညီ၊ ဗြိတိသျှအစိုးရကရေးဆွဲပြဋ္ဌာန်းခဲ့သော ၁၈၉၆ ခုနှစ်၊ ချင်း တောင်များစည်းမျဉ်းဥပဒေ (The Chin Hills Regulation, 1896) ကို ပယ်ဖျက်၍၊ ၎င်းအစား ၁၉၄၇ ခုနှစ်၊ ချင်းဝိသေသတိုင်း အက်ဥပဒေ (၁၉၄၇ ခုနှစ်၊ အက်ဥပဒေအမှတ် ၄၉) ဟုခေါ်တွင်သော အက်ဥပဒေ အသစ်တစ်ခုကို ပြည်ထောင်စုပါလီမန်မှ ပြဋ္ဌာန်းခဲ့လေသည်။ ထိုအချိန်မှစ၍ အဆိုပါအက်ဥပဒေ ကို ၁၉၄၉ ခုနှစ်၊ အက်ဥပဒေအမှတ် ၃၉ ဖြင့်၎င်း၊ ၁၉၅၄ ခုနှစ်၊ အက်ဥပဒေအမှတ် ၁၇ ဖြင့်၎င်း၊ ၁၉၅၇ ခုနှစ် အက်ဥပဒေအမှတ် ၅၀ ဖြင့်၎င်း၊ အရေးပါအရာရောက် လောက်အောင်ပြင်ဆင်ပြီးဖြစ်ပါသည်။

ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ၏ဖွဲ့စည်းအုပ်ချုပ်ပုံ အခြေခံဥပဒေ စတင်အာဏာ ဝင်သည့်နေ့ရက်တွင် အတည်ဖြစ်လျက်ရှိ၍၊ ချင်းဝိသေသတိုင်းအတွင်းရှိ ချင်း အမျိုးသားများနှင့် သက်ဆိုင်သည့် အက်ဥပဒေများကို၊ လိုအပ်သည့် ခြွင်းချက် များ၊ သို့မဟုတ် ပြုပြင်ပြောင်းလဲချက်များနှင့်အတူ၊ ၁၉၄၇ ခုနှစ်၊ ချင်းဝိသေသ တိုင်း (ဥပဒေများဖြန့်ခြင်း) အက်ဥပဒေ (၁၉၄၇ ခုနှစ်၊ အက်ဥပဒေအမှတ် ၄၇) ၏ဇယားတွင် ထည့်သွင်းဖော်ပြထားပါသည်။

ဤလက်စွဲဥပဒေကို၊ ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံတော်အစိုးရ၊ ချင်းရေးရာ ဝန်ကြီးဌာန၏ အခွင့်အာဏာအရ၊ ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေခြင်းဖြစ်ပါသည်။ ၁၉၄၇ ခုနှစ်၏ နောင်ပိုင်း၌ ချင်းဝိသေသတိုင်းတွင် အာဏာသက်ရောက်သော ဥပဒေပါ ပြဋ္ဌာန်း ချက်များအရ၊ ထုတ်ပြန်ထားသည့် နည်းဥပဒေများ၊ အမိန့်ကြော်ငြာစာများ အပြင်၊ ၎င်းတိုင်း၏ လုပ်ငန်းဆောင်တာများနှင့် ပတ်သက်သော အုပ်ချုပ်ရေးဆိုင် ရာညွှန်ကြားချက် အစရှိသည်များကို ရှာဖွေစုဆောင်းလျက်၊ ပဌမအကြိမ် ပြုစု စီစဉ်ထားသည့် လက်စွဲဥပဒေစာအုပ်ဖြစ်သည့်အလျောက်၊ ၎င်းအတွင်းထည့်သွင်း ချက်များသည် ပြည့်စုံကောင်းပြည့်စုံမည်ဖြစ်ပါ၍၊ အဆိုပါစာအုပ်တွင် မှားယွင်း ချက်များ၊ ချန်လှပ်ထားသည့်အရာများနှင့် အခြားချို့ယွင်းချက်များ တွေ့ရှိပါက အောက်တွင်လက်မှတ်ရေးထိုးသူထံသို့ အကြောင်းကြားအသိပေးကြပါရန်မေတ္တာ ရပ်ခံအပ်ပါသည်။

တွမ်မွန်၊
အတွင်းဝန်၊
ချင်းရေးရာဝန်ကြီးဌာန။

မာတိကာ

အပိုင်း ၁

အမှတ်စဉ်		စာပျက်နှာ
၁။	၁၉၄၈ ခုနှစ်၊ ချင်းဝိသေသတိုင်းအက်ဥပဒေ	၁-၂၇
၂။	၁၉၄၈ ခုနှစ်၊ ချင်းဝိသေသတိုင်း (ဥပဒေများဖြန့်ဖြူး) အက်ဥပဒေ	၂၈-၄၅

အပိုင်း ၂

နည်းဥပဒေများ

၁။	၁၉၅၉ ခုနှစ်၊ ချင်းဝိသေသတိုင်း ကောင်စီများ (ရွာသူကြီး၊ ကျေးရွာကောင်စီ၊ တိုက်နယ်ကောင်စီနှင့် တိုက်နယ်ကောင်စီဥက္ကဋ္ဌများ) ရွေးကောက်ပွဲနည်းဥပဒေများ	၄၆-၅၉
၂။	ချင်းဝိသေသတိုင်း တိုက်နယ်ကောင်စီ ဥက္ကဋ္ဌများ၏ အာဏာ၊ တာဝန် ဝတ်တရားနှင့် အခွင့်အရေးနည်းဥပဒေများ	၆၀-၆၃
၃။	၁၉၅၉ ခုနှစ်၊ ချင်းဝိသေသတိုင်း၊ မြို့မကောင်စီ ရွေးကောက်ပွဲနှင့် မြို့မကောင်စီဥက္ကဋ္ဌများ၏ အာဏာ၊ တာဝန်၊ ဝတ်တရားနှင့် အခွင့်အရေးနည်းဥပဒေများ	၆၃-၇၃
၄။	၁၉၅၉ ခုနှစ်၊ ချင်းဝိသေသတိုင်း (ကျေးရွာကောင်စီ၊ တိုက်နယ်ကောင်စီနှင့် မြို့မကောင်စီ) အိမ်ခွန်ခွဲဝေသုံးစွဲရေး နည်းဥပဒေများ	၇၄-၈၁
၅။	တရားမမှုများကို စစ်ဆေးစီရင်ဆုံးဖြတ်ရာတွင် ကျေးရွာကောင်စီနှင့် တိုက်နယ်ကောင်စီ၏ လိုက်နာရမည့် နည်းဥပဒေများ	၈၂-၈၆
၆။	ချင်းအမျိုးသားချင်းဖြစ်ပွားသော တရားမမှုများကို ဆုံးဖြတ်ရာတွင် တရားရုံးများက လိုက်နာရန်နည်းဥပဒေများ	၈၇-၈၉
၇။	၁၉၅၄ ခုနှစ်၊ ချင်းဝိသေသတိုင်း ယစ်မျိုးနည်းဥပဒေများ	၈၉-၉၅
၈။	၁၉၅၉ ခုနှစ်၊ ချင်းဝိသေသတိုင်း တောမီးကာကွယ်ခြင်း နည်းဥပဒေများ	၉၅-၉၇
၉။	၁၉၆၀ ပြည့်နှစ်၊ ချင်းဝိသေသတိုင်း ဆေးဆရာဝန်များ အသုံးပြုသော ဆေးထိုးဥပဒေ နည်းဥပဒေများ	၉၇-၁၀၁
၁၀။	Rules for the Formation of the Advisory Committee of the Falam Civil Hospital, Chin Hills District	၁၀၂-၁၀၄
၁၁။	၁၉၅၄ ခုနှစ်၊ ချင်းဝိသေသတိုင်းနိုင်ငံတော် အစိုးရတန်းမြင့်ကျောင်းများနှင့် တန်းလတ်ကျောင်းများအတွက်၊ ကျောင်းကော်မတီများ ဖွဲ့စည်းပုံနှင့် ၎င်းတို့၏ လုပ်ငန်းဆောင်တာများကို ပြဋ္ဌာန်းသည့် နည်းဥပဒေများ	၁၀၄-၁၀၆
၁၂။	၁၉၅၅ ခုနှစ်၊ မြန်မာနိုင်ငံ မော်တော်ယာဉ်နည်းဥပဒေများမှ ချင်းဝိသေသတိုင်းနှင့် သက်ဆိုင်သည့် ကောက်နုတ်ချက်	၁၀၇-၁၀၈

အမှတ်စဉ်

စာမျက်နှာ

အပိုင်း ၃

ချင်းဝိသေသတိုင်းကို အုပ်ချုပ်ရေးကိစ္စအလို့ငှါ ခရိုင်၊ နယ်ပိုင်နယ်နှင့် မြို့မများ
အဖြစ် ပိုင်းခြားသတ်မှတ်သည့်အမိန့်ကြော်ငြာစာများ

၁။ Home Ministry Notification No, 423, dated the 1st April 1948	၁၁၀
၂။ ချင်းရေးရာဝန်ကြီးဌာန၏ ၁၉၅၅ ခုနှစ်၊ ဩဂုတ်လ ၁၃ ရက်နေ့စွဲပါ အမိန့်ကြော်ငြာစာ အမှတ် ၃၀	၁၁၁
၃။ ချင်းရေးရာဝန်ကြီးဌာန၏ ၁၉၆၀ ခုနှစ်၊ စက်တင်ဘာလ ၁၂ ရက်နေ့စွဲပါ အမိန့်ကြော်ငြာ စာအမှတ် ၈၂	၁၁၁—၁၁၅
၄။ ချင်းရေးရာဝန်ကြီးဌာန၏ ၁၉၆၀ ခုနှစ်၊ မေလ ၂၀ ရက်နေ့စွဲပါ အမိန့်ကြော်ငြာစာ အမှတ် ၄၇	၁၁၆—၁၂၃

အပိုင်း ၄

တရားရုံးများနှင့်အုပ်ချုပ်ရေးအရာရှိများ၏အာဏာများနှင့်ပတ်သက်သည့်အမိန့်
ကြော်ငြာစာများ

၁။ တရားရေးဝန်ကြီးဌာန၏ ၁၉၅၄ ခုနှစ်၊ ဇူလိုင်လ ၂၃ ရက်နေ့စွဲပါ အမိန့်ကြော်ငြာစာ အမှတ် ၂၁၇	၁၂၃—၁၂၄
၂။ တရားရေးဝန်ကြီးဌာန၏ ၁၉၅၄ ခုနှစ်၊ ဇူလိုင်လ ၂၃ ရက်နေ့စွဲပါ အမိန့်ကြော်ငြာစာ အမှတ် ၂၁၈	၁၂၄
၃။ တရားရေးဝန်ကြီးဌာန၏ ၁၉၆၀ ခုနှစ်၊ ဖေဖော်ဝါရီလ ၈ ရက်နေ့စွဲပါ အမိန့်ကြော်ငြာစာ အမှတ် ၇၂	၁၂၄
၄။ တရားရေးဝန်ကြီးဌာန၏ ၁၉၆၀ ခုနှစ်၊ ဖေဖော်ဝါရီလ ၈ ရက်နေ့စွဲပါ အမိန့်ကြော်ငြာစာ အမှတ် ၇၃	၁၂၅
၅။ တရားရေးဝန်ကြီးဌာန၏ ၁၉၆၀ ခုနှစ်၊ ဖေဖော်ဝါရီလ ၈ ရက်နေ့စွဲပါ အမိန့်ကြော်ငြာစာ အမှတ် ၇၄	၁၂၅
၆။ တရားရေးဝန်ကြီးဌာန၏ ၁၉၆၀ ခုနှစ်၊ ဖေဖော်ဝါရီလ ၈ ရက်နေ့စွဲပါ အမိန့်ကြော်ငြာစာ အမှတ် ၂၆	၁၂၅—၁၂၆
၇။ တရားရေးဝန်ကြီးဌာန၏ ၁၉၆၀ ခုနှစ်၊ ဖေဖော်ဝါရီလ ၈ ရက်နေ့စွဲပါ အမိန့်ကြော်ငြာစာ အမှတ် ၂၇	၁၂၆
၈။ တရားရေးဝန်ကြီးဌာန၏ ၁၉၆၀ ခုနှစ်၊ ဖေဖော်ဝါရီလ ၈ ရက်နေ့စွဲပါ အမိန့်ကြော်ငြာစာ အမှတ် ၂၈	၁၂၆
၉။ Chin Ministry Notification No. 16, dated the 1st June 1950	၁၂၇

မာတိကာ။ ။အဆက်

နမူနာစဉ်	စာမျက်နှာ
၀။ ချင်းရေးရာဝန်ကြီးဌာန၏ ၁၉၅၅ ခုနှစ်၊ ဖေဖော်ဝါရီလ ၁၈ ရက်နေ့စွဲပါ အမိန့်ကြော်ငြာစာအမှတ် ၁၉	၁၂၉
၁၁။ ချင်းရေးရာဝန်ကြီးဌာန၏ ၁၉၅၅ ခုနှစ်၊ အောက်တိုဘာလ ၃၀ ရက်နေ့စွဲပါ အမိန့်ကြော်ငြာစာအမှတ် ၃၇	၁၂၉
၁၂။ Ministry of Immigration and National Registration Notification No. ၅၀, dated the 7th October 1959	၁၂၉
၁၃။ ဘဏ္ဍာတော်မင်းကြီးရုံး၏ ၁၉၅၅ ခုနှစ်၊ ဖိဇာဘလ ၅ ရက်နေ့စွဲပါ အမိန့်ကြော်ငြာစာအမှတ် ၈၁	၁၂၈
၁၄။ ဘဏ္ဍာတော်မင်းကြီးရုံး၏ ၁၉၅၆ ခုနှစ်၊ ဇွန်လ ၂ ရက်နေ့စွဲပါ အမိန့်ကြော်ငြာစာအမှတ် ၂၁	၁၂၈
၁၅။ ချင်းရေးရာဝန်ကြီးဌာန၏ ၁၉၆၁ ခုနှစ်၊ နိုဝင်ဘာလ ၁၆ ရက်နေ့စွဲပါ အမိန့်ကြော်ငြာစာအမှတ် ၅၀	၁၂၉

အပိုင်း ၅

အထွေထွေ

၁။ အိမ်ခွန်တော် ထမ်းဆောင်ခြင်းမှ လွတ်ငြိမ်းချမ်းသာခွင့် ရရှိသည့် ပုဂ္ဂိုလ်အမျိုးအစားများ (ချင်းရေးရာဝန်ကြီးဌာန၏ ၁၉၄၉ ခုနှစ်၊ မတ်လ ၂၆ ရက်နေ့စွဲပါ အမိန့်ကြော်ငြာစာအမှတ် ၃၁)	၁၂၉-၁၃၀
၂။ နယ်အရာရှိများက အမိန့်ဖြင့် ဆင့်ဆိုနိုင်သည့်ပစ္စည်း၊ စားနပ်ရိက္ခာနှင့် အလုပ်သမားအမျိုးအစားနှင့် အရေအတွက် (ချင်းရေးရာဝန်ကြီးဌာန၏ ၁၉၆၀ ခုနှစ်၊ မေလ ၄ ရက်နေ့စွဲပါ အမိန့်ကြော်ငြာစာအမှတ် ၄၀)	၁၃၀-၁၃၁
၃။ ပစ္စည်း၊ စားနပ်ရိက္ခာနှင့် အလုပ်သမားများဆင့်ဆိုနိုင်ရန် အာဏာအပ်နှင်းခြင်းခံရသည့် နယ်အရာရှိများ (ချင်းရေးရာဝန်ကြီးဌာန၏ ၁၉၅၈ ခုနှစ်၊ ဇူလိုင်လ ၁၆ ရက်နေ့စွဲပါ အမိန့်ကြော်ငြာစာအမှတ် ၁၂ မှ ၂၆ အထိ)	၁၃၂-၁၃၅
၄။ ချင်းဝိသေသတိုင်းမှ ထောင်ဒဏ်အပြစ်ပေးခြင်းခံရသော တရားခံများအား ပို့ရမည့် အကျဉ်းထောင်များ (တရားရေးဝန်ကြီးဌာန၏ ၁၉၅၈ ခုနှစ်၊ ဩဂုတ်လ ၂၁ ရက်နေ့စွဲပါ အမိန့်ကြော်ငြာစာအမှတ် ၂၅၉ နှင့် ၁၉၅၈ ခုနှစ်၊ ဩဂုတ်လ ၂၁ ရက်နေ့စွဲပါ အမိန့်ကြော်ငြာစာအမှတ် ၂၈၁)	၁၃၅
၅။ အစိုးရ လုပ်ငန်းနှင့် ကျေးရွာလုပ်ငန်းများ (ချင်းဝိသေသတိုင်း၊ တိုင်းမင်းကြီး၏ ၁၉၄၉ ခုနှစ်၊ နိုဝင်ဘာလ ၃၀ ရက်နေ့စွဲပါ ထုတ်ပြန်ကျေညာချက်)	၁၃၅-၁၃၈
၆။ တိရစ္ဆာန်ရိုင်းများ ထုတ်ပြန်သည့်အတွက် ဆုတော်ငွေ (ချင်းဝိသေသတိုင်း၊ တိုင်းမင်းကြီးရုံး၏ ၁၉၅၈ ခုနှစ်၊ နိုဝင်ဘာလ ၂၄ ရက်နေ့စွဲပါ အမိန့်ကြော်ငြာစာအမှတ် ၁)	

မာတိကာ။ အဆုံး

မာတိကာ	စာမျက်နှာ
၇။ သစ်တောနည်းဥပဒေ ၂၇ အရ၊ ဖလမ်း၊ တီးထိန်၊ ဟားခါးနှင့် ကန်ပက်လက်မြို့များ၏ ပတ်ဝန်းကျင်ရှိ သစ်တောများကို ကာကွယ်ခြင်း (ချင်းရေးရာဝန်ကြီးဌာန၏ ၁၉၄၉ ခုနှစ်၊ ဖေဖော်ဝါရီလ ၉ ရက်နေ့စွဲပါ အမိန့်ကြော်ငြာစာအမှတ် ၇)	၁၃၉
၈။ မင်းတပ်မြို့ ပတ်ဝန်းကျင်မှ သစ်တောကို ကာကွယ်ခြင်း (လယ်ယာစိုက်ပျိုးရေးနှင့် သစ်တောရေး ဝန်ကြီးဌာန၏ ၁၉၅၉ ခုနှစ်၊ ဇွန်လ ၂၄ ရက်နေ့စွဲပါ အမိန့်ကြော်ငြာစာအမှတ် ၁၇၉)	၁၃၉
၉။ မတူပီမြို့ပတ်ဝန်းကျင်မှ သစ်တောကို ကာကွယ်ခြင်း (လယ်ယာစိုက်ပျိုးရေးနှင့် သစ်တောရေး ဝန်ကြီးဌာန၏ ၁၉၆၀ ခုနှစ်၊ စက်တင်ဘာလ ၉ ရက်နေ့စွဲပါ အမိန့်ကြော်ငြာစာအမှတ် ၃၀၉)	၁၄၀

အပိုင်း ၆

နောက်ဆက်တွဲများ

(က) ဖွဲ့စည်းဘုပ်ချုပ်ပုံအခြေခံဥပဒေမှ ကောက်နုတ်ချက်များ—	
(၁) အခန်း ၉၊ အပိုင်း ၅၊ ချင်းဝိသေသတိုင်း ဖွဲ့စည်းပုံ	၁၄၀-၁၄၁
(၂) ဒုတိယဇယား၊ လူမျိုးစုလွှတ်တော်ဖွဲ့စည်းပုံ	၁၄၁
(ခ) ၁၉၄၈ ခုနှစ်၊ ပါလီမန်ရွေးကောက်ပွဲအက်ဥပဒေမှ ကောက်နုတ်ချက်များ—	
(၁) အပိုင်း ၂၊ ပါလီမန်ဖွဲ့စည်းပုံ	၁၄၂
(၂) ဒုတိယဇယား၊ အပိုင်း ၃၊ ချင်းဝိသေသတိုင်း	၁၄၃
(၃) တတိယဇယား၊ အပိုင်း ၃၊ ချင်းဝိသေသတိုင်း	၁၄၄-၁၄၅
(ဂ) ၁၉၅၂ ခုနှစ်၊ ချင်းရေးရာကောင်စီအမတ်များ၏ စရိတ်ကြေးငွေအက်ဥပဒေ	၁၄၆-၁၄၇
(ဃ) ၁၉၅၄ ခုနှစ်၊ ချင်းရေးရာကောင်စီ သဘာပတိနှင့် ဒုတိယသဘာပတိလစာနှင့် စရိတ်ကြေးငွေများအက်ဥပဒေ	၁၄၇-၁၄၈

အပိုင်း ၁

၁၉၄၈ ခုနှစ်၊ ချင်းဝိသေသတိုင်း အက်ဥပဒေ*

[၁၉၄၈ ခုနှစ်၊ အက်ဥပဒေအမှတ် ၄၉] (၁၉၄၈ ခု၊ အောက်တိုဘာလ ၂၂ ရက်)

၁။ ။ ဤအက်ဥပဒေကို၊ ချင်းဝိသေသတိုင်း အက်ဥပဒေဟု ခေါ်ရမည်။

၂။ ။ ဤအက်ဥပဒေတွင်၊ အကြောင်းအရာနှင့်ဖြစ်စေ၊ ရှေ့နောက်စကား၏ အဓိပ္ပါယ်နှင့် ဖြစ်စေ မဆန့်ကျင်လျှင်—

- (၁) [“ခရိုင်ဝန် ”] ဆိုသည့်စကားရပ်တွင်၊ ဤအက်ဥပဒေအရ၊ နိုင်ငံတော် သမတက၊ [ခရိုင်ဝန်] ၏ အာဏာများ ပေးအပ်ထား [* * *] သည့် အရာရှိလည်း ပါဝင်သည်။
- (၂) “နယ်ပိုင်ဝန်ထောက်” ဆိုသည့်စကားရပ်တွင်၊ ဤအက်ဥပဒေအရ၊ နိုင်ငံတော် သမတက၊ နယ်ပိုင်ဝန်ထောက်၏ အာဏာများ ပေးအပ်ထားသည့် အရာရှိလည်း ပါဝင်သည်။
- (၃) “မြို့ပိုင် ” ဆိုသည့် စကားရပ်တွင်၊ ဤအက်ဥပဒေအရ၊ နိုင်ငံတော် သမတက၊ [မြို့ပိုင်] ၏ အာဏာများ ပေးအပ်ထားသည့် အရာရှိလည်း ပါဝင်သည်။
- (၄) “ချင်းအမျိုးသားများ” ဆိုသည့် စကားရပ်တွင်၊ ချင်းဝိသေသတိုင်း၌ အိမ်အိမ် အတည်အကျရှိသော ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံသားများ ပါဝင်သည်။
- (၅) “သွေးသောက်စု” ဟူသည်မှာ၊ ချင်းလူမျိုး၏ အစိတ်အပိုင်းတရပ်ရပ် [ကို] ဖြစ်စေ၊ အစုအပေါင်းကိုဖြစ်စေ ဆိုလိုသည်။
- (၆) (က) “ရွာ” ဆိုသည်မှာ၊ မြို့ပြ၏ ပြင်ပ၌ရှိ၍ အစဉ်အလာအရ၊ အိမ်များ စုပေါင်းတည်ရှိသည့်၊ သို့တည်းမဟုတ် နေအိမ်များအတွက် ဆိုင်ရာ အာဏာပိုင်က ရွာမြေဟု သတ်မှတ်ထားသည့် လူအများစုပေါင်း နေထိုင်သောဒေသကို ဆိုလိုသည်။
- (ခ) “ကျေးရွာ” ဆိုသည်မှာ၊ ပုဂံမ ၆ အရ၊ ခန့်ထားသော ရွာသို့ကြီး၏ အာဏာသက်ရောက်သော နယ်နိမိတ်တွင် ပါဝင်သည့် ရွာ၊ သို့တည်းမဟုတ် ရွာများနှင့် မြေများကို ဆိုလိုသည်။

* မြန်မာနိုင်ငံပြန်တမ်း၊ ၁၉၄၈ ခု၊ အပိုင်း ၁၊ စာမျက်နှာ ၁၁၃၅ တွင် ထုတ်ပြန်ကျေညာသည်။
 ° ၁၉၅၇ ခုနှစ်၊ အက်ဥပဒေအမှတ် ၅၀ အရ၊ ပြင်ဆင်သည်။
 † ၁၉၄၉ ခုနှစ်၊ အက်ဥပဒေအမှတ် ၃၉ အရ၊ “ ရှိ ” ဆိုသည့်စကားရပ်ကို ပယ်ဖျက်သည်။
 ‡ အဆိုပါအက်ဥပဒေအရ ပြင်ဆင်သည်။
 § ၁၉၅၇ ခုနှစ်၊ အက်ဥပဒေအမှတ် ၅၀ အရ၊ အစားထည့်သွင်းသည်။
 ¶ ၁၉၄၉ ခုနှစ်၊ အက်ဥပဒေအမှတ် ၁၉ အရ၊ ထည့်သွင်းသည်။
 †† ၁၉၅၄ ခုနှစ်၊ အက်ဥပဒေအမှတ် ၁၇ အရ၊ အစားထည့်သွင်းသည်။

* (၈) “မြို့မ” ဆိုသည်မှာ၊ နိုင်ငံတော် သမတက အမိန့်ကြော်ငြာစာ ထုတ် ပြန်၍၊ ဤအက်ဥပဒေပါ ကိစ္စများအလို့ငှါ “မြို့မ” ဟု သတ်မှတ်သော အရပ်ဒေသကို ဆိုလိုသည်။

(၇) “ရွာသူကြီး” ဟူသည်မှာ၊ ဤအက်ဥပဒေအရ၊ ခန့်ထားသည့် ရွာသူကြီးကို ဆိုလိုသည်။

(၈) “ကျေးရွာကောင်စီ” ဟူသည်မှာ၊ ဤအက်ဥပဒေအရ၊ ဖွဲ့စည်းထားသည့် ကျေးရွာကောင်စီကို ဆိုလိုသည်။

(၉) “တိုက်နယ်ကောင်စီ” ဟူသည်မှာ၊ ဤအက်ဥပဒေအရ၊ ဖွဲ့စည်းထားသည့် တိုက်နယ်ကောင်စီကို ဆိုလိုသည်။

{၁၀} “ပြည်ထောင်စု” ဟူသည်မှာ၊ ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံကို ဆိုလိုသည်။

{၁၁} “အခြေခံဥပဒေ” ဟူသည်မှာ၊ ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ ဖွဲ့စည်းအုပ်ချုပ်ပုံ အခြေခံဥပဒေကို ဆိုလိုသည်။

၂(၁၂) “တိုင်းမင်းကြီး” ဆိုသည်မှာ၊ ချင်းဝိသေသတိုင်းဆိုင်ရာ တိုင်းမင်းကြီးကို ဆိုလိုသည်။ ထိုစကားရပ်တွင် ဤအက်ဥပဒေအရ၊ နိုင်ငံတော် သမတက၊ တိုင်းမင်းကြီး၏ အာဏာများ အပ်နှင်းထားသည့် အရာရှိလည်း ပါဝင်သည်။

၃(၁၃) “မြို့မကောင်စီ” ဆိုသည်မှာ၊ ဤအက်ဥပဒေအရ၊ ဖွဲ့စည်းထားသော မြို့မ ကောင်စီကို ဆိုလိုသည်။

၄(၁၄) “ဝန်ကြီး” ဆိုသည်မှာ၊ ပြည်ထောင်စု အစိုးရအဖွဲ့ဝင် ချင်းရေးရာဝန်ကြီးကို ဆိုလိုသည်။

၃။ ။ ဤအက်ဥပဒေသည်၊ ချင်းဝိသေသတိုင်းတွင် အာဏာပြန့်နှံ့ သည်ဖြစ်၍၊ အခြေခံ ဥပဒေ စတင်အာဏာဝင်သည့် နေ့ရက်တွင် အတည်ဖြစ်လျက်ရှိသော အက်ဥပဒေများကို ပါလီမန် လွှတ်တော်မှ ချင်းဝိသေသတိုင်းရှိ ချင်းအမျိုးသားများနှင့် သက်ဆိုင်စေရမည်ဟု အက်ဥပဒေတရပ်ဖြင့် သတ်မှတ်ခြင်း မရှိလျှင်၊ ဆိုခဲ့ပြီးသော အက်ဥပဒေတို့သည်၊ ချင်း အမျိုးသားများတို့နှင့် သက်ဆိုင်ခြင်း မရှိ။^၅

၄။ ။ ပြည်ထောင်စု နိုင်ငံအတွင်း၊ အခါကာလအားလျော်စွာ အတည်ဖြစ်လျက်ရှိသည့် တရားဥပဒေများသည်၊ နောက်တွင် ပေါ်ပြထားမည့် ပြင်ဆင်ချက်များနှင့်တကွ၊ ချင်းဝိသေသ တိုင်းတွင် နေထိုင်သော ချင်းအမျိုးသားများမှတစ်ပါး၊ အခြားသူများနှင့် သက်ဆိုင်ရမည်။

၅-က။ ။ နိုင်ငံတော် သမတသည်၊ ဤအက်ဥပဒေပါ ကိစ္စများအလို့ငှါ၊ အမိန့်ကြော်ငြာ စာ ထုတ်ပြန်၍၊ မည်သည့် အရပ်ဒေသကိုမဆို၊ မြို့မအဖြစ် သတ်မှတ်နိုင်သည်။^၆

၅။ ။^၇ (၁) ဝန်ကြီးသည်၊ မိမိအား အခြေခံဥပဒေ ပုဒ်မ ၁၉၇ (၃)ဖြင့် အပ်နှင်းထား သည့် အာဏာများ၊ အခွင့်အရေးများနှင့် တာဝန် ငတ်တရားများကို၊ ချင်းရေးရာကောင်စီ၏

^၅ ၁၉၅၇ ခုနှစ်၊ အက်ဥပဒေအမှတ် ၅၀ အရ၊ ထည့်သွင်းသည်။
^၆ အဆိုပါ အက်ဥပဒေအရ၊ အစားထည့်သွင်းသည်။
^၇ အဆိုပါ အက်ဥပဒေအရ၊ ထည့်သွင်းသည်။
^၈ ၁၉၄၈ ခုနှစ်၊ အက်ဥပဒေအမှတ် ၄၈ ကိုကြည့်။
^၉ ၁၉၅၇ ခုနှစ်၊ အက်ဥပဒေအမှတ် ၅၀ အရ၊ ထည့်သွင်းသည်။
^၆ ချင်းရေးရာဝန်ကြီးဌာန၏ ၁၉၆၀ ခုနှစ်၊ မေလ ၂၀ ရက်နေ့စွဲပါ အမိန့်ကြော်ငြာစာအမှတ် ၄၇ ကိုကြည့်။
^၇ ၁၉၅၇ ခုနှစ်၊ အက်ဥပဒေအမှတ် ၅၀ အရ၊ အစားထည့်သွင်းသည်။

အလို့ဆန္ဒနှင့်အညီ သုံးစွဲဆောင်ရွက်ရမည်။ သို့သော် ယင်းသို့ သုံးစွဲဆောင်ရွက်ရာ၌ပြည်ထောင်စု အစိုးရ၏ ဆုံးဖြတ်ချက်များကို ပယ်ဖျက်ခြင်း မရှိစေရ။

(၂) ဝန်ကြီးနှင့် ချင်းရေးရာကောင်စီတို့ မှုခင်းကိစ္စကို သင့်တင့်စွာဆောင်ရွက်နိုင်ရန် အလို့ငှါ ဝန်ကြီးသည် ကောင်စီ၏ အကြံပေးချက်နှင့်အညီ၊ မှုခင်းကိစ္စဆောင်ရွက်မှုဆိုင်ရာ နည်းဥပဒေများကို ပြုလုပ်နိုင်သည်။

(၃) အထက် ပုဒ်မခွဲအရ ပြုလုပ်ထားသည့်နည်းဥပဒေများသည် ဝန်ကြီးနှင့် ချင်းရေးရာ ကောင်စီတို့ မှုခင်းကိစ္စ ဆောင်ရွက်ရန်အတွက် လမ်းညွှန်နည်းဥပဒေများဖြစ်ရမည်။

၆။ ။ (၁) ခရိုင်ဝန်သည်၊ ကျေးရွာ၊ သို့တည်းမဟုတ် ကျေးရွာအတွက် ရွာသူကြီး တဦးကို၊ နည်းဥပဒေနှင့်အညီ ရွေးကောက်တင်မြှောက်စေရမည်။ ထိုသို့ ရွေးကောက် တင်မြှောက်ခြင်း ခံရသူကို၊ ခရိုင်ဝန်က၊ ရွာသူကြီးအဖြစ် ခန့်ထားရမည်။

(၂) ရွာသူကြီးအဖြစ် အရွေးခံသူသည်—

(က) အသက် ၂၁ နှစ်အောက် ငယ်ရွယ်သူမဖြစ်စေရ။

(ခ) မိမိအား၊ ရွာသူကြီးအဖြစ်ရွေးကောက်တင်မြှောက်သော ကျေးရွာအတွင်း၌ သာမန်အားဖြင့် နေထိုင်သူ ဖြစ်ရမည်။

ရှင်းလင်းချက်။ ။ “သာမန်အားဖြင့် နေထိုင်သူ” ဆိုသည်မှာ၊ ရွေးကောက်ပွဲ မကျင်းပမီ၊ ထိုကျေးရွာအတွင်း၌ အနည်းဆုံး ၁၂ လ တစ်ဆက်တည်းနေထိုင်ခဲ့၍ နောင်ကိုလည်း ဆက်လက် နေထိုင်ရန် ရည်ရွယ်သောသူကို ဆိုလိုသည်။

၇။ ။ (၁) ရွာသူကြီးသည်၊ ရာထူးသက်တမ်းမကုန်သုံးမီ၊ ရာထူးမှ နုတ်ပယ်ခြင်း မခံရလျှင်သော်၎င်း၊ ရာထူးမှ နုတ်ထွက်ခြင်းမပြုလျှင်သော်၎င်း၊ မိမိအား ရွေးကောက်တင်မြှောက်သည့် နေ့ရက်မှစ၍၊ ငါးနှစ်တိုင်တိုင် ရာထူး၌ ထမ်းရွက်ရမည့်ပြင်၊ ထိုရွာသူကြီး၌ နောက်ထပ် အရွေးခံနိုင်ခွင့်လည်း ရှိရမည်။

(၂) ခရိုင်ဝန်သည်၊ ရွာသူကြီးကို၊ အောက်ပါ အကြောင်းတရပ်ရပ်ကြောင့် ရာထူးမှ နုတ်ပယ်နိုင်သည်။

(က) ၎င်း၏ တာဝန်ဝတ်တရားများကို ဆောင်ရွက်ရန် ထပ်တလဲလဲ ပျက်ကွက်ခြင်း၊ သို့တည်းမဟုတ် အာဏာကို ပိုမိုသုံးစွဲခြင်း၊ သို့တည်းမဟုတ် အာဏာကို အလွဲသုံးစွဲခြင်း၊ သို့တည်းမဟုတ် တာဝန်ဝတ်တရားများကို ဆောင်ရွက်ရာ၌ လွန်ကဲစွာ ပေါ့လျော့ခြင်း။

(ခ) ကိုယ်ကျင့်တရားပျက်ပြားရာရောက်သော ပြစ်မှုအတွက် ရာဇဝတ်ပြစ်ဒဏ် ခံရခြင်း။

(ဂ) အလုပ် မကျမ်းကျင်ခြင်း။

(ဃ) အုပ်ချုပ်မှု မတော်မှန်ခြင်း။

(၃) ခရိုင်ဝန်၏ အမိန့်ကို တိုင်းမင်းကြီးထံ အယူခံဝင်နိုင်သည်။

၁ ၁၉၅၇ ခုနှစ်၊ အက်ဥပဒေအမှတ် ၅၀ အရ၊ အစားထည့်သွင်းသည်။
၂ ချင်းရေးရာဝန်ကြီးဌာန၏ ၁၉၅၉ ခုနှစ်၊ ဧပြီလ ၆ ရက်နေ့စွဲပါ အမိန့်ကြော်ငြာစာအမှတ် ၁၃ ကိုကြည့်။
၃ ၁၉၅၇ ခုနှစ်၊ အက်ဥပဒေအမှတ် ၅၀ အရ၊ အစားထည့်သွင်းသည်။

၁၈။ ။(၁) ဤကိစ္စအလို့ငှါ ပြဋ္ဌာန်းထားသည့် နည်းဥပဒေ^၁ တွင် သတ်မှတ်ထားသော လူကြီး ဦးရေပါဝင်သည့်—

- (က) ကျေးရွာကောင်စီကို၊ ကျေးရွာက ရွေးကောက်တင်မြောက်ရမည်။
- (ခ) မြို့မကောင်စီကို၊ မြို့မက ရွေးကောက်တင်မြောက်ရမည်။

(၂) ပဌမအကြိမ် ကျင်းပသော မြို့မကောင်စီ၏ အစည်းအဝေးတွင် ကောင်စီလူကြီးများသည်၊ မိမိတို့အထဲမှ လူကြီးတဦးကို၊ မြို့မကောင်စီ ဥက္ကဋ္ဌအဖြစ် ရွေးကောက်တင်မြောက်ရမည်။ မြို့မကောင်စီ၏ ပဌမ အစည်းအဝေး ကျင်းပ၍ ဥက္ကဋ္ဌရွေးကောက်ပြီးသည်အထိ ဆောင်ရွက်ရန်ငှါသည့် ကိစ္စအဝင်တို့ကို ယခင်မြို့မကောင်စီဥက္ကဋ္ဌက ဆောင်ရွက်ရမည်။

(၃) ကျေးရွာကောင်စီသို့၊ သို့တည်းမဟုတ် မြို့မကောင်စီသို့ အရွေးခံမည့် လူကြီးများသည်—

- (က) အသက် ၂၁ နှစ်အောက် ငယ်ရွယ်သူများမဖြစ်စေရ။
- (ခ) မိမိအား ကောင်စီလူကြီးအဖြစ် ရွေးကောက်တင်မြောက်သော ကျေးရွာ၊ သို့တည်းမဟုတ် မြို့မအတွင်း၌ သာမန်အားဖြင့် နေထိုင်သူများ ဖြစ်ရမည်။

ရှင်းလင်းချက်။ ။ “သာမန်အားဖြင့် နေထိုင်သူ” ဆိုသည်မှာ၊ ရွေးကောက်ပွဲ မကျင်းပမီ၊ ထိုကျေးရွာ၊ သို့တည်းမဟုတ် မြို့မအတွင်း၌ အနည်းဆုံး ၁၂ လ တဆက်တည်းနေထိုင်ခဲ့၍၊ နောင်ကိုလည်း ဆက်လက်နေထိုင်ရန် ငြည်ရွယ်သောသူကို ဆိုလိုသည်။

(၄) ကောင်စီလူကြီးတဦးသည်၊ ကောင်စီလူကြီးအဖြစ်မှ နုတ်ထွက်လိုလျှင်၊ သက်ဆိုင်ရာ ကျေးရွာကောင်စီဥက္ကဋ္ဌ၊ သို့တည်းမဟုတ် မြို့မကောင်စီဥက္ကဋ္ဌထံသို့ စာဖြင့် အကြောင်းကြား၍ နုတ်ထွက်နိုင်သည်။ ကောင်စီဥက္ကဋ္ဌသည်၊ ကောင်စီဥက္ကဋ္ဌအဖြစ်မှ နုတ်ထွက်လိုလျှင်၊ သက်ဆိုင်ရာ မြို့ပိုင်၊ သို့တည်းမဟုတ် နယ်ပိုင်ငန်ထောက်ထံသို့ စာဖြင့် အကြောင်းကြား၍ နုတ်ထွက်နိုင်သည်။ ထိုသို့နုတ်ထွက်သဖြင့် လစ်လပ်သောနေရာအတွက် ကောင်စီလူကြီးသစ်ကို၊ သို့တည်းမဟုတ် ကောင်စီဥက္ကဋ္ဌသစ်ကို နောက်ထပ်ရွေးကောက် တင်မြောက်ပြီးသည်အထိ ကောင်စီလူကြီးဟောင်းသည်၊ သို့တည်းမဟုတ် ကောင်စီဥက္ကဋ္ဌဟောင်းသည်၊ မိမိ၏ တာဝန်ဝတ်တရားများကို ဆက်လက်ဆောင်ရွက်ရမည်။

(၅) ကျေးရွာကောင်စီ၏၊ သို့တည်းမဟုတ် မြို့မကောင်စီ၏ သက်တမ်းသည် ငါးနှစ်ဖြစ်ရမည်။ သို့ရာတွင် ကောင်စီ၏ သက်တမ်းကုန်ဆုံးသော်လည်း၊ ကောင်စီအသစ်ကို ရွေးကောက်တင်မြောက်ပြီးသည်အထိ၊ သက်ဆိုင်ရာ ကောင်စီလူကြီးဟောင်းများသည်၊ မိမိတို့၏ တာဝန်ဝတ်တရားများကို ဆက်လက်ဆောင်ရွက်ရမည်။ ကောင်စီလူကြီးဟောင်း အသီးသီး၌၊ နောက်ထပ် အရွေးခံနိုင်ခွင့်ရှိရမည်။

(၆) ခရိုင်ဝန်သည်၊ အောက်ပါအကြောင်း တရပ်ရပ်ကြောင့် ကျေးရွာကောင်စီ လူကြီးကို၊ သို့တည်းမဟုတ် ကျေးရွာကောင်စီဥက္ကဋ္ဌကိုဖြစ်စေ၊ မြို့မကောင်စီလူကြီးကို၊ သို့တည်းမဟုတ် မြို့မကောင်စီဥက္ကဋ္ဌကိုဖြစ်စေ ရာထူးမှ နုတ်ပယ်နိုင်သည်။

- (က) ၎င်းတို့၏ တာဝန်ဝတ်တရားများကို ဆောင်ရွက်ရန် ထပ်တလဲလဲပျက်ကွက်ခြင်း၊ သို့တည်းမဟုတ် အာဏာကို ပိုမိုသုံးစွဲခြင်း၊ သို့တည်းမဟုတ် အာဏာကို အလွဲ

^၁ ၁၉၅၇ ခုနှစ်၊ အက်ဥပဒေအမှတ် ၅၀ အရ၊ အစေးထည့်သွင်းသည်။
^၂ ချင်းရေးရာဝန်ကြီးဌာန၏ ၁၉၅၉ ခုနှစ်၊ ဧပြီလ ၆ ရက်နေ့စွဲပါ အမိန့်ကြော်ငြာစာအမှတ် ၁၃ နှင့် ၉၅၉ ခုနှစ်၊ ဧပြီလ ၉ ရက်နေ့စွဲပါ အမိန့်ကြော်ငြာစာအမှတ် ၁၄ တို့ကိုကြည့်။

သုံးစွဲခြင်း၊ သို့တည်းမဟုတ် တာဝန်ဝတ်တရားများကို ဆောင်ရွက်ရာ၌ လွန်ကဲစွာ ပေါ့လျော့ခြင်း။

(ခ) ကိုယ်ကျင့်တရား ပျက်ပြားရာရောက်သော ပြစ်မှုအတွက် ရာဇဝတ်ပြစ်ဒဏ်ခံရခြင်း။

(၇) ရွာသူကြီးသည်၊ မိမိ၏ရာထူးအလျောက် သက်ဆိုင်ရာ ကျေးရွာကောင်စီ၏ ဥက္ကဋ္ဌဖြစ်ရမည်။

(၈) မြို့မကောင်စီဥက္ကဋ္ဌသည်၊ မိမိ၏ရာထူးအလျောက် သက်ဆိုင်ရာ မြို့မ၏ သူကြီးဖြစ်ရမည်။

(၉) မြို့မအသီးသီးနှင့် သက်ဆိုင်သော ခရိုင်ဝန်ကို၊ သို့တည်းမဟုတ် နယ်ပိုင်ဝန်ထောက်ကို သက်ဆိုင်ရာ မြို့မကောင်စီအား အကြံဉာဏ်ပေးရန် အတိုင်ပင်ခံပုဂ္ဂိုလ်အဖြစ် ဝန်ကြီးက ခန့်ထားရမည်။ မြို့မကောင်စီသည်၊ တာဝန်ဝတ်တရားများကို ထမ်းဆောင်ရာ၌ အထူးသဖြင့် ပုဒ်မ ၂၁ အရ၊ အခွန်အကောက်များ စည်းကြပ် ကောက်ခံသုံးစွဲရေးကိစ္စရပ်များတွင် ထိုအတိုင်ပင်ခံ ပုဂ္ဂိုလ်၏ အကြံဉာဏ်ကိုရယူရမည်။

၉။ ။ (၁) တိုင်းမင်းကြီး၏ သဘောတူညီချက်ကို ကြိုတင်ရရှိပြီးနောက်၊ ခရိုင်ဝန်သည်၊ တိုက်နယ်တစ်ခုအတွင်းသို့ ပါဝင်စေရမည့် ကျေးရွာများကို ကျေညာရမည်။ တိုက်နယ်အတွက် တိုက်နယ်ကောင်စီတစ်ခု ရွေးကောက်တင်မြှောက်ရမည်။

(၂) တိုက်နယ်ကောင်စီတွင် ပါဝင်ရမည့် လူကြီးဦးရေသည်၊ ဤကိစ္စအလို့ငှါ၊ ပြဋ္ဌာန်းထားသည့် နည်းဥပဒေ^၁ တွင် သတ်မှတ်ထားသည့်အတိုင်း ဖြစ်ရမည်။

(၃) တိုက်နယ်ကောင်စီ ပဌမအကြိမ် ကျင်းပသော အစည်းအဝေးတွင် မိမိတို့အထဲမှ လူကြီးတဦးဦးကို တိုက်နယ်ကောင်စီဥက္ကဋ္ဌအဖြစ် ရွေးကောက်တင်မြှောက်ရမည်။ တိုက်နယ်ကောင်စီ၏ ပဌမအစည်းအဝေးကျင်းပ၍ ဥက္ကဋ္ဌရွေးကောက်ပြီးသည့်တိုင်အောင်၊ ဆောင်ရွက်ရန်ရှိသည့် ကိစ္စအဝဝတို့ကို၊ ယခင်တိုက်နယ်ကောင်စီဥက္ကဋ္ဌက ဆောင်ရွက်ရမည်။

(၄) တိုက်နယ်ကောင်စီ၏ သက်တမ်းသည် ငါးနှစ်ဖြစ်ရမည်။ သို့ရာတွင် တိုက်နယ်ကောင်စီ၏ သက်တမ်းကုန်ဆုံးသော်လည်း၊ တိုက်နယ်ကောင်စီအသစ် ရွေးကောက်တင်မြှောက်ပြီးသည်အထိ၊ ကောင်စီဟောင်းသည်၊ တာဝန်ဝတ်တရားများကို ဆက်လက် ဆောင်ရွက်ရမည်။ တိုက်နယ်ကောင်စီလူကြီးဟောင်း အသီးသီး၌ နောက်ထပ် ရွေးကောက်ပွဲတွင် ဝင်ရောက်အရွေးခံနိုင်ခွင့်ရှိစေရမည်။

(၅) တိုက်နယ်ကောင်စီလူကြီး၊ သို့တည်းမဟုတ် တိုက်နယ်ကောင်စီဥက္ကဋ္ဌ တဦးဦးသည်၊ ပုဒ်မ ၉-က တွင် ဖော်ပြပါအကြောင်းတရပ်ရပ်ကြောင့် မိမိနှင့် သက်ဆိုင်သော ကျေးရွာ၊ ကောင်စီလူကြီးအဖြစ်မှ ရပ်စဲခဲ့သော် တိုက်နယ်ကောင်စီလူကြီး၊ သို့တည်းမဟုတ် တိုက်နယ်ကောင်စီဥက္ကဋ္ဌအဖြစ်မှလည်း ရပ်စဲသည်ဟု မှတ်ယူရမည်။

^၁ ၁၉၅၄ ခုနှစ်၊ အက်ဥပဒေအမှတ် ၁၇ အရ၊ အစားထည့်သွင်းသည်။

^၂ ၁၉၅၇ ခုနှစ်၊ အက်ဥပဒေအမှတ် ၅၀ အရ၊ အစားထည့်သွင်းသည်။

^၃ ချင်းရေးရာဌာန၏ ၁၉၅၉ ခုနှစ်၊ ဧပြီလ ၆ ရက်နေ့စွဲပါ အမိန့်ကြော်ငြာစာအမှတ် ၁၃၊ နည်းဥပဒေ ၂၅ ကိုကြည့်။

^၄ ၁၉၅၄ ခုနှစ်၊ အက်ဥပဒေအမှတ် ၁၇ အရ၊ ထည့်သွင်းသည်။

° (၆) [ခရိုင်ဝန်]¹ သည်၊ တိုက်နယ်ကောင်စီလူကြီး အသီးသီးနှင့် တိုက်နယ်ကောင်စီ၏ ဥက္ကဋ္ဌကို ပုဒ်မ ၈၊ ပုဒ်မခွဲ (၆) ၌ ပြဋ္ဌာန်းထားသော အကြောင်းတရပ်ရပ်ကြောင့် ရာထူးမှ နုတ် ပယ်နိုင်သည်။

² (၇) ဤပုဒ်မ၌ဖော်ပြသော ရွေးကောက်ရေးကိစ္စအဝဝတို့ကို နည်းဥပဒေ³ တွင်၊ ပြဋ္ဌာန်း ထားသည့်အတိုင်း ဆောင်ရွက်ရမည်။

³ (၈) တိုက်နယ်ကောင်စီ လူကြီးတဦးသည်၊ ကောင်စီလူကြီးအဖြစ်မှ နုတ်ထွက်လိုလျှင် သက်ဆိုင်ရာ တိုက်နယ်ကောင်စီဥက္ကဋ္ဌထံသို့ စာဖြင့်အကြောင်းကြား၍ နုတ်ထွက်နိုင်သည်။ တိုက်နယ်ကောင်စီဥက္ကဋ္ဌသည်၊ ကောင်စီဥက္ကဋ္ဌအဖြစ်မှ နုတ်ထွက်လိုလျှင်၊ သက်ဆိုင်ရာ မြို့ပိုင်၊ သို့တည်းမဟုတ် နယ်ပိုင်ဝန်ထောက်ထံသို့ စာဖြင့်အကြောင်းကြား၍ နုတ်ထွက်နိုင်သည်။ ထိုသို့ နုတ်ထွက်သဖြင့် လစ်လပ်နေသောနေရာအတွက် ကောင်စီလူကြီးသစ်ကို၊ သို့တည်းမဟုတ် ကောင်စီဥက္ကဋ္ဌသစ်ကို နောက်ထပ် ရွေးကောက်တင်မြှောက်ပြီးသည်အထိ၊ ကောင်စီလူကြီး ဟောင်းသည်။ သို့တည်းမဟုတ် ကောင်စီဥက္ကဋ္ဌဟောင်းသည်။ မိမိ၏ တာဝန်ဝတ်တရားများကို ဆက်လက်ဆောင်ရွက်ရမည်။

⁴ ၉-က။ ။ ရွာသူကြီးသည်၊ သို့တည်းမဟုတ် ကျေးရွာကောင်စီလူကြီးသည်၊ သို့တည်း မဟုတ် မြို့မကောင်စီလူကြီးသည်၊ သို့တည်းမဟုတ် တိုက်နယ်ကောင်စီလူကြီးသည်၊ သို့တည်း မဟုတ် မြို့မကောင်စီဥက္ကဋ္ဌသည်၊ သို့တည်းမဟုတ် တိုက်နယ်ကောင်စီဥက္ကဋ္ဌသည်—

- (၁) သေဆုံးသော်၊
- (၂) ရာထူးမှ နုတ်ထွက်သော်၊
- (၃) ဤအက်ဥပဒေပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်အရ၊ လူကြီးအဖြစ်မှ ရပ်စဲခြင်းသော်၎င်း၊ နုတ် ပယ်ခြင်းသော်၎င်း ခံရသော်၊
- (၄) နည်းဥပဒေများတွင် ပြဋ္ဌာန်းထားသည့်အတိုင်း အစည်းအဝေးများသို့ တက် ရောက်ရန် ပျက်ကွက်ခဲ့သော်၊
- (၅) မိမိအရွေးခံရသော ကျေးရွာ၊ သို့တည်းမဟုတ် မြို့မတွင် ဆက်လက်နေထိုင်ခြင်း မပြုဘဲ ရွှေ့ပြောင်းသွားသော်

တို့သူ၏ နေရာသည် လစ်လပ်သည်ဟု မှတ်ယူရမည်။

⁵ ၉-ခ။ ။ ပုဒ်မ ၉-က အရ၊ လူကြီးတဦးဦး၏ နေရာလစ်လပ်ခဲ့သော်၊ ထိုနေရာကို နည်း ဥပဒေများ⁶ တွင် ပြဋ္ဌာန်းထားသည့်အတိုင်း ဆောလျင်နိုင်သမျှ ဆောလျင်စွာ ရွေးကောက် ခြင်းဖြင့် ဖြည့်သွင်းရမည်။

---

⁶ ၁၉၅၄ ခုနှစ်၊ အက်ဥပဒေအမှတ် ၁၇ အရ၊ ထည့်သွင်းသည်။
 ¹ ၁၉၅၇ ခုနှစ်၊ အက်ဥပဒေအမှတ် ၅၀ အရ၊ ပြင်ဆင်သည်။
 ² အဆိုပါ အက်ဥပဒေအရ၊ အစားထည့်သွင်းသည်။
 ³ ချင်းရေးရာဌာန၏ ၁၉၅၉ ခုနှစ်၊ ဧပြီလ ၆ ရက်နေ့စွဲပါ အမိန့်ကြော်ငြာစာအမှတ် ၁၃ ကိုကြည့်။
 ⁴ ၁၉၅၇ ခုနှစ်၊ အက်ဥပဒေအမှတ် ၅၀ အရ၊ ထည့်သွင်းသည်။
 ⁵ အဆိုပါ အက်ဥပဒေအရ၊ အစားထည့်သွင်းသည်။
 ⁶ ၁၉၅၄ ခုနှစ်၊ အက်ဥပဒေအမှတ် ၁၇ အရ၊ ထည့်သွင်းသည်။
 ⁷ ချင်းရေးရာဌာန၏ ၁၉၅၉ ခုနှစ်၊ ဧပြီလ ၆ ရက်နေ့စွဲပါ အမိန့်ကြော်ငြာစာအမှတ် ၁၃ ရှိ နည်းဥပဒေ ၂၄ နှင့် ၁၉၅၉ ခုနှစ်၊ ဧပြီလ ၉ ရက်နေ့စွဲပါ အမိန့်ကြော်ငြာစာအမှတ် ၁၄ ရှိ၊ နည်းဥပဒေ ၂၇ နှင့် ၃၄ တို့ကို ကြည့်။

၉-က။ ။(၁) ဤအက်ဥပဒေအရ ကျင်းပသော မည်သည့် ရွေးကောက်ပွဲတွင်မဆို အရွေးခံရသူ တဦးဦးကို ကန့်ကွက်လိုလျှင်၊ ရွေးကောက်ပွဲတွင် ရှုံးသူက၊ သို့တည်းမဟုတ် ၎င်း ရွေးကောက်ပွဲတွင် မဲပေးနိုင်ခွင့်ရှိသူက ထိုကိစ္စအလို့ငှါ၊ ပြဋ္ဌာန်းထားသည့် နည်းဥပဒေ^၁ အရ၊ ကန့်ကွက်လွှာကို တင်သွင်းနိုင်သည်။

(၂) ဤအက်ဥပဒေအရ ကျင်းပသော မည်သည့်ရွေးကောက်ပွဲတွင်မဆို အရွေးခံရသူ၏ ရွေးကောက်ခံရခြင်းကို၊ အောက်ပါအကြောင်း တရပ်ရပ်ကြောင့်၊ ခရိုင်ဝန်က ပယ်ဖျက်နိုင် သည်။

- (က) ရာဇသတ်ကြီး အခန်း ၉-က တွင် ဖော်ပြသော ရွေးကောက်ပွဲဆိုင်ရာ ပြစ်မှု တခုခုအတွက် ပြစ်ဒဏ်စီရင်ခြင်းခံရသူဖြစ်ခြင်း၊ သို့တည်းမဟုတ် ကိုယ်ကျင့် တရားပျက်ပြားရာရောက်သော ပြစ်မှုအတွက် ရာဇဝတ်ပြစ်ဒဏ်ခံရသူ ဖြစ်ခြင်း။
- (ခ) မိမိအားရွေးကောက်တင်မြှောက်သော ကျေးရွာ၏၊ သို့တည်းမဟုတ် ကျေးရွာ စု၏၊ သို့တည်းမဟုတ် မြို့မ၏ ပြင်ပ၌ နေထိုင်ခြင်း။
- (ဂ) ရွာသူကြီးအဖြစ် ရွေးကောက်တင်မြှောက်ခံရသူဖြစ်လျှင်၊ ရွာသူကြီးရာထူးကို မထမ်းရွက်နိုင်လောက်အောင် ကိုယ်အင်္ဂါချို့တဲ့ခြင်း၊ သို့တည်းမဟုတ် စိတ် ချို့ယွင်းခြင်း။
- (ဃ) အရွယ်မရောက်သေးခြင်း။
- (င) ဤအက်ဥပဒေပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်များအရသော်၎င်း၊ ဤအက်ဥပဒေအရ ပြုလုပ် သည့် နည်းဥပဒေများအရသော်၎င်း ကျင်းပခြင်းမဟုတ်သည့် ရွေးကောက်ပွဲ ဖြင့် ရွေးကောက်တင်မြှောက်ခံရခြင်း။
- (စ) မတရားဩဇာအာဏာ သုံးစွဲခြင်းဖြင့်သော်၎င်း၊ ချောက်လှန်ခြင်းဖြင့်သော်၎င်း ရွေးကောက်တင်မြှောက်ခံရခြင်း။
- (ဆ) ဤကိစ္စအလို့ငှါ ဝန်ကြီးကပြဋ္ဌာန်းပြီးဖြစ်သည့်၊ သို့တည်းမဟုတ် ပြဋ္ဌာန်းသည့် အာမခံ^၂ ကို မတင်သွင်းနိုင်ခြင်း။
- (ဇ) ဘာသာရေး အထိမ်းအမှတ်များကို ရွေးကောက်ပွဲတွင် အသုံးပြုခြင်း၊ သို့တည်း မဟုတ် လူမျိုးကိုသော်၎င်း၊ သွေးသောက်စုကိုသော်၎င်း၊ ကိုးကွယ်သည့် ဘာသာကိုသော်၎င်း၊ လူတန်းစားတစားကိုသော်၎င်း အကြောင်းပြု၍ ရွေး ကောက်ပွဲတွင် မဲပေးစေရန်၊ သို့တည်းမဟုတ် မဲမပေးစေရန် လှုံ့ဆော်ခြင်း။

ရှင်းလင်းချက် ။ ။ “ လူတန်းစား ” ဆိုသည့်စကားရပ်တွင် နိုင်ငံရေး အသင်းအဖွဲ့များ မပါဝင်ချေ။

(ဈ) ၁၉၄၈ ခုနှစ်၊ ပါလီမန်ရွေးကောက်ပွဲ အက်ဥပဒေအရဖြစ်စေ၊ အဆိုပါအက်ဥပဒေ အရ၊ ပြုလုပ်သည့်နည်းဥပဒေများအရဖြစ်စေ၊ အခြေခံဥပဒေအရ ဖြစ်စေ ပါလီ မန် လွှတ်တော်တရပ်ရပ်၏ ရွေးကောက်ပွဲနှင့် စပ်လျဉ်း၍ အရည်အချင်းပျက် ယွင်းသူဟု အမိန့်ကြော်ငြာစာ ထုတ်ပြန်ကျေညာထားခြင်း ခံရသူဖြစ်ခြင်း။

^၁ ၁၉၅၇ ခုနှစ်၊ အက်ဥပဒေအမှတ် ၅၀ အရ၊ အစားထည့်သွင်းသည်။
^၂ ချင်းရေးရာဌာန၏ ၁၉၅၉ ခုနှစ်၊ ဧပြီလ ၆ ရက်နေ့စွဲပါ အမိန့်ကြော်ငြာစာအမှတ် ၁၃ မှ နည်းဥပဒေ အခန်း ၄ နှင့် ၁၉၅၉ ခုနှစ်၊ ဧပြီလ ၉ ရက်နေ့စွဲပါ အမိန့်ကြော်ငြာစာအမှတ် ၁၄ မှ နည်းဥပဒေ အခန်း ၄ တို့ ကိုကြည့်။
^၃ တိုက်နယ်ကောင်စီဥက္ကဋ္ဌအတွက် ချင်းရေးရာဌာန၏ ၁၉၅၉ ခုနှစ်၊ ဧပြီလ ၆ ရက်နေ့စွဲပါ အမိန့် ကြော်ငြာစာအမှတ် ၁၃ ရှိ၊ နည်းဥပဒေ ၂၆-က တွင် ပြဋ္ဌာန်းသည်။

(၃) ပုဒ်မခွဲ (၂) အရ၊ ရွေးကောက်ခံရခြင်းကို ပယ်ဖျက်ခြင်းခံရသူမှာ ဖြစ်စေ၊ ပုဒ်မ ၇ (၂)၊ ပုဒ်မ ၈ (၆)၊ သို့တည်းမဟုတ် ပုဒ်မ ၉ (၆) အရ၊ ရာထူးမှနှုတ်ပယ်ခြင်း ခံရသူ မှာဖြစ်စေ၊ ထိုသို့ရွေးကောက်ခံရခြင်းကို ပယ်ဖျက်ခြင်းခံရသည့် သို့တည်းမဟုတ် ရာထူး မှ နုတ်ပယ်ခြင်းခံရသည့်နေ့မှစ၍ ငါးနှစ်အတွင်း၊ ဤအက်ဥပဒေအရ ကျင်းပသော မည်သည့် ရွေးကောက်ပွဲတွင်မျှ ဝင်ရောက် အရွေးခံနိုင်ခွင့်မရှိစေရ။

၁၀။ ။ ဤအက်ဥပဒေတွင် မည်သို့ပင် ပါရှိစေကာမူ၊ နိုင်ငံတော်သမတသည်၊ အောက် ပါအကြောင်း တခုခုကြောင့် ကောင်စီတခုကိုဖြစ်စေ၊ အများကိုဖြစ်စေ ဖျက်သိမ်းစေနိုင်သည်။ ထိုကဲ့သို့ ဖျက်သိမ်းသည့်အခါ၊ နိုင်ငံတော်သမတသည်၊ ရာထမ်းတဦးဦးအား သက်ဆိုင်ရာ ကောင်စီ၏၊ သို့တည်းမဟုတ် ကောင်စီများ၏အာဏာကို အပ်နှင်းနိုင်သည်။

- (က) တခုထက်ပိုသော ကောင်စီများကို ပူးပေါင်းခြင်း။
- (ခ) ကောင်စီတခုကို ခွဲခြမ်းခြင်း။
- (ဂ) ဤအက်ဥပဒေတွင် ပြဋ္ဌာန်းထားသော ကောင်စီ၏ တာဝန်ဝတ်တရားများကို ဆောင်ရွက်ရန် အကြီးအကျယ်ပျက်ကွက်ခြင်း။
- (ဃ) ငြိမ်ဝပ်ပိပြားရေး အခြေအနေ အလွန်ဆိုးဝါးလာခြင်း။

၁၁။ ။ (၁) ရွာသူကြီးတိုင်းသည်၊ မိမိပိုင်နယ်နိမိတ်များအတွင်း မိမိ၏ လက်အောက်ခံ အဖြစ် ကျေညာထားသည့် သွေးသောက်စ၊ သို့တည်းမဟုတ် ကျေးရွာ၊ သို့တည်းမဟုတ် နှစ်ရပ် လုံးကို ရပ်ရွာ၏ ထုံးတမ်းစဉ်လာနှင့်အညီ စီမံအုပ်ချုပ်ရမည်။

(၂) ရွာသူကြီးသည်၊ မိမိစီမံအုပ်ချုပ်ရသည့် ရွာသူရွာသားများထံမှ အစိုးရသို့ ပေး ဆောင်ရန်ရှိသည့် အခွန်တော်နှင့် အခြားငွေများကို ကောက်ခံရမည်၊ သို့တည်းမဟုတ် ကောက် ခံစေရမည်။

(၃) [**] ရွာသူကြီး၌ မိမိ၏ လက်အောက်ခံဖြစ်သူ တဦးတယောက်သည် ဝါရမ်း မပါဘဲ ဘမ်းဆီးပိုင်သည့် ပြစ်မှုကိုကျူးလွန်သည်ဟု ယုံကြည်ရန် အကြောင်းရှိလျှင်၊ ထိုသူကို မိမိပိုင်နယ်နိမိတ်အတွင်း ဘမ်းဆီးရန် အခွင့်ရှိသည်။

(၄) ရွာသူကြီးသည်၊ သို့တည်းမဟုတ် မြို့မသူကြီးသည်၊ မိမိစီမံအုပ်ချုပ်ရသည့် ကျေး ရွာနယ်မြေ၊ သို့တည်းမဟုတ် မြို့မတွင် ငြိမ်ဝပ်ပိပြားရေးအတွက် ဆောင်ရွက်ရမည်။ ခရိုင်ဝန်က ဖြစ်စေ၊ နယ်ပိုင်ဝန်ထောက်ကဖြစ်စေ၊ မြို့ပိုင်ကဖြစ်စေ ထုတ်ဆင့်သည့် တရားငင် အမိန့်များကို ရွာသူကြီးက၊ သို့တည်းမဟုတ် မြို့မသူကြီးက လိုက်နာဆောင်ရွက်ရမည်။ ခရိုင်ဝန်ကဖြစ်စေ၊ နယ်ပိုင်ဝန်ထောက်ကဖြစ်စေ၊ မြို့ပိုင်ကဖြစ်စေ၊ ပစ္စည်း၊ စားနပ်ရိက္ခာနှင့် အလုပ်သမား တောင်း ဆိုသည့်အခါ၊ ထိုတောင်းဆိုသည့် ပစ္စည်း၊ စားနပ်ရိက္ခာနှင့် အလုပ်သမားများကို ခရိုင်ဝန် သတ်မှတ်သည့် အတိုးအပြင့် ပေးရမည်။^၁

သို့သော် ထိုသို့တောင်းဆိုသည့်ပစ္စည်း၊ စားနပ်ရိက္ခာနှင့် အလုပ်သမား အမျိုးအစား၊ အရေအတွက်သည် အခါအားလျော်စွာ ချင်းရေးရာကောင်စီက သတ်မှတ်ထားသည့် အမျိုး

---

^၁ ၁၉၅၇ ခုနှစ်၊ အက်ဥပဒေအမှတ် ၅၀ အရ၊ အစားထည့်သွင်းသည်။
^၂ ၁၉၄၉ ခုနှစ်၊ အက်ဥပဒေအမှတ် ၃၉ အရ၊ “ကျေး” ဆိုသည့်စကားရပ်ကို ပယ်ဖျက်သည်။
^၃ ၁၉၅၇ ခုနှစ်၊ အက်ဥပဒေအမှတ် ၅၀ အရ၊ အစားထည့်သွင်းသည်။
^၄ ချင်းရေးရာဌာန၏ ၁၉၅၇ ခုနှစ်၊ ဇူလိုင်လ ၁၆ ရက်နေ့စွဲပါ အမိန့်ကြော်ငြာစာအမှတ် ၁၂ မှ ၂၆ တို့ အရ၊ အခြားဌာနဆိုင်ရာ အရာရှိများအား တောင်းဆိုနိုင်သည့် အာဇာပေးထားသည်။

အစား ဖြစ်ရမည်ပြင် ၎င်းတို့၏ အရေအတွက်သည်လည်း သတ်မှတ်ထားသည့် အရေအတွက် ထက် မပိုစေရ။

၂ (၅) ကျေးရွာကောင်စီ လူကြီးများနှင့် မြို့မကောင်စီ လူကြီးများသည်၊ သက်ဆိုင် ရာကျေးရွာသူကြီးနှင့် မြို့မသူကြီးကို အကြံဉာဏ် အကူအညီပေးရမည်။

၃ ၁၁-က။ ။ (၁) ချင်းဝိသေသတိုင်းအတွင်း၌ နေထိုင်သော ကျေးရွာသားတိုင်းသည်၊ အောက်ပါအများပြည်သူတို့နှင့် သက်ဆိုင်သောတာဝန်ဝတ်တရားများကို ဆောင်ရွက်ရမည်။

(က) နိုင်ငံတော် သစ္စာဖောက်ဖျက် ပုန်ကန်ရန် လှုံ့ဆော်မှု၊ နိုင်ငံတော် သစ္စာ ဖောက်ဖျက် ပုန်ကန်ရာတွင် ပါဝင်မှု၊ နိုင်ငံတော် အစိုးရကို လက်နက်အားဖြင့် ပုန်ကန်မှု၊ ပုန်ကန်ရန် အားထုတ်မှု၊ ငြိမ်ဝပ်ပိပြားခြင်းကို ပျက်ပြားအောင် လှုံ့ဆော်မှု၊ လူသတ်မှု၊ လူသေစေမှု၊ လုယက်မှု၊ ဓါးပြတိုက်မှု၊ ရာဇဝတ်ပြစ် ဒဏ်မကင်းသည့် မီးရှို့မှု၊ သို့တည်းမဟုတ် လက်နက်ဥပဒေဖောက်ဖျက်မှု ကျူးလွန်ခြင်းကိုသော်၎င်း၊ ကျူးလွန်ရန် အားထုတ်ခြင်းကိုသော်၎င်း၊ ကျူး လွန်ရန်ကြံရွယ်ခြင်းကိုသော်၎င်း သိသည်နှင့် တပြိုင်နက် ရွာသူကြီးအား၊ သို့ တည်းမဟုတ် ကျေးရွာကောင်စီလူကြီး တဦးဦးအား အကြောင်းကြားရမည်။

(ခ) ခိုးရာပါပစ္စည်း လက်ခံသည်ဟု၊ သို့တည်းမဟုတ် ထုခွဲရောင်းချသည်ဟု ကျော် စောသူသည်၊ ကျေးရွာအတွင်း၌ အမြဲဖြစ်စေ၊ ခေတ္တဖြစ်စေ နေထိုင်လျက် ရှိကြောင်းကိုသော်၎င်း၊ လုယက်သူ၊ ဓါးပြတိုက်သူ၊ ထောင်ပြေး၊ ဝါရမ်းပြေး၊ သို့တည်းမဟုတ် ပြည်ထောင်စု နိုင်ငံတော်၏ ရေတပ်၊ ကုန်းတပ်၊ လေတပ်မှ ထွက်ပြေးသူသည်၊ ကျေးရွာအတွင်းသို့ ရောက်ရှိကြောင်း၊ သို့တည်းမဟုတ် ဖြတ်သန်း သွားလာကြောင်းကိုသော်၎င်း၊ ကျေးရွာအတွင်း၌ မေ့တာ အလျောက်မဟုတ်ဘဲဖြစ်စေ၊ သင်္ကာမကင်းလောက်သော အကြောင်းနှင့် ဖြစ်စေ လူသေကြောင်းကိုသော်၎င်း သတင်းရရှိလျှင်၊ ရွာသူကြီးအား၊ သို့တည်း မဟုတ်ကျေးရွာ ကောင်စီလူကြီး တဦးဦးအား အကြောင်းကြားရမည်။

(ဂ) ရဲရာထမ်း မှုထမ်းကသော်၎င်း၊ ရွာသူကြီးကသော်၎င်း၊ ငြိမ်ဝပ်ပိပြားမှု ပျက် ပြားခြင်းကို တားဆီးနှိမ်နင်းရာ၌ဖြစ်စေ၊ ဤအက်ဥပဒေပါ ပြဋ္ဌာန်းချက် များအရသော်၎င်း၊ ချင်းဝိသေသတိုင်း၌ အာဏာတည်သော အခြား အက် ဥပဒေပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်များအရသော်၎င်း၊ ဤအက်ဥပဒေ၊ သို့တည်းမဟုတ် အဆိုပါ အခြားအက်ဥပဒေအရ ပြုလုပ်သည့် သို့တည်းမဟုတ် ထုတ်ပြန်သည့် နည်းဥပဒေ၊ သို့တည်းမဟုတ် စည်းကမ်းဥပဒေ၊ သို့တည်းမဟုတ် အမိန့်အရ သော်၎င်း အစိုးရ ရာထမ်း မှုထမ်းများနှင့် ရွာသူကြီးတို့အားပေးအပ်ထား သည့် တာဝန်ဝတ်တရားများကို၊ ထိုရာထမ်းမှုထမ်းများနှင့် ရွာသူကြီးတို့က ဆောင်ရွက်ရာ၌ဖြစ်စေ၊ သင့်လျော်သော အကူအညီကို ထိုရာထမ်းမှုထမ်းများ နှင့် ရွာသူကြီးတို့က တောင်းဆိုသည့်အခါ အကူအညီပေးရမည်။ ထို့ပြင် ကျေးရွာ ကာကွယ်ရေးအဖွဲ့က မိမိ၏ တာဝန်ဝတ်တရားကို ဆောင်ရွက်ရာ၌

၁ ချင်းရေးရာဌာန၏ ၁၉၆၀ ခုနှစ်၊ မေလ ၄ ရက်နေ့စွဲပါ ပြန်တမ်းအမှတ် ၄၀ ကိုကြည့်။
၂ ၁၉၅၇ ခုနှစ်၊ အက်ဥပဒေအမှတ် ၅၀ အရ၊ ထည့်သွင်းသည်။
၃ အဆိုပါ အက်ဥပဒေအရ၊ ထည့်သွင်းသည်။

လည်း သင့်လျော်သော အကူအညီတောင်းဆိုသည့်အခါ အကူအညီပေးရမည်။

- (ဃ) ဖွဲ့စည်းသောစာရင်းများ ထားရှိရေး၊ ကျေးရွာသန့်ရှင်းရေး၊ ကျန်းမာရေး၊ ကူးစက်တတ်သော ရောဂါကာကွယ်ရေး၊ သတ်မှတ်ထားသော သုသာန်မြေနေရာတွင် လူသေအလောင်းများ သင်္ဂြိုဟ်မြှုပ်နှံရေး၊ တိရစ္ဆာန်များ ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်ရေး၊ မီးဘေးကာကွယ်ရေး၊ ကျေးရွာလမ်းများနှင့် ကျေးရွာတည်းခိုရုံ အဆောက်အဦများကို ဆောက်လုပ် ပြင်ဆင်ထိန်းသိမ်းရေး၊ ပညာရေးတိုးတက်မှုအတွက် အစိုးရစာသင်ကျောင်းများ စည်ကားအောင် ဆောင်ရွက်ရေး၊ လယ်ယာစိုက်ပျိုးရေး တိုးတက်အောင် ဆောင်ရွက်ရေးတို့နှင့် စပ်လျဉ်း၍ ချင်းရေးရာကောင်စီ၏ အကြံပေးချက်အရ၊ နိုင်ငံတော် သမတကပြုလုပ်ထားသော နည်းဥပဒေများ^၁ တွင် ပြဋ္ဌာန်းထားသည့်အတိုင်း လိုက်နာဆောင်ရွက်ရမည်။
- (င) တိုင်းမင်းကြီး၏ သဘောတူညီချက်ကို ကြိုတင်ရယူ၍၊ ခရိုင်ဝန်ထမ်း သာမန်၊ သို့တည်းမဟုတ် အထူးအမိန့်ဖြင့် အကြောင်းကြားရမည်ဟု ညွှန်ကြားထားသည့် ငြိမ်ဝပ်ပိပြားရေး၊ ရာဇဝတ်ပြစ်မှုကျူးလွန်ခြင်းကို ကာကွယ်ရေး၊ လူနှင့်ပစ္စည်း လုံခြုံရေးတို့ကို ထိခိုက်စေမည့် ကိစ္စများကို ရွာသူကြီးအား၊ သို့တည်းမဟုတ် ကျေးရွာကောင်စီလူကြီး တဦးဦးအား အကြောင်းကြားရမည်။

(၂) လုံလောက်သော အကြောင်းမရှိဘဲ၊ ပုဒ်မခွဲ (၁) တွင် ပြဋ္ဌာန်းထားသည့် တာဝန်ဝန်တမ်းတစ်ခုခု လိုက်နာဆောင်ရွက်ရန် ပျက်ကွက်မှုကို ကျေးရွာကောင်စီသည် စုံစမ်းစစ်ဆေး၍၊ ထိုပျက်ကွက်မှု ကျူးလွန်သူကို ပြစ်မှုထင်ရှားလျှင်၊ ကျပ်နှစ်ဆယ်ထက် မပိုသော ငွေဒဏ်သော်၎င်း၊ တန်ဘိုးငွေ ကျပ်နှစ်ဆယ်ထက်မပိုသော ပစ္စည်းလျော်ဒဏ်သော်၎င်း စီရင်နိုင်သည်။ သို့တည်းမဟုတ် မိမိက စုံစမ်းစစ်ဆေး ဆုံးဖြတ်ရန် မသင့်ဟု ယူဆလျှင်၊ ထိုအမှုကို သက်ဆိုင်ရာ တိုက်နယ်ကောင်စီသို့ တင်ပို့ရမည်။

(၃) ပုဒ်မခွဲ (၂) အရ၊ ကျေးရွာကောင်စီက တင်ပို့သော အမှုကို၊ တိုက်နယ်ကောင်စီသည် စုံစမ်းစစ်ဆေး၍၊ ပြစ်မှု ကျူးလွန်သူကို ပြစ်မှုထင်ရှားလျှင်၊ ကျပ်ငါးဆယ်ထက် မပိုသော ငွေဒဏ်သော်၎င်း၊ တန်ဘိုးငွေ ကျပ်ငါးဆယ်ထက်မပိုသော ပစ္စည်းလျော်ဒဏ်သော်၎င်း စီရင်နိုင်သည်။

(၄) ကျေးရွာကောင်စီ၏ စီရင်ချက်ကြောင့် နစ်နာခံရသူသည်၊ သက်ဆိုင်ရာ တိုက်နယ်ကောင်စီထံသို့ဖြစ်စေ၊ သက်ဆိုင်ရာ မြို့ပိုင်ထံသို့ဖြစ်စေ အမှုကို ပြန်လည်စစ်ဆေးရန် လျှောက်ထားနိုင်သည်။ တိုက်နယ်ကောင်စီ၏ စီရင်ချက်ကြောင့် နစ်နာခံရသူသည်၊ သက်ဆိုင်ရာ နယ်ပိုင်ဝန်ထောက်ထံသို့ လျှောက်ထားနိုင်သည်။ နယ်ပိုင်ဝန်ထောက်သည်၊ တိုက်နယ်ကောင်စီ၏ စီရင်ချက်ကို ပယ်ဖျက်၍၊ အမှုကိုပြန်လည်စစ်ဆေးနိုင်သည်။

၁၂။ ။^၁ (၁) ရာဇဝတ်ကျင့်ထုံးကိုဥပဒေအရ တရားရုံး၏ ခွင့်ပြုချက်ဖြင့်ဖြစ်စေ၊ ခွင့်ပြုချက်မလိုဘဲနှင့်ဖြစ်စေ သဘောတူ ပြေငြိမ်းနိုင်သော ပြစ်မှုတစ်ခုခုသည်၊ ကျေးရွာကောင်စီ

^၁ အထက်တန်းနှင့် အလယ်တန်းကျောင်းများအတွက် ကျောင်းကော်မီတီများဖွဲ့စည်းရန် နည်းဥပဒေများကို ချင်းရေးရာဌာန၏ ၁၉၅၄ ခုနှစ်၊ ဒီဇင်ဘာလ ၆ ရက်နေ့စွဲပါ အမိန့်ကြော်ငြာစာအမှတ် ၃၃ အရ ထုတ်ပြန်သည်။
^၂ ၁၉၅၇ ခုနှစ်၊ အက်ဥပဒေအမှတ် ၅၀ အရ၊ အစားထည့်သွင်းသည်။

ကို ရွေးကောက်တင်မြောက်လိုက်သည့် နယ်မြေအတွင်းတွင်ဖြစ်ပွား၍ တရားလိုသည်။ သို့တည်းမဟုတ် တရားခံတဦးဦးသည်။ ချင်းအမျိုးသားဖြစ်ခဲ့သော်၊ ကျေးရွာကောင်စီသည်။ ထိုပြစ်မှုကို စုံစမ်းစစ်ဆေးနိုင်သည့်ပြင်၊ ထိုကဲ့သို့သော ပြစ်မှုကျူးလွန်သူကို ပြစ်မှုထင်ရှားလျှင်၊ ရပ်ရွာထုံးတမ်းစဉ်လာအရ၊ ငွေဒဏ်သော်၎င်း၊ ပစ္စည်းလျော်ဒဏ်သော်၎င်း စီရင်နိုင်သည်။ ထိုသို့ စီရင်သည့်အတိုင်း တရားခံက ပေးဆောင်သည့်ဒဏ်ငွေ၊ သို့တည်းမဟုတ် ပေးလျော်သည့် ပစ္စည်းအားလုံးကိုဖြစ်စေ၊ အချို့အဝက်ကိုဖြစ်စေ၊ ထိုပြစ်မှုကြောင့် ဆုံးရှုံးနစ်နာခံရသူအား၊ လျော်ကြေးအဖြစ်ပေးရန် အမှုကို စီရင်ဆုံးဖြတ်သော ကျေးရွာကောင်စီက အမိန့်ချမှတ်နိုင်သည်။

(၂) တရားစီရင်ရာ၌ အဆုံးအဖြတ်သည် အရေးပါသော အချက်များတွင် တရားတိမ်းစောင်းခြင်းမရှိလျှင်၊ ကျေးရွာကောင်စီ၏ ပြစ်မှုထင်ရှားစီရင်ခြင်းကိုသော်၎င်း၊ ပြစ်ဒဏ်စီရင်ခြင်းကိုသော်၎င်း စစ်ဆေးစီရင်ပိုင်ခွင့်အာဏာ သုံးစွဲရာ၌ နည်းလမ်းမကျသည့်အတွက် မခိုင်လုံဟု ငြင်းဆိုပိုင်ခွင့်မရှိ [စေ] ရ။ သို့တည်းမဟုတ် ပယ်ဖျက်ခြင်း မရှိစေရ။

(၃) ဤအချက်နှင့် ပတ်သက်၍ ကျေးရွာကောင်စီ၏ စီရင်ချက်ကြောင့် နစ်နာခံရသူတဦးတယောက်သည်၊ ဆိုင်ရာ တိုက်နယ်ကောင်စီသို့ဖြစ်စေ၊ ဆိုင်ရာ မြို့နယ်ဇာဇဝတ် တရားသူကြီးသို့ဖြစ်စေ အမှုကို ပြန်လည်စစ်ဆေးရန် လျှောက်ထားနိုင်သည်။ တိုက်နယ်ကောင်စီ၏ စီရင်ချက်ကို နယ်ပိုင် ဇာဇဝတ်တရားသူကြီးက ပယ်ဖျက်၍ အမှုကို ပြန်လည်စစ်ဆေးနိုင်သည်။

၁၃။ ။(၁) ကျေးရွာကောင်စီသည်မိမိတို့အားရွေးကောက်တင်မြောက်လိုက်သည့် နယ်မြေအတွင်း နေထိုင်သူအချင်းချင်း စွဲဆိုသည့် မည်သည့်တရားမမှုကိုမဆို အချင်းများသည့် ပစ္စည်းတန်ဖိုးသည် [ကျပ်တထောင်]၊ ထက်မပိုလျှင်၊ စစ်ဆေး၍ ရပ်ရွာထုံးတမ်းစဉ်လာနှင့်အညီ စီရင်ဆုံးဖြတ်နိုင်သည်။^၁

(၂) တရားမမှုများကို စီရင်ဆုံးဖြတ်ရာ၌ ကျေးရွာကောင်စီသည် အမှုသည်များအား ချေပလျှောက်ထားနိုင်ခွင့် ပေးရမည်ပြင်၊ အမှုကို စီရင်ဆုံးဖြတ်ရာ၌ လိုအပ်သည့် မိမိတို့ကိုးကားသော သက်သေခံချက်များကို တင်ပြနိုင်ခွင့်လည်းပေးရမည်။

(၃) ကျေးရွာကောင်စီ၏ စီရင်ချက်ကို စာဖြင့်ရေးသားရမည်။ ထိုစီရင်ချက်တွင် မည်သည့် အကြောင်းများကြောင့် ယင်းသို့ စီရင်ဆုံးဖြတ်ရသည်ကို အတိုချုပ်ဖော်ပြရမည်။ ထိုစီရင်ချက်ကို မကျေနပ်သူ အမှုသည်က၊ ဆိုင်ရာ တိုက်နယ်ကောင်စီသို့ ပြန်လည်စစ်ဆေးစီရင်ရန် လျှောက်ထားနိုင်သည်။ ထိုသို့လျှောက်ထားသည့်အခါ၊ ထိုတိုက်နယ်ကောင်စီသည်၊ မူလအမှုကို စစ်ဆေးဘိသကဲ့သို့ အရေးယူစီရင်ဆုံးဖြတ်နိုင်သည်။

၁၄။ ။တိုက်နယ်ကောင်စီရှိလျှင် ပုဒ်မ ၁၃၊ ပုဒ်မခွဲ (၂) နှင့် ပုဒ်မခွဲ (၃) [* * *] တွင် ဖော်ပြထားသည့် ကန့်သတ်ချက်များနှင့် မဆန့်ကျင်စေဘဲ၊ ထိုတိုက်နယ်ကောင်စီသည် တိုက်နယ်အတွင်း နေထိုင်သူ အချင်းချင်း စွဲဆိုသော တရားမမှုကို အချင်းဖြစ်သည့် ပစ္စည်း

^၁ ၁၉၄၉ ခုနှစ်၊ အက်ဥပဒေအမှတ် ၃၉ အရ၊ ထည့်သွင်းသည်။
^၂ ၁၉၅၇ ခုနှစ်၊ အက်ဥပဒေအမှတ် ၅၀ အရ၊ ပြင်ဆင်သည်။
^၃ ကောင်စီများက လိုက်နာရမည့်နည်းဥပဒေများကို ချင်းရေးရာဌာန၏ ၁၉၅၇ ခုနှစ်၊ စက်တင်ဘာလ ၁၆ ရက်နေ့စွဲပါ အမိန့်ကြော်ငြာစာအမှတ် ၂၄ တွင်ကြည့်။
^၄ ၁၉၅၇ ခုနှစ်၊ အက်ဥပဒေအမှတ် ၅၀ အရ၊ အစားထည့်သွင်းသည်။
^၅ အဆိုပါ အက်ဥပဒေအရ “ ဇီပဌမပိုင်း ” ဆိုသည့်စကားရပ်ကိုပယ်ဖျက်သည်။

တန်ဖိုးသည် [ကျပ်နှစ်ထောင်] ထက်မပိုလျှင်၊ စစ်ဆေး၍ ရပ်ရွာထုံးတမ်းစဉ်လာနှင့်အညီ စီရင်ဆုံးဖြတ်နိုင်သည်။^၂

၁၅။ ။ (၁) တိုက်နယ်ကောင်စီ၏ စီရင်ချက်ကို သက်ဆိုင်ရာ မြို့နယ်တရားမ တရားသူကြီးက၊ သို့တည်းမဟုတ် မြို့နယ်တရားမ တရားသူကြီးခန့်ထားခြင်းမရှိလျှင်၊ နယ်ပိုင်တရားမ တရားသူကြီးက ပြင်ဆင်နိုင်သည်။

(၂) မြို့နယ် တရားမ တရားသူကြီးသည်၊ သို့တည်းမဟုတ် နယ်ပိုင်တရားမ တရားသူကြီးသည်၊ တိုက်နယ်ကောင်စီက စီရင်ပြီးသော အမှုကို မူလမှဖြစ်ဘိသကဲ့သို့ စစ်ဆေးနိုင်သည်။ ထိုအမှုတွင် မြို့နယ် တရားမ တရားသူကြီးက၊ သို့တည်းမဟုတ် နယ်ပိုင် တရားမ တရားသူကြီးက ချမှတ်သော အမိန့်စီရင်ချက်သည်၊ တရားရုံးများ အက်ဥပဒေအရ မူလစီရင်ပိုင်ခွင့် အာဏာများကို သုံးစွဲ၍ ချမှတ်သည့် ဒီကရီများနှင့် အမိန့်များဖြစ်သည်ဟု မှတ်ယူရမည်။

(၃) တရားမကျင့်ထုံးကိုဥပဒေပါ သက်ဆိုင်ရာ ပြဋ္ဌာန်းချက်များနှင့် မဆန့်ကျင်စေဘဲ၊ ကျေးရွာကောင်စီ၌သော်၎င်း၊ တိုက်နယ်ကောင်စီ၌သော်၎င်း၊ မြို့နယ် တရားမ တရားသူကြီး ရုံး၌သော်၎င်း၊ နယ်ပိုင် တရားမ တရားသူကြီးရုံး၌သော်၎င်း၊ မပြီးမပြတ်ရှိနေသော မည်သည့် တရားမမှုကိုမဆို၊ တရားမ ခရိုင်တရားသူကြီးက ပြန်လည် နုတ်သိမ်းပြီးလျှင်၊ မိမိကိုယ်တိုင် စစ်ဆေးနိုင်သည်။ သို့တည်းမဟုတ် မိမိ၏လက်အောက် အခြား တရားမ တရားသူကြီးတဦးဦးသို့ ဖြစ်စေ၊ အခြားကျေးရွာကောင်စီ၊ သို့တည်းမဟုတ် တိုက်နယ်ကောင်စီ တခုခုသို့ဖြစ်စေ ထိုအမှုကို စစ်ဆေးရန် လွှဲအပ်နိုင်သည်။

၁၅-က။ ။ တရားမမှုတခုခုကို စီရင်ဆုံးဖြတ်ရာ၌၊ ရပ်ရွာထုံးတမ်းစဉ်လာကို၎င်း၊ များမူ တော်မှန်ရေးတည်းဟူသော လောကပါလ တရားတို့ကို၎င်း ထောက်ထားရမည်။

သို့ရာတွင် အမေ့ဆက်ခံခြင်းနှင့် စပ်လျဉ်းသည့် မှုခင်းကိစ္စများကို စီရင်ဆုံးဖြတ်ရာ၌၊ ဤအက်ဥပဒေ၏ ဇယားပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်များဖြင့် လက်ရှိရပ်ရွာ ထုံးတမ်းစဉ်လာများကို ပြုပြင်ထားသည့်အတိုင်း လိုက်နာ၍ စီရင်ဆုံးဖြတ်ရမည်။

၁၅-ခ။ ။ ရုံးခွန်တော် အက်ဥပဒေတွင် မည်သို့ပင် ပါရှိစေကာမူ၊ ကျေးရွာကောင်စီ သည်၊ သို့တည်းမဟုတ် တိုက်နယ်ကောင်စီသည်၊ ဤအက်ဥပဒေအရ တရားမမှုကိုဖြစ်စေ၊ ရာဇဝတ်မှုကိုဖြစ်စေ ကြားနာဆုံးဖြတ်ရသည့်အခါ၊ အမူလက်ခံကြေးကိုဖြစ်စေ၊ ကြားနာ ဆုံးဖြတ်ကြေးကိုဖြစ်စေ နှစ်ခုစလုံးကိုဖြစ်စေ ကြေးငွေဖြင့်၊ သို့တည်းမဟုတ် တန်ဖိုးညီမျှ သော အရာဝတ္ထုပစ္စည်းဖြင့် ကောက်ခံရယူနိုင်သည်။ အမူလက်ခံကြေးနှင့် ကြားနာဆုံးဖြတ် ကြေးများသည်၊ [* *]^၃ ဝန်ကြီးက နည်းဥပဒေဖြင့် ပြဋ္ဌာန်းထားသည့် နှုန်းများအတိုင်း ဖြစ်စေရမည့်ပြင်၊ ၎င်းတို့မှအပ ကျေးရွာကောင်စီသည်၊ သို့တည်းမဟုတ် တိုက်နယ်ကောင်စီ သည်၊ မိမိတို့ကြားနာဆုံးဖြတ်ရသော အမှုကိစ္စများအတွက် အခြားမည်သည့် အခွန်တော်ကိုမျှ၊ သို့တည်းမဟုတ် အခကြေးငွေကိုမျှ၊ ကောက်ခံရယူခြင်း မပြုရ။ ဤကဲ့သို့ ကောက်ခံရရှိ

^၁ ၁၉၅၇ ခုနှစ်၊ အက်ဥပဒေအမှတ် ၅၀ အရ၊ ပြင်ဆင်သည်။
^၂ ကောင်စီများကလိုက်နာရမည့် နည်းဥပဒေများကို ချင်းရေးရာ၌မူ၏ ၁၉၅၇ ခုနှစ်၊ စက်တင်ဘာလ ၁၆ ရက်နေ့စွဲပါ အမိန့်ကြော်ငြာစာအမှတ် ၂၄ တွင်ကြည့်။
^၃ ၁၉၅၇ ခုနှစ်၊ အက်ဥပဒေအမှတ် ၅၀ အရ၊ အစားထည့်သွင်းသည်။
^၄ အဆိုပါ အက်ဥပဒေအရ၊ ထည့်သွင်းသည်။
^၅ ၁၉၅၇ ခုနှစ်၊ အက်ဥပဒေအမှတ် ၅၀ အရ၊ ၁၉၅၄ ခုနှစ်၊ အက်ဥပဒေအမှတ် ၁၇ ဖြင့် ပုဒ်မ ၁၅-က အဖြစ်ထည့်သွင်းသော ပုဒ်မကို ပုဒ်မ ၁၅-ခ အဖြစ် ပြန်လည်အမှတ်စဉ်သည်။
^၆ အဆိုပါ အက်ဥပဒေအရ၊ “ချင်းရေးရာ” ဆိုသည့်စကားရပ်ကို ပယ်ဖျက်သည်။

သော အမှုလက်ခံကြေးနှင့် ကြားနာဆုံးဖြတ်ကြေးများကို အမှုလက်ခံ ကြားနာဆုံးဖြတ် ရသော ကောင်စီလူကြီးများသည်၊ နည်းဥပဒေများ၌ ပြဋ္ဌာန်းထားသည့်အတိုင်း ခွဲဝေယူနိုင် သည်။

၁၆။ ။ (၁) ရာဇဝတ်မှု၊ တရားမမှု၊ အခွန်တော်နှင့် အရပ်ရပ်ဆိုင်ရာ ကိစ္စများအတွက် ချင်းဝိသေသတိုင်းကို ကျေညာ သတ်မှတ်ထားသည့် စက်ရှင်နယ်များ [ခရိုင်] များ၊ နယ်ပိုင် နယ်များနှင့် မြို့နယ်များစသည်ဖြင့် ခွဲခြားထားရမည်။ ။ [ခရိုင်ဝန်] အသီးသီးသည် ဆိုင်ရာ [ခရိုင်] ၏ [ခရိုင်] ရာဇဝတ်တရားသူကြီးဖြစ်ရမည်။

(၂) စက်ရှင်တရားသူကြီး၌ ရာဇဝတ်မှု တရပ်ရပ်ကို စစ်ဆေးရန်အတွက်၊ မိမိထံ ရာဇဝတ် တရားသူကြီးတဦးဦးက တရားခံကို တင်ပို့ခြင်းမရှိသော်လည်း၊ မူလစီရင်ပိုင်ခွင့်အာဏာရှိသော [တရား] ရုံးအဖြစ်ဖြင့် မည်သည့်ပြစ်မှုကိုမဆို အရေးယူပိုင်ခွင့်ရှိသည်။ ယင်းသို့ အရေးယူ သည့်အခါ ဝါရမ်းအမှုများကို ရာဇဝတ်တရားသူကြီးများ စစ်ဆေးရာ၌ လိုက်နာရန် ရာဇဝတ် ကျင့်ထုံး [* *] ဥပဒေတွင် ပြဋ္ဌာန်းထားသည့် နည်းလမ်းကို၊ စက်ရှင်တရားသူကြီးသည် လိုက်နာရမည်။

(၃) ရာဇဝတ်ကျင့်ထုံး ကိုဥပဒေပါ သက်ဆိုင်ရာ ပြဋ္ဌာန်းချက်များနှင့် မဆန့်ကျင် စေဘဲ၊ ကျေးရွာကောင်စီ၌သော်၎င်း၊ တိုက်နယ်ကောင်စီ၌သော်၎င်း၊ မြို့နယ် ရာဇဝတ်တရား သူကြီးရုံး၌သော်၎င်း၊ နယ်ပိုင်ရာဇဝတ် တရားသူကြီးရုံး၌သော်၎င်း မပြီးမပြတ်ရှိနေသော မည်သည့် ရာဇဝတ်မှုကိုမဆို၊ ခရိုင်ရာဇဝတ် တရားသူကြီးက ပြန်လည်နုတ်သိမ်းပြီးလျှင်၊ မိမိ ကိုယ်တိုင်စစ်ဆေးနိုင်သည်။ သို့တည်းမဟုတ် မိမိ၏ လက်အောက် အခြားရာဇဝတ် တရားသူကြီး တဦးဦးသို့ဖြစ်စေ၊ အခြားကျေးရွာကောင်စီ၊ သို့တည်းမဟုတ် တိုက်နယ်ကောင်စီ တခုခုသို့ ဖြစ်စေ ထိုအမှုကို စစ်ဆေးရန် လွှဲအပ်နိုင်သည်။

၁၇။ ။ [ရာဇဝတ်ကျင့်ထုံး] ဥပဒေပါ ကိစ္စများအလို့ငှါ၊ တိုင်းမင်းကြီးသည် စက်ရှင် တရားသူကြီးမရှိသော စက်ရှင်နယ်တွင် စက်ရှင်တရားသူကြီး၏ အာဏာများကို သုံးစွဲရမည်။ ။

၁၈။ ။ နိုင်ငံတော် သမတသည်၊ [အမိန့်ကြော်ငြာစာ] ထုတ်ပြန်၍၊ မည်သည့် နယ်ပိုင် ဝန်ထောက်ကိုမဆို ဤအက်ဥပဒေအရ ခရိုင်ဝန်၏ အာဏာအားလုံးကိုဖြစ်စေ၊ အာဏာတခုခု ကိုဖြစ်စေ အပ်နှင်း၍ ၎င်းစီရင်ပိုင်ခွင့်အာဏာ ပြန်နဲ့ သည့်နယ်မြေကို နယ်နိမိတ်သတ်မှတ် ပေးနိုင်သည်။ ။

---

^၁ ၁၉၅၇ ခုနှစ်၊ အက်ဥပဒေအမှတ် ၅၀ အရ၊ ပြင်ဆင်သည်။
^၂ တရားရေးဝန်ကြီးဌာန၏ ၁၉၅၄ ခုနှစ်၊ ဇူလိုင်လ ၂၃ ရက်နေ့စွဲပါ အမိန့်ကြော်ငြာစာအမှတ် ၂၁၇၊ ၁၉၆၀ ခုနှစ်၊ ဖေဖော်ဝါရီလ ၈ ရက်နေ့စွဲပါ အမိန့်ကြော်ငြာစာအမှတ် ၂၆ နှင့် ချင်းရေးရာဝန်ကြီးဌာန၏ ၁၉၆၀ ခုနှစ်၊ စက်တင်ဘာလ ၁၂ ရက်နေ့စွဲပါ အမိန့်ကြော်ငြာစာအမှတ် ၈၂ တို့ကိုကြည့်။
^၃ ၁၉၅၇ ခုနှစ်၊ အက်ဥပဒေအမှတ် ၅၁ အရ၊ ပြင်ဆင်သည်။
^၄ ၁၉၄၉ ခုနှစ်၊ အက်ဥပဒေအမှတ် ၃၉ အရ၊ ထည့်သွင်းသည်။
^၅ အဆိုပါ အက်ဥပဒေအရ၊ “ ကိုစ ” ဆိုသည့်စကားရပ်ကိုပယ်ဖျက်သည်။
^၆ ၁၉၅၇ ခုနှစ်၊ အက်ဥပဒေအမှတ် ၅၀ အရ၊ ထည့်သွင်းသည်။
^၇ ၁၉၄၉ ခုနှစ်၊ အက်ဥပဒေအမှတ် ၃၉ အရ၊ ပြင်ဆင်သည်။
^၈ တရားရေးဝန်ကြီးဌာန၏ ၁၉၆၀ ခုနှစ်၊ ဖေဖော်ဝါရီလ ၈ ရက်နေ့စွဲပါ အမိန့်ကြော်ငြာစာအမှတ် ၂၂ အရ၊ ခရိုင်တရားမတရားသူကြီးအဖြစ် ခန့်အပ်ခြင်းကိုလည်းခံရသည်။
^၉ ၁၉၅၇ ခုနှစ်၊ အက်ဥပဒေအမှတ် ၅၀ အရ၊ ပြင်ဆင်သည်။
^{၁၀} ချင်းရေးရာဌာန၏ ၁၉၅၀ ခုနှစ်၊ ဇွန်လ ၁ ရက်နေ့စွဲပါ အမိန့်ကြော်ငြာစာအမှတ် ၁၆ ကိုကြည့်။

*၁၈-က။ ။ နိုင်ငံတော် သမတသည်၊ မည်သည့် ခရိုင်ဝန်ကိုမဆို၊ ဤအက်ဥပဒေအရ တိုင်းမင်းကြီး၏ အာဏာအားလုံးကိုဖြစ်စေ၊ အာဏာတစ်ခုခုကိုဖြစ်စေ အပ်နှင်းနိုင်သည့်ပြင် ၎င်း၏ စီရင်ပိုင်ခွင့်အာဏာ ပြန့်နှံ့ သည့်နယ်မြေ၏ နယ်နိမိတ်ကိုလည်း သတ်မှတ်ပေးနိုင်သည်။

၂၁၉။ ။ မြို့မသူကြီးသည်၊ မိမိနှင့် သက်ဆိုင်ရာ မြို့မတွင် နေထိုင်သူများက အစိုးရသို့ ပေးဆောင်ရန်ရှိသည့် အခွန်တော်နှင့် အခြားငွေများကို ကောက်ခံရမည်။ သို့တည်းမဟုတ် ကောက်ခံစေရမည်။

၂၂၀။ ။ (၁) မြို့မအတွင်း၌ နေထိုင်သူတိုင်းသည်၊ အောက်ပါကိစ္စများနှင့် စပ်လျဉ်း၍ သတင်းရရှိလျှင်၊ ရဲဌာနာသို့ဖြစ်စေ၊ ရာဇဝတ် တရားသူကြီးတဦးဦးသို့ဖြစ်စေ ချက်ခြင်း အကြောင်းကြားရမည်။

- (က) ခိုးရာပါပစ္စည်း လက်ခံသူသည်၊ သို့တည်းမဟုတ် ထုခွဲရောင်းချသူသည်၊ မြို့မ အတွင်းသို့ရောက်ရှိခြင်း၊ သို့တည်းမဟုတ် မြို့မအတွင်း နေထိုင်ခြင်း။
- (ခ) လူယက်သူ၊ ခါးပြတိုက်သူ၊ ထောင်ပြေး၊ ဝါရမ်းပြေး၊ သို့တည်းမဟုတ် ပြည် ထောင်စု နိုင်ငံတော်၏ ရေတပ်၊ ကုန်းတပ်၊ လေတပ်မှ ထွက်ပြေးသူသည်၊ မြို့မအတွင်းသို့ ရောက်ရှိခြင်း၊ သို့တည်းမဟုတ် ဖြတ်သန်းသွားလာခြင်း။
- (ဂ) မြို့မအတွင်း အောက်ပါပြစ်မှုတစ်ခုခုကို ကျူးလွန်ခြင်း၊ သို့တည်းမဟုတ် ကျူး လွန်ရန် အားထုတ်ခြင်း၊ သို့တည်းမဟုတ် ကျူးလွန်ရန် ကြံစည်ခြင်း။

- (ကက) လူသတ်မှု။
- (ခခ) လူသေစေမှု။
- (ဂဂ) လူယက်မှု။
- (ဃဃ) ခါးပြတိုက်မှု။
- (ငင) လက်နက်ဥပဒေ ဖောက်ဖျက်မှု။
- (စစ) ရာဇဝတ် ပြစ်ဒဏ်မကင်းသည့် မီးရှို့မှု။
- (ဆဆ) မြို့မအတွင်း၌ မေ့တာအလျောက်မဟုတ်ဘဲဖြစ်စေ၊ သင်္ကာမကင်းဘူးဟု အကြောင်းနှင့်ဖြစ်စေ လူသေဆုံးမှု။

(၂) မည်သူမဆို၊ လုံလောက်သော အကြောင်းမရှိဘဲ၊ ပုဒ်မခွဲ (၁) တွင် ပြဋ္ဌာန်းထား သည့်အတိုင်း ဆောင်ရွက်ရန်ပျက်ကွက်လျှင်၊ ထိုသူကို မြို့မကောင်စီက ကျပ်ငါးဆယ်ထက်မပို သော ငွေဒဏ်စီရင်နိုင်သည်။

*၂၁။ ။ (၁) မြို့မအသီးသီး၏ တိုးတက်စည်ပင်သာယာရေးအတွက် သုံးစွဲရန်အလို့ငှါ၊ သက်ဆိုင်ရာ မြို့မကောင်စီသည်၊ နိုင်ငံတော်သမတ၏ ကြိုတင်ခွင့်ပြုချက်ဖြင့်၊ မြို့မနယ်နိမိတ် အတွင်းတွင် အောက်ပါ အခွန်အကောက်များကို စည်းကြပ်ကောက်ခံနိုင်သည်။ ထိုအခွန် အကောက်များကို၊ နိုင်ငံတော်သမတ ကအမိန့်ကြော်ငြာစာ ထုတ်ပြန်၍ သတ်မှတ်သော နေ့ မှသာ စတင်၍ စည်းကြပ်နိုင်သည်။

(က) မြေနှင့် အဆောက်အဦများပေါ်တွင် တနှစ်အတွက် စံငှါးခ၏ တဆယ် ရာခိုင်နှုန်းထက်မပိုသည့်အခွန်။

---

*၁၉၅၇ခုနှစ်၊ အက်ဥပဒေအမှတ် ၅၀ အရ၊ ထည့်သွင်းသည်။
 ၂ အဆိုပါ အက်ဥပဒေအရ၊ အစားထည့်သွင်းသည်။
 ၃ အဆိုပါ အက်ဥပဒေအရ၊ အစားထည့်သွင်းသည်။

(ခ) အဆောက်အဦရှိသည့် မြေပေါ်တွင် စတုရန်းတပေလျှင် တနှစ်အတွက် နှစ်ပြား ထက်မပိုသည့်အခွန်၊ သို့တည်းမဟုတ် နှစ်ထပ်နှင့် နှစ်ထပ်ထက်ပိုသည့် အထပ်ရှိ သော အဆောက်အဦရှိသည့် မြေပေါ်တွင် စတုရန်းတပေလျှင် တနှစ်အတွက် သုံးပြားထက်မပိုသည့်အခွန်။

(င) အဆောက်အဦမရှိသည့် မြေပေါ်တွင် တကေလျှင် တနှစ်အတွက် ကျပ်တဆယ နှန်းထက်မပိုသည့်အခွန်။

(ဆ) သက်ဆိုင်ရာ မြို့မနယ်နိမိတ်အတွင်းရှိ သက်ဆိုင်ရာကိစ္စအတွက် အသုံးပြုနိုင် သည့် ကုန်းယာဉ်၊ ရေယာဉ်အပေါ်တွင်သော်၎င်း၊ ယာဉ်ဆွဲရန်၊ သို့တည်း မဟုတ် ကုန်တင်ရန်၊ သို့တည်းမဟုတ် စီးနင်းရန် အသုံးပြုသည့် တိရစ္ဆာန်အပေါ် တွင်သော်၎င်း တနှစ်လျှင် ကျပ်တဆယ်ထက် မပိုသည့်အခွန်။

(ဇ) ဆိုခဲ့သည့်အတိုင်း အသုံးပြု၍ အပိုဒ် (ဃ) အရ၊ အခွန်စည်းကြပ်ခြင်း မခံ ထိုက်သည့် ယာဉ်၊ သို့တည်းမဟုတ် တိရစ္ဆာန်များ သက်ဆိုင်ရာ မြို့မနယ်နိမိတ် အတွင်းသို့ ဝင်လာသည့်အခါ၊ ထိုယာဉ်၊ သို့တည်းမဟုတ် တိရစ္ဆာန် အသီးသီး အပေါ်တွင် ပြားငါးဆယ်ထက်မပိုသည့် အကောက်။

သို့ရာတွင် ထိုယာဉ်၊ ထိုတိရစ္ဆာန်ကို မြို့မနယ်နိမိတ်အတွင်းထားရှိပါမူ ထိုယာဉ်၊ ထိုတိရစ္ဆာန်အပေါ် အပိုဒ် (ဃ) အရ၊ ကောက်ခံထိုက်မည်ဖြစ်သော အခွန်ကို ပေးဆောင်ပြီးဖြစ်လျှင်၊ မည်သူမဆို ထိုယာဉ်၊ ထိုတိရစ္ဆာန်အပေါ် ဤအပိုဒ် အရ၊ ကောက်ခံထိုက်သည့် အကောက်ပေးဆောင်ခြင်းမှ လွတ်ငြိမ်းခွင့် ရနိုင် သည်။

(စ) အထက်ပါ အခွန်အကောက်များအပြင် အခါအားလျော်စွာ နိုင်ငံတော် သမတ ၏ ကြိုတင်ခွင့်ပြုချက်ဖြင့် မြို့မကောင်စီသည်၊ သက်ဆိုင်ရာ မြို့မနယ်နိမိတ် အတွင်း၌ အောက်ပါ အခွန်အကောက် တမျိုးမျိုးကိုသော်၎င်း၊ အားလုံးကို သော်၎င်း စည်းကြပ်ကောက်ခံနိုင်သည်။

- (ကက) ရေခွန်။
- (ခခ) မီးခွန်။
- (ဂဂ) အိမ်သာခွန်။
- (ဃဃ) အညစ်အကြေးခွန်။

(၂) မြေ၊ သို့တည်းမဟုတ် အဆောက်အဦပေါ်တွင် ပုဒ်မခွဲ (၁)၊ အပိုဒ် (က)၊ (ခ) နှင့်

(ဂ) အရ စည်းကြပ်ရမည့် အခွန်များအနက်၊ အခွန်တမျိုးတည်းကိုသာ စည်းကြပ်ရမည်။

(၃) မြို့မနယ်နိမိတ်အတွင်းရှိ ဒေသအသီးသီးတွင် ဒေသအလိုက် သင့်လျော်သည့် အခွန် နှုန်းများကို ခွဲခြားစည်းကြပ်နိုင်သည်။

(၄) ပုဒ်မခွဲ (၁)၊ (၂)၊ သို့တည်းမဟုတ် (၃) အရ၊ စည်းကြပ်ကောက်ခံရရှိသော အခွန် အကောက်ငွေများကို သက်ဆိုင်ရာ မြို့မကောင်စီသည်၊ တိုင်းမင်းကြီး၏ ကြိုတင်သဘော တူညီ ချက်ဖြင့် မြို့မအတွင်း အောက်ပါကိစ္စများအပါအဝင် မြို့မ၏တိုးတက်စည်ပင်သာယာရေး အတွက် သုံးစွဲနိုင်သည်။

- (က) မြို့မအတွင်းတွင် လမ်းများဖောက်လုပ်၊ ပြုပြင်ထိန်းသိမ်းရေး။
- (ခ) မြို့မအတွင်း အရပ်ရပ် ကျန်းမာသန့်ရှင်းစင်ကြယ်ရေး။

- (ဂ) မြို့မနယ်နိမိတ်အတွင်း ရေပေးရန်လိုအပ်သည့် အလုပ်အဆောင်များကို ဆောက်လုပ် ပြုပြင်ထားရှိရေး။
- (ဆ) မြို့မနယ်နိမိတ်အတွင်းရှိ လမ်းများ၌ မီးထွန်းရန်လိုအပ်သည့် အလုပ်အဆောင်များကို ဆောက်လုပ်ပြုပြင်ထားရှိရေး။
- (ဇ) မြို့မနယ်နိမိတ်အတွင်းရှိ လူအများအသုံးပြုရန် အိမ်သာများ ဆောက်လုပ်ပြုပြင်ထားရှိရေး။
- (ဇ) မြို့မနယ်နိမိတ်အတွင်းရှိ အဆောက်အဦများမှ သို့တည်းမဟုတ် မြေများမှ မိလ္လာအညစ်အကြေးနှင့် အမှိုက်များကို သုတ်သင်ရှင်းလင်းရန်အတွက် စီမံရေးနှင့် ထိုကိစ္စအတွက် လိုအပ်သည့် အလုပ်အဆောင်များကို ဆောက်လုပ်ပြုပြင်ထားရှိရေး။
- (ဆ) မြို့မအတွင်း မီးဘေးကာကွယ်ရေး။
- (ဇ) မြို့မအတွင်း၌ ဈေးဖွင့်လှစ်ထားရှိရေး။
- (ဈ) မြို့မ၏ တိုးတက်စည်ပင်သာယာရေးအတွက် အခြားလုပ်ငန်းများ ဆောင်ရွက်ရေး။
- (ည) မြို့မကောင်စီရုံး ဖွင့်လှစ်ထားရှိရေးနှင့် ထိုရုံးနှင့် အထက်ပါ လုပ်ငန်းများ ဆောင်ရွက်ရန် မူထမ်း ရာထမ်း အလုပ်သမားများ ခန့်ထားရေး။

၂၂။ ။ (၁) ဤအက်ဥပဒေတွင်သော်၎င်း၊ ဤအက်ဥပဒေအရ ပြုလုပ်သည့် နည်းဥပဒေများတွင်သော်၎င်း ပြစ်ဒဏ်သီးခြား ပြဋ္ဌာန်းထားခြင်းမရှိလျှင်၊ မည်သူမဆို ဤအက်ဥပဒေအရဖြစ်စေ၊ ဤအက်ဥပဒေအရ ပြုလုပ်သည့် နည်းဥပဒေများအရဖြစ်စေ—

- (က) ကျေးရွာကောင်စီက ထုတ်ဆင့်သော တရားဝင်အမိန့်ကို လိုက်နာရန် ပျက်ကွက်လျှင်၊ သို့တည်းမဟုတ် ငြင်းဆန်လျှင်၊ ကျေးရွာကောင်စီသည်၊ ထိုသူကို ကျပ်နှစ်ဆယ်ထက် မပိုသော ငွေဒဏ်သော်၎င်း၊ တန်ဘိုးငွေ ကျပ်နှစ်ဆယ်ထက် မပိုသော ပစ္စည်းလျော်ဒဏ်သော်၎င်း စီရင်နိုင်သည်။
- (ခ) မြို့မကောင်စီက ထုတ်ဆင့်သော တရားဝင်အမိန့်ကို လိုက်နာရန် ပျက်ကွက်လျှင်၊ သို့တည်းမဟုတ် ငြင်းဆန်လျှင် မြို့မကောင်စီသည်၊ ထိုသူကို ကျပ်ငါးဆယ်ထက် မပိုသော ငွေဒဏ်သော်၎င်း၊ တန်ဘိုးငွေ ကျပ်ငါးဆယ်ထက် မပိုသော ပစ္စည်းလျော်ဒဏ်သော်၎င်း စီရင်နိုင်သည်။
- (ဂ) တိုက်နယ်ကောင်စီက ထုတ်ဆင့်သော တရားဝင်အမိန့်ကို လိုက်နာရန် ပျက်ကွက်လျှင်၊ သို့တည်းမဟုတ် ငြင်းဆန်လျှင်၊ တိုက်နယ်ကောင်စီသည်၊ ထိုသူကို ကျပ်ငါးဆယ်ထက် မပိုသော ငွေဒဏ်သော်၎င်း၊ တန်ဘိုးငွေ ကျပ်ငါးဆယ်ထက် မပိုသော ပစ္စည်းလျော်ဒဏ်သော်၎င်း စီရင်နိုင်သည်။
- (ဃ) မြို့ပိုင်က၊ သို့တည်းမဟုတ် နယ်ပိုင်ဝန်ထောက်က၊ သို့တည်းမဟုတ် ခရိုင်ဝန်က ထုတ်ဆင့်သော တရားဝင်အမိန့်ကို လိုက်နာရန် ပျက်ကွက်လျှင်၊ သို့တည်းမဟုတ် ငြင်းဆန်လျှင်၊ သက်ဆိုင်ရာ မြို့ပိုင်သည်၊ သို့တည်းမဟုတ် နယ်ပိုင်ဝန်ထောက်သည်၊ သို့တည်းမဟုတ် ခရိုင်ဝန်သည်၊ ထိုသူကို ကျပ်တရာထက် မပိုသော ငွေဒဏ်သော်၎င်း၊ တန်ဘိုးငွေ ကျပ်တရာထက် မပိုသော ပစ္စည်းလျော်ဒဏ်သော်၎င်း စီရင်နိုင်သည်။

၂၂၅၅ ခုနှစ်၊ အက်ဥပဒေအမှတ် ၅၀ အရ၊ အစားထည့်သွင်းသည်။

(၂) ပုဒ်မခွဲ (၁) အရ၊ ငွေဒဏ်သော်၎င်း၊ ပစ္စည်းလျော်ဒဏ်သော်၎င်း၊ စီရင်ခြင်း ခံထိုက်သူသည်၊ ငွေဖြစ်စေ၊ ပစ္စည်းဖြစ်စေမရှိ၍၊ ဒဏ်ငွေကိုသော်၎င်း၊ ပစ္စည်းကိုသော်၎င်း မပေးနိုင်သောသူဖြစ်လျှင်၊ သက်ဆိုင်ရာ ကျေးရွာကောင်စီသည်၊ သို့တည်းမဟုတ် မြို့မကောင် စီသည်၊ သို့တည်းမဟုတ် တိုက်နယ်ကောင်စီသည်၊ သို့တည်းမဟုတ် မြို့ပိုင်သည်၊ သို့တည်းမဟုတ် နယ်ပိုင်ဝန်ထောက်သည်၊ သို့တည်းမဟုတ် ခရိုင်ဝန်သည်၊ ထိုသူကို ငွေဒဏ်၊ သို့တည်းမဟုတ် ပစ္စည်းလျော်ဒဏ် စီရင်မည့်အစား၊ သက်ဆိုင်ရာ အရပ်ဒေသ၏၊ ကြီးပွားချမ်းသာရေး ဖြစ်စေ မည့် ပြည်သူ့ လုပ်ငန်းမျိုးကို လုပ်ကိုင်ပေးစေရန် တလထက်မပိုသည့် အလုပ်ဒဏ် စီရင်နိုင် သည်။

၂၃။ ။ [ခရိုင်ဝန်] ။ သဘောတူညီချက်မရဘဲ၊ မည်သည့်ကျေးရွာသစ်ကိုမျှ မတည့် ထောင်ရ။ [ခရိုင်ဝန်] ။ သည် အကျိုးအကြောင်း ဖော်ပြရေးသား၍၊ ကျေးရွာသစ် တည် ထောင်ခြင်းကို တားမြစ်နိုင်သည်။

၂၄။ ။ စစ်မှုရေးရာနှင့် ပတ်သက်သည့် အကြောင်းများကြောင့်ဖြစ်စေ၊ ပြည်သူ့ အကျိုး နှင့် ပတ်သက်သည့် အကြောင်းများကြောင့်ဖြစ်စေ၊ အုပ်ချုပ်ရေးနှင့် ပတ်သက်သည့် အကြောင်းများကြောင့်ဖြစ်စေ ကျေးရွာတစ်ခုခုကို အခြားနေရာတစ်ခုသို့ ရွှေ့ပြောင်းသင့် သည်ဟု [ခရိုင်ဝန်] ။ က ထင်မြင်လျှင်၊ [ခရိုင်ဝန်] ။ သည် ကျေးရွာကို ရွှေ့ပြောင်းရန် စာဖြင့် အမိန့်ပေးနိုင်သည်။ ထို့ပြင် [ခရိုင်ဝန်] ။ သည် ယင်းသို့ ကျေးရွာ ရွှေ့ပြောင်းခြင်းကြောင့် ဆုံးရှုံးနစ်နာသော ရွာသူရွာသားများအား၊ တရားမျှတသည်ဟု ထင်မြင်သဘောရှိသော လျော်ကြေးကို ချမ်းရေးရာဝန်ကြီး၏ သဘောတူညီချက်ဖြင့်ပေးနိုင်သည်။

၂၅။ ။ ချမ်းအမျိုးသား တဦးတယောက်တွင် [ရန်ကြေးတိုင်ရန် အကြောင်း] ။ ပေါ် သည့် ကိစ္စဖြစ်ထွန်းလာသည်ဟုသိရှိလျှင်၊ သို့တည်းမဟုတ် ယုံကြည်ရလျှင်သော်၎င်း၊ ထိုသူ သည် သတ်ဖြတ်မှု၊ ခါးပြတ်မှု၊ သို့တည်းမဟုတ် လုယက်မှုဖြစ်စေမည့် လက္ခဏာရှိသော အမှုကိုလုံ့ ဆော်လျှင်သော်၎င်း [ခရိုင်ဝန်] ။ သည် ချမ်းဝိသေသတိုင်းအတွင်း၊ မိမိသတ်မှတ် သည့်နေရာတွင် ထိုသူအား၊ နေထိုင်ရမည်ဟု ဆင့်ဆိုနိုင်သည်။

၂၆။ ။ ချမ်းဝိသေသတိုင်းတွင် (ပြည်သူ့ ဝန်ထမ်းမဟုတ်သော) သူ တဦးတယောက် နေထိုင်ခြင်းကြောင့်၊ ထိုတိုင်း၏ ငြိမ်းချမ်းရေးသော်၎င်း၊ ကောင်းမွန်စွာ စီရင်အုပ်ချုပ်ခြင်း ကိုသော်၎င်း အန္တရာယ်ဖြစ်ဘယ်ရာရှိသည်ဟု [ယုံကြည် ကျေနပ်လောက်သည့် အထောက် အထားရှိလျှင်၊ ခရိုင်ဝန်သည်] ။ ထိုသူအား၊ ချမ်းအမျိုးသားမဟုတ်လျှင် ချမ်းဝိသေသတိုင်းမ မိမိခွင့်ပြုထားသည့် အချိန်အတွင်း ထွက်ခွာသွားရန် အကြောင်းပြချက်များကို ရေးမှတ်၍ နှင့်ထုတ်သည့် အမိန့်ပေးနိုင်သည်။ အကယ်၍ ချမ်းအမျိုးသားဖြစ်လျှင်၊ ချမ်းဝိသေသတိုင်း အတွင်း၊ မိမိသတ်မှတ်သည့် အရပ်ဒေသတွင် နေထိုင်ရန် အမိန့်ပေးနိုင်သည်။

၂၇။ ။ မည်သူမဆို ပုဒ်မ ၂၃ ပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်များကို ကျူးလွန်သည်ဖြစ်စေ၊ ပုဒ်မ ၂၄ အရပေးသည့်အမိန့်၊ သို့တည်းမဟုတ် ပုဒ်မ ၂၆ အရပေးသည့်အမိန့်ကို မလိုက်နာလျှင် ဖြစ်စေ ထိုသူကို ရာဇဝတ်တရားသူကြီးတဦးက ပြစ်မှုထင်ရှား စီရင်သည့်အခါ၊ တနှစ်ထက်

၁၉၅၇ ခုနှစ်၊ အက်ဥပဒေအမတ် ၅၀ အရ၊ ပြင်ဆင်သည်။
၁၉၄၉ ခုနှစ်၊ အက်ဥပဒေအမတ် ၃၉ အရ၊ ပြင်ဆင်သည်။
၁၉၅၇ ခုနှစ်၊ အက်ဥပဒေအမတ် ၅၀ အရ၊ ပြင်ဆင်သည်။

မများသော ထောင်ဒဏ်သော်၎င်း၊ တထောင်ထက် မများသော ငွေဒဏ်သော်၎င်း၊ ဒဏ်နှစ်ရပ်လုံးသော်၎င်း စီရင်နိုင်သည်။

၂၈။ ။ (သေဒဏ် ထိုက်သင့်သည့် လူသတ်မှုမြောက်သည်ဖြစ်စေ၊ မမြောက်သည် ဖြစ်စေ) ရာဇဝတ်ပြစ်ဒဏ် မကင်းသည့် လူအသက်သေစေမ၊ သို့တည်းမဟုတ် အပြင်းအထန် နှာကျင်စေမ၊ သို့တည်းမဟုတ် ခါးပြုတိုက်မှု၊ သို့တည်းမဟုတ် လှယ်ကန်မှု ကျူးလွန်ခြင်းကို ပိတ်ပင် တားဆီးရန်အလို့ငှါ လိုအပ်သည်ဟု ထင်မြင်သဘောရရှိလျှင်၊ [ခရိုင်ဝန်]° သည် မည်သူ့ကိုမဆို သုံးနှစ်ထက်မပိုသော မိမိသတ်မှတ်သည့် ကာလအပိုင်းအခြားအတိုင်း ကောင်းမွန်စွာ နေထိုင်ရန် ခံဝန်ချုပ်ပြုလုပ်ရမည်ဟု အမိန့်ပေးနိုင်သည်။

၂၉။ ။ သွေးသောက်စုဝင် အချင်းချင်းသော်၎င်း၊ အိမ်ထောင်သားစု အချင်းချင်း သော်၎င်း သတ်ဖြတ်ခြင်း၊ သို့တည်းမဟုတ် အကြမ်းဘက်ခြင်းဖြစ်စေမည့် လက္ခဏာရှိသော ရန်ငြိုး၊ သို့တည်းမဟုတ် ခိုက်ရန်ဖြစ်မည့် အခြားအကြောင်းရှိလျှင် [ဖြစ်စေ]၊ ဆိုခဲ့သည့် ရန်ငြိုး၊ သို့တည်းမဟုတ် ခိုက်ရန်ဖြစ်ရန် အခြားအကြောင်းရှိလိမ့်မည်ဟု [ခရိုင်ဝန်]° က ထင်မြင်သဘောရရှိလျှင် [ဖြစ်စေ]၊ [ခရိုင်ဝန်]° သည် သွေးသောက်စုများတွင်၊ သို့တည်းမဟုတ် ကျေးရွာများတွင် ပါဝင်သူအားလုံး၊ သို့တည်းမဟုတ် တဦးတယောက်ကို ဖြစ်စေ၊ ထိုသွေးသောက်စုအားလုံး၊ သို့တည်းမဟုတ် တဦးဦးကိုဖြစ်စေ၊ ထိုကျေးရွာအားလုံး၊ သို့တည်းမဟုတ် တခုခုကိုဖြစ်စေ၊ ထိုအိမ်ထောင်သားစုအားလုံး၊ သို့တည်းမဟုတ် တခုခုကိုဖြစ်စေ၊ မိမိသတ်မှတ်သည့် သုံးနှစ်ထက်မပိုသော ကာလအပိုင်းအခြားအတိုင်း ကောင်းမွန်စွာ နေထိုင်ရန် အာမခံသူများနှင့်ဖြစ်စေ၊ အာမခံသူများ မပါဘဲဖြစ်စေ ခံဝန်ချုပ်ပြုလုပ်ရမည်ဟု အမိန့်ပေးနိုင်သည်။

၃၀။ ။ ပုဒ်မ ၁၈ ပါ စည်းကမ်းအရ၊ အခွင့်အာဏာအပ်နှင်းခံရသည့် နယ်ပိုင်ဝန်ထောက်သည် ပုဒ်မ ၂၈ နှင့် ၂၉ အရ အမိန့်ချမှတ်လျှင်၊ [ခရိုင်ဝန်]° ထံ မိမိ၏ ဆောင်ရွက်မှုများနှင့် ပတ်သက်၍ ချက်ခြင်း အစီရင်ခံစာတင်သွင်းရမည်။

၃၁။ ။ (၁) ပုဒ်မ ၂၈ အရ ကောင်းမွန်စွာ နေထိုင်ရန် ခံဝန်ချုပ်ပြုလုပ်ထားသူက လူကိုဖြစ်စေ၊ ပစ္စည်းကိုဖြစ်စေ ထိပါးသည့်ပြစ်မှုတခုခုကို ကျူးလွန်ခြင်းသည်၊ သို့တည်းမဟုတ် ကျူးလွန်ရန် ကြံစည်အားထုတ်ခြင်းသည်၊ သို့တည်းမဟုတ် အားပေးကူညီခြင်းသည်၊ ထိုခံဝန်ချုပ်ကို ဖောက်ဖျက်ရာ ရောက်သည်ဟု မှတ်ယူရမည်။

(၂) ပုဒ်မ ၂၉ အရ ပြုလုပ်သည့် ခံဝန်ချုပ် အတည်ဖြစ်နေစဉ် သက်ဆိုင်ရာ သွေးသောက်စုတွင်ဖြစ်စေ၊ ကျေးရွာတွင်ဖြစ်စေ၊ အိမ်ထောင်သားစုတွင်ဖြစ်စေ ပါဝင်သူ တဦးတယောက်ကို အခြားသွေးသောက်စုတွင်ဖြစ်စေ၊ အခြားကျေးရွာတွင်ဖြစ်စေ၊ အခြားအိမ်ထောင်သားစုတွင်ဖြစ်စေ ပါဝင်သူ တဦးတယောက်က၊ သို့တည်းမဟုတ် ပါဝင်သူများက သတ်ဖြတ်လျှင်သော်၎င်း၊ သတ်ဖြတ်ခြင်းကို အားပေးကူညီလျှင်သော်၎င်း [ခရိုင်ဝန်]° သည် ပြစ်မှုကျူးလွန်သည့် သွေးသောက်စု၊ သို့တည်းမဟုတ် ကျေးရွာ၊ သို့တည်းမဟုတ် အိမ်ထောင်သားစုနှင့် (အာမခံသူများရှိလျှင်) အာမခံသူများ၏ အာမခံကို ရုပ်သိမ်း၍ အာမခံ၏ တန်ဖိုးငွေကို သိမ်းယူစေရန် အမိန့်ချမှတ်နိုင်သည်။

° ၁၉၅၇ ခုနှစ်၊ အက်ဥပဒေအမှတ် ၅၀ အရ၊ ပြင်ဆင်သည်။
° ၁၉၄၉ ခုနှစ်၊ အက်ဥပဒေအမှတ် ၃၉ အရ၊ ပြင်ဆင်သည်။

၃၂။ ။ပုဒ်မ ၂၈ အရဖြစ်စေ၊ ပုဒ်မ ၂၉ အရဖြစ်စေ ကောင်းမွန်စွာ နေထိုင်နိုင်ရန် ခံဝန်ချုပ်ပြုလုပ်ရမည့် အမိန့်ချမှတ်ခြင်းခံရသူ တဦးတယောက်သည်၊ အာမခံ ပေးရမည့် ကာလအပိုင်းအခြား စသည့်နေ့တွင်ဖြစ်စေ၊ ၎င်းနေ့မတိုင်မီဖြစ်စေ လိုအပ်သည့် အာမခံကို မတင်သွင်းလျှင်၊ ထိုသူကို အကျဉ်းထားရမည်။ အကယ်၍ ထိုသူသည် အကျဉ်းခံနေရသူ ဖြစ်လျှင် ထိုသူကို ဆိုခဲ့သည့် ကာလအပိုင်းအခြား စေ့ကုန်သည်အထိ ချုပ်နှောင်ထားရမည်။ သို့တည်းမဟုတ် အာမခံတောင်းသည့် အမိန့်ကို ချမှတ်သည့် အရာရှိထံဖြစ်စေ၊ ထိုသူကို ချုပ်နှောင်ထားသည့် အကျဉ်းထောင် ကြီးကြပ်အုပ်ချုပ်သူ အရာရှိထံဖြစ်စေ အာမခံပေးသွင်း သည့် အချိန်ထိ ချုပ်နှောင်ထားရမည်။ ယင်းသို့ အာမခံပေးသွင်းလျှင် ထိုသူကို ချက်ခြင်း လွှတ်ပစ်ရမည်။ ပုဒ်မ ၂၈၊ သို့တည်းမဟုတ် ပုဒ်မ ၂၉ အရ၊ အာမခံကို ပေးသွင်းရန် ပျက်ကွက်မှု အတွက် ထောင်ဒဏ်သည် အာမခံတောင်းသည့် အရာရှိက အမှုအသီးသီးတင် အမိန့်ချမှတ် သည့်အတိုင်း အလုပ်ကြမ်းနှင့် ထောင်ဒဏ်သော်၎င်း၊ အလုပ်မဲ့ ထောင်ဒဏ်သော်၎င်း ဖြစ်နိုင် သည်။

၃၃။ ။ပုဒ်မ ၂၈၊ သို့တည်းမဟုတ် ပုဒ်မ ၂၉ အရ၊ ကောင်းမွန်စွာ နေထိုင်ရန်အတွက် အာမခံကိုပေးရန် ပျက်ကွက်သောကြောင့် အကျဉ်းခံရသူသည်၊ သုံးနှစ်မျှ အကျဉ်းခံပြီး သောအခါ ထိုသူကို အကျဉ်းမှ လွှတ်ရမည်။ ထို့ပြင် ဤအက်ဥပဒေပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်များနှင့် အညီ အမိန့်အသစ်တရပ် မချမှတ်လျှင်၊ ထိုသူထံမှ နောက်ထပ် အာမခံ တောင်းရ။

၃၄။ ။(၁) [ခရိုင်ရာဇဝတ်တရားသူကြီး]° သည်၊ သွေးသောက်စုဝင် တဦးဦး၌ဖြစ်စေ၊ ကျေးရွာတခု၌ဖြစ်စေ လက်ရှိထားနိုင်သည့် သေနတ်အရေအတွက်၊ ခဲယမ်းမီးကျောက် အချိန်အတုယ့်နှင့် ခဲယမ်းမီးကျောက် အမျိုးအစားကို သတ်မှတ်နိုင်သည့်ပြင်၊ တစုတပေါင်း တည်းအနေဖြင့် ထိုသွေးသောက်စုသို့၊ သို့တည်းမဟုတ် ထိုကျေးရွာသို့ဖြစ်စေ တဦးစီအနေဖြင့် ထိုသွေးသောက်စုဝင် တဦးတယောက်သို့၊ သို့တည်းမဟုတ် ထိုကျေးရွာတွင် နေထိုင်သူ တဦး တယောက်သို့ဖြစ်စေ လိုင်စင်များထုတ်ပေး၍ ထိုလိုင်စင်များတွင် သီးခြားဖော် ပြထားသည့် သေနတ်များနှင့် ခဲယမ်းမီးကျောက်များကို လက်ရှိထားနိုင်ခွင့် ပေးနိုင်သည်။

(၂) လိုင်စင်များ ထုတ်ပေးပြီးဖြစ်သည့် သေနတ်အားလုံးကို မှတ်ပုံစာရင်း တင်သွင်း ထားရမည်။ ထို့ပြင် ပြောင်းဝမှ ယမ်းထိုးသော သေနတ်များကို တံဆိပ်ရိုက်ထားရမည်။

(၃) သေနတ်ပြောင်းများ မပြုလုပ်ရ။ သို့သော် သေနတ်မောင်းများကို [ခရိုင် ရာဇဝတ် တရားသူကြီး]° ထုတ်ပေးသည့် လိုင်စင်နှင့်အညီ ပြုလုပ်နိုင်သည်။

(၄) လိုင်စင်မရှိသူ တဦးတယောက်သည်သော်၎င်း၊ လိုင်စင်ရှိသည့် သွေးသောက်စုတွင်၊ သို့တည်းမဟုတ် ကျေးရွာတွင် မပါဝင်သူ တဦးတယောက်သော်၎င်း၊ သေနတ်များ၊ သို့တည်း မဟုတ် ခဲယမ်းမီးကျောက်များ လက်ရှိထားလျှင်ဖြစ်စေ၊ သေနတ်များ၊ သို့တည်းမဟုတ် ခဲယမ်း မီးကျောက်များကို ချင်းဝိသေသတိုင်းမှ ပြင်ပသို့ ထုတ်ဆောင်လျှင်ဖြစ်စေ၊ သို့တည်းမဟုတ် ချင်းဝိသေသတိုင်းအတွင်းသို့ သွင်းယူခြင်းကိုဖြစ်စေ၊ သေနတ်ပြောင်းများ ပြုလုပ်လျှင်ဖြစ်စေ၊ လိုင်စင်မရှိဘဲသေနတ် [မောင်း]၊ များ ပြုလုပ်လျှင်ဖြစ်စေ၊ ထိုသူကို ရာဇဝတ် တရားသူကြီး တဦးက ပြစ်မှုထင်ရှား စီရင်သည့်အခါ၊ ခုနစ်နှစ်ထက် မများသော ထောင်ဒဏ်သော်၎င်း၊ ငွေဒဏ်သော်၎င်း၊ ဒဏ်နှစ်ရပ်လုံးသော်၎င်း စီရင်နိုင်သည်။

° ၁၉၅၇ ခုနှစ်၊ အက်ဥပဒေအမှတ် ၅၀ အရ၊ ပြင်ဆင်သည်။
° ၁၉၄၉ ခုနှစ်၊ အက်ဥပဒေအမှတ် ၃၉ အရ၊ ပြင်ဆင်သည်။

(၅) နယ်မြေတ[ခု]၏ ငြိမ်းချမ်းမှုကို ထိခိုက်ခြင်းမှ ကာကွယ်ရန် ထို [နယ်] မြေအတွင်း ထားများ၊ လှ များ၊ လေးနှင့် မြားများ ကိုင်ဆောင်ခြင်းကို ဖြစ်စေ၊ ထိုလက်နက်အမျိုးအစား တခုခု ကိုင်ဆောင်ခြင်းကိုဖြစ်စေ တားမြစ်ရန် လိုအပ်သည်ဟု [ခရိုင် ရာဇဝတ် တရားသူကြီး] က ထင်မြင်သဘောရရှိလျှင် [ခရိုင် ရာဇဝတ် တရားသူကြီး] သည် အမိန့်စာတွင် ထိုနယ်မြေကို ပိုင်းခြားဖော်ပြ၍၊ ထိုနယ်မြေအတွင်းသွေးသောက်စုဝင်တဦး[တယောက်] ဖြစ်စေ၊ ကျေးရွာတခုခုတွင် ပါဝင်သူအားလုံး၊ သို့တည်းမဟုတ် တဦးတယောက်ဖြစ်စေ အဆိုပါ လက်နက်များကို၊ သို့တည်းမဟုတ် အခြားလက်နက်အမျိုးမျိုးကို ကိုင်ဆောင်ခြင်း မပြုရန် ထိုအမိန့်စာဖြင့် တားမြစ်နိုင်သည်။ ထိုအမိန့်စာတွင် ဤသို့တားမြစ်ခြင်း အတည်ဖြစ်နေမည့် ကာလအပိုင်းအခြားကို ဖော်ပြရမည်။

(၆) ပုဒ်မခွဲ (၅) အရ၊ တားမြစ်သည့်အမိန့်ကို မနာခံသူကို ရာဇဝတ်တရားသူကြီး တဦးက ပြစ်မှုထင်ရှားစီရင်သည့်အခါ ခြောက်လထိ ထောင်ဒဏ်သော်၎င်း၊ ငွေဒဏ်သော်၎င်း၊ ဒဏ်နှစ်ရပ်လုံးသော်၎င်း စီရင်နိုင်သည်။

(၇) ဤပုဒ်မအရ၊ [ခရိုင် ရာဇဝတ် တရားသူကြီး] က ထုတ်ပေးသော လိုင်စင်များ အတွက် ကောက်ခံသော လိုင်စင်အခများသည်၊ နိုင်ငံတော် သမတက နည်းဥပဒေများတွင် ပြဋ္ဌာန်းထားသည့်နှုန်းအတိုင်း ဖြစ်ရမည်။

၂၅။ ။ (၁) နိုင်ငံတော် သမတသည်၊ ချင်းဝိသေသတိုင်း၌ ရွာဘုံမြေနှင့် ပုဂ္ဂလိကပိုင် မြေအပါအဝင် မည်သည့်မြေပေါ်တွင်မဆို စည်းကမ်းမဲ့ တောမီးရှို့ခြင်း၊ တောမီးလောင်ခြင်း၊ တောမီးပြန့်ပွားခြင်းတို့ကို ကာကွယ်ရန်အလို့ငှာ၊ နည်းဥပဒေများ ပြုလုပ်နိုင်သည်။

(၂) မည်သူမဆို ပုဒ်မခွဲ (၁) အရ၊ နိုင်ငံတော် သမတက ပြုလုပ်သည့် နည်းဥပဒေပါ ပြဋ္ဌာန်းချက် တခုခုကို လိုက်နာရန် ပျက်ကွက်လျှင်၊ သို့တည်းမဟုတ် ဆန့်ကျင်လျှင်၊ ထိုသူသည် ရာဇဝတ် တရားသူကြီးတဦးက ပြစ်မှုထင်ရှား စီရင်သည့်အခါ၊ ခြောက်လထိ ထောင်ဒဏ်သော်၎င်း၊ ငွေဒဏ်သော်၎င်း၊ ဒဏ်နှစ်ရပ်လုံးသော်၎င်း စီရင်ခြင်းခံရမည်။

(၃) နိုင်ငံတော် သမတသည်၊ ယေဘုယျအမိန့်ဖြင့်ဖြစ်စေ၊ အထူးအမိန့်ဖြင့် ဖြစ်စေ မည်သည့် ကျေးရွာကောင်စီ၊ သို့တည်းမဟုတ် တိုက်နယ်ကောင်စီကိုမဆို၊ ၎င်းနှင့် သက်ဆိုင်သောဒေသအတွင်း၊ ပုဒ်မခွဲ (၁) အရ ပြုလုပ်သည့် နည်းဥပဒေပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်တခုခု လိုက်နာရန် ပျက်ကွက်သူအား၊ သို့တည်းမဟုတ် ဆန့်ကျင်သူအား စစ်ဆေး၍၊ ငွေဒဏ်စီရင်နိုင်သည့် အာဏာကို အပ်နှင်းနိုင်သည်။

(၄) မည်သူမဆို ပုဒ်မခွဲ (၃) အရ၊ ကျေးရွာကောင်စီက၊ သို့တည်းမဟုတ် တိုက်နယ်ကောင်စီက ချမှတ်သော စီရင်ချက်ကို မကျေနပ်လျှင် ပုဒ်မ ၁၂၊ ပုဒ်မခွဲ (၃) အရ၊ အမှုကို ပြန်လည်စစ်ဆေးစီရင်ရန် လျှောက်ထားနိုင်သည်။

(၅) ဤပုဒ်မအရ၊ ငွေဒဏ်စီရင်လျှင်၊ အမှုကို စီရင်ဆုံးဖြတ်သော ရာဇဝတ် တရားသူကြီးသည်၊ သို့တည်းမဟုတ် တိုက်နယ်ကောင်စီသည်၊ သို့တည်းမဟုတ် ကျေးရွာကောင်စီသည်၊

---

^၁ ၁၉၄၉ ခုနှစ်၊ အက်ဥပဒေအမှတ် ၃၉ အရ၊ ပြင်ဆင်သည်။
^၂ အဆိုပါ အက်ဥပဒေအရ၊ ထည့်သွင်းသည်။
^၃ ၁၉၅၇ ခုနှစ်၊ အက်ဥပဒေအမှတ် ၅၀ အရ၊ ပြင်ဆင်သည်။
^၄ အဆိုပါ အက်ဥပဒေအရ၊ ပြင်ဆင်သည်။
^၅ ၁၉၄၄ ခုနှစ်၊ အက်ဥပဒေအမှတ် ၁၇ အရ၊ ထည့်သွင်းသည်။
^၆ အဆိုပါ အက်ဥပဒေအရ၊ အစားထည့်သွင်းသည်။
^၇ ချင်းရေးရာဌာန၏ ၁၉၅၉ ခုနှစ်၊ ဧပြီလ ၆ ရက်နေ့စွဲပါ အမိန့်ကြော်ငြာစာအမှတ် ၁၁ ကိုကြည့်။

ထိုသို့စီရင်သည့်အတိုင်း တရားခံက ပေးဆောင်သည့် ဒဏ်ငွေအားလုံးကိုဖြစ်စေ၊ အချို့အဝက် ကိုဖြစ်စေ ထိုတော်မီးကြောင့် ဆုံးရှုံးနှစ်နာခံရသူအား လျော်ကြေးအဖြစ်ပေးရန် အမိန့် ချမှတ်နိုင်သည်။

၃၆။ ။ ချင်းဝိသေသတိုင်းအတွင်း၊ ဘိန်းဖြစ်စေ၊ ဆေးခြောက်ဖြစ်စေ၊ ကိုကင်းဖြစ်စေ သွင်းယူခြင်း၊ စိုက်ပျိုးခြင်း၊ ပြုလုပ်ခြင်း၊ လက်ရှိထားခြင်း၊ ရောင်းချခြင်း၊ သို့တည်းမဟုတ် ထုတ်ဆောင်ခြင်း ပြုသူကို ရာဇဝတ်တရားသူကြီးတဦးက ပြစ်မှုထင်ရှား စီရင်သည့်အခါ၊ သုံးနှစ်ထက်မပိုသော ထောင်ဒဏ်ဖြစ်စေ၊ ငွေဒဏ်ဖြစ်စေ၊ ဒဏ်နှစ်ရပ်လုံးဖြစ်စေ၊ ကြိမ်ဒဏ် သက်သက်ဖြစ်စေ စီရင်နိုင်သည်။

၃၇။ ။ ကော်လိတ်တော်အရာရှိ ထုတ်ပေးသည့် လိုင်စင်မရှိဘဲ၊ တဦး တယောက်သော သူအား၊ နိုင်ငံခြားဖြစ် အရက် [* *]^၁ ရောင်းချသူကို ရာဇဝတ် တရားသူကြီးတဦးက ပြစ်မှု ထင်ရှား စီရင်သည့်အခါ၊ သုံးလထိ အလုပ်ကြမ်းနှင့် ထောင်ဒဏ်သော်၎င်း၊ ငွေဒဏ်သော်၎င်း၊ ဒဏ်နှစ်ရပ်လုံးသော်၎င်း စီရင်နိုင်သည်။

၃၈။ ။ မည်သူမဆို ကော်လိတ်တော်အရာရှိ ထုတ်ပေးသည့် လိုင်စင်မရှိဘဲ၊ ချင်းဝိသေသ တိုင်းအတွင်း အရက်ပေါင်းတင် ချက်လုပ်လျှင်ဖြစ်စေ၊ ချင်းဝိသေသတိုင်းအတွင်း၌သော်၎င်း၊ ပြင်ပ၌သော်၎င်း ဤကိစ္စအလို့ငှါ၊ ပြဋ္ဌာန်းထားသည့် နည်းဥပဒေများကို ကျူးလွန်၍ ချက်လုပ်သော အရက်ပြန်ကို လက်ရှိထားလျှင်ဖြစ်စေ၊ ထိုသူသည် ရာဇဝတ်တရားသူကြီး တဦးက ပြစ်မှုထင်ရှား စီရင်သည့်အခါ၊ ခြောက်လထိ အလုပ်ကြမ်းနှင့် ထောင်ဒဏ်သော်၎င်း၊ ငွေဒဏ်သော်၎င်း၊ ဒဏ်နှစ်ရပ်လုံးသော်၎င်း စီရင်ခြင်းခံရမည်။ သို့တည်းမဟုတ် ကျေးရွာ ကောင်စီကဖြစ်စေ၊ တိုက်နယ်ကောင်စီကဖြစ်စေ ပြစ်မှုထင်ရှား စီရင်သည့်အခါ၊ ငွေငါးဆယ် ထက်မပိုသော ငွေဒဏ်သော်၎င်း၊ တန်ဘိုးငွေ ငါးဆယ်ထက် မပိုသော ပနည်း [လျော်]၊^၂ ဒဏ်သော်၎င်း စီရင်ခြင်းခံရမည်။

၃၈-က။ ။ ပုဒ်မ ၃၇ နှင့် ပုဒ်မ ၃၈ အရ၊ ကော်လိတ်တော်အရာရှိက ထုတ်ပေးသော ယစ်မျိုးလိုင်စင်များအတွက် ကောက်ခံသော လိုင်စင်အခများသည်၊ နိုင်ငံတော် သမတက နည်းဥပဒေများ^၃ တွင် ပြဋ္ဌာန်းထားသည့်နှုန်းအတိုင်း ဖြစ်ရမည်။

၃၈-ခ။ ။ (၁) ဆေးဆရာဝန်များ အသုံးပြုသော ဆေးထိုးပြွတ်မျိုးကို၊ ချင်းဝိသေသ တိုင်းအတွင်း ကိုင်ဆောင်အသုံးပြုခြင်းကို နည်းလမ်းတကျ ဖြစ်စေရန်အလို့ငှါ၊ နိုင်ငံတော် သမတသည်၊ နည်းဥပဒေများ^၄ ပြုလုပ်နိုင်သည်။ ဆေးထိုးပြွတ်လိုင်စင်အတွက် ကောက်ခံသော လိုင်စင်အခသည်၊ ထိုနည်းဥပဒေများတွင် ပြဋ္ဌာန်းထားသည့်နှုန်းအတိုင်း ဖြစ်ရမည်။

(၂) မည်သူမဆို၊ ချင်းဝိသေသတိုင်းအတွင်း အဆိုပါ ဆေးထိုးပြွတ်မျိုးကို လိုင်စင်မရှိဘဲ ကိုင်ဆောင်လျှင်၊ သို့တည်းမဟုတ် လက်ရှိထားလျှင်၊ သို့တည်းမဟုတ် ရောင်းချလျှင်၊ သို့တည်း

---

^၁ ၁၉၄၉ ခုနှစ်၊ အက်ဥပဒေအမှတ် ၃၉ အရ၊ “ ကို ” ဆိုသည့်စကားရပ်ကို ပယ်ဖျက်သည်။
^၂ အဆိုပါ အက်ဥပဒေအရ၊ ထည့်သွင်းသည်။
^၃ ၁၉၅၄ ခုနှစ်၊ အက်ဥပဒေအမှတ် ၁၇ အရ၊ ထည့်သွင်းသည်။
^၄ ချင်းရေးရာဌာန၏ ၁၉၅၅ ခုနှစ်၊ မေလ ၂၅ ရက်နေ့စွဲပါ အမိန့်ကြော်ငြာစာအမှတ် ၂၅ ကိုကြည့်။
^၅ ၁၉၅၇ ခုနှစ်၊ အက်ဥပဒေအမှတ် ၅၀ အရ၊ ထည့်သွင်းသည်။
^၆ ချင်းရေးရာဌာန၏ ၁၉၆၁ ခုနှစ်၊ ဇူလိုင်လ ၁၀ ရက်နေ့စွဲပါ အမိန့်ကြော်ငြာစာအမှတ် ၆ ကိုကြည့်။

မဟုတ် အသုံးပြုလျှင်ဖြစ်စေ၊ လိုင်စင်ရရှိသူသည်၊ မိမိလိုက်နာရမည့် လိုင်စင်ပါ စည်းကမ်းချက် တခုခုကို လိုက်နာရန် ပျက်ကွက်လျှင်ဖြစ်စေ၊ ထိုသူသည်၊ ရာဇဝတ်တရားသူကြီးတဦးက ပြစ်မှု ထင်ရှား စီရင်သည့်အခါ၊ ခြောက်လထိ ထောင်ဒဏ်သော်၎င်း၊ ငွေဒဏ်သော်၎င်း၊ ဒဏ်နှစ်ရပ် လုံးသော်၎င်း စီရင်ခြင်းခံရမည်။

၁၉။ ။(၁) နိုင်ငံတော် သမတက ဤကိစ္စအလို့ငှါ ထုတ်ပြန်သော ယေဘုယျ၊ သို့ တည်းမဟုတ် အထူးနည်းဥပဒေများနှင့်ဖြစ်စေ၊ ယေဘုယျ၊ သူတည်းမဟုတ် အထူးအမိန့်များ နှင့်ဖြစ်စေ မဆန့်ကျင်စေဘဲ၊ [* *]'ဝန်ကြီးသည်၊ ချင်းဝိသေသတိုင်း တဝန်းလုံးတွင်သော် ၎င်း၊ တစိတ်တဒေသတွင်သော်၎င်း ရွာအတွင်း၌ဖြစ်လျှင်၊ တနှစ်တွင် တအိမ်လျှင် ငွေလေး ကျပ်ထက်မပိုသောနှုန်းဖြင့် အိမ်ခွန်စည်းကြပ်နိုင်၍၊ ရွာပြင်ပ မည်သည့်နေရာ၌မဆိုဖြစ်လျှင်၊ တနှစ်တွင် တအိမ်လျှင် ငွေတဆယ့်နှစ်ကျပ်ထက် မပိုသောနှုန်းဖြင့် အိမ်ခွန်စည်းကြပ်နိုင်သည်။

ခြွင်းချက်။ ။သို့ရာတွင် [* *]'ဝန်ကြီးသည်၊ ဤပုဒ်မအရ အိမ်ခွန်ထမ်းဆောင်ခြင်းမှ လုံးဝလွတ်ငြိမ်းခွင့်ပြုသော ပုဂ္ဂိုလ်အမျိုးအစားကို အမိန့်ကြော်ငြာစာ^၁ ထုတ်ပြန်ကျေညာ ခြင်းဖြင့် ပြဋ္ဌာန်းနိုင်သည့်ပြင်၊ ပုဂ္ဂိုလ်တဦးတယောက်အပေါ်တွင် စည်းကြပ်သော အိမ်ခွန်ကို မည်သည့် အရာရှိများသည်၊ မည်သည့်အကြောင်းများကြောင့် လျော့ပေါ့ပယ်ဖျက်နိုင်ကြောင်း ညွှန်ကြားချက်များ ထုတ်ပြန်နိုင်သည်။

၂။ ဤပုဒ်မအရ၊ စည်းကြပ်ကောက်ခံသော အိမ်ခွန်ကို၊ နိုင်ငံတော် သမတက ပြုလုပ် သော နည်းဥပဒေများ^၂ တွင် ပြဋ္ဌာန်းထားသည့်အတိုင်း ကျေးရွာကောင်စီ၊ မြို့မကောင်စီနှင့် တိုက်နယ်ကောင်စီတို့က ခွဲဝေသုံးစွဲရမည်။

၁၉-က။ ။ပုဒ်မ ၁၁-က (၂)၊ သို့တည်းမဟုတ် (၃) အရသော်၎င်း၊ ပုဒ်မ ၂၀ (၂) အရသော်၎င်း၊ ပုဒ်မ ၂၂ (၁) (က)၊ (ခ)၊ သို့တည်းမဟုတ် (ဂ) အရသော်၎င်း ကျေးရွာ ကောင်စီက၊ သို့တည်းမဟုတ် မြို့မကောင်စီက၊ သို့တည်းမဟုတ် တိုက်နယ်ကောင်စီက ငွေဒဏ် နှင့် ပစ္စည်းလျော်ဒဏ်စီရင်သည့်အတိုင်း တရားခံကပေးဆောင်သည့် ဒဏ်ငွေနှင့် ပေးလျော် သည့် ပစ္စည်းအားလုံးကို၊ နိုင်ငံတော် သမတကပြုလုပ်သည့် နည်းဥပဒေများတွင် ပြဋ္ဌာန်း ထားသည့်အတိုင်း ကျေးရွာကောင်စီ၊ မြို့မကောင်စီနှင့် တိုက်နယ်ကောင်စီတို့က ခွဲဝေသုံးစွဲ နိုင်သည်။

၄၀။ ။ဒဏ်ငွေ၊ သို့တည်းမဟုတ် အခွန်ပေးဆောင်ရန်အတွက်ဖြစ်စေ၊ ပစ္စည်းတခုခုကို ပေးရန်အတွက်ဖြစ်စေ၊ အမှုကိစ္စတခုခုကို ဆောင်ရွက်ရန်အတွက်ဖြစ်စေ ချမှတ်သော အမိန့် ကို—

- (၁) တရားမကျင့်ထုံး ဥပဒေအရ ဝါရမ်းကပ်ခြင်း၊ သို့တည်းမဟုတ် ရောင်းချခြင်းမှ လွတ်ကင်းသည့် ပစ္စည်းမှတစ်ပါး၊ အခြားပစ္စည်းတခုခုကို သိမ်းယူခြင်း၊ သို့ တည်းမဟုတ် ဝါရမ်းကပ်ရောင်းချခြင်းဖြင့်သော်၎င်း၊

^၁ ၁၉၅၄ ခုနှစ်၊ အက်ဥပဒေအမှတ် ၁၇ အရ၊ အစားထည့်သွင်းသည်။
^၂ ၁၉၅၇ ခုနှစ်၊ အက်ဥပဒေအမှတ် ၅၀ အရ၊ “ချင်းရေးရာ” ဆိုသည့်စကားရပ်ကို ပယ်ဖျက်သည်။
^၃ ချင်းရေးရာဌာန၏ ၁၉၄၉ ခုနှစ်၊ မတ်လ ၂၆ ရက်နေ့စွဲပါ အမိန့်ကြော်ငြာစာအမှတ် ၃၁ ကိုကြည့်။
^၄ ၁၉၅၇ ခုနှစ်၊ အက်ဥပဒေအမှတ် ၅၀ အရ၊ ထည့်သွင်းသည်။
^၅ ချင်းရေးရာဌာန၏ ၁၉၅၉ ခုနှစ်၊ မြေလ ၁ ရက်နေ့စွဲပါ အမိန့်ကြော်ငြာစာအမှတ် ၁၂ ကိုကြည့်။
^၆ ၁၉၅၇ ခုနှစ်၊ အက်ဥပဒေအမှတ် ၅၀ အရ၊ ထည့်သွင်းသည်။

(၂) [ခရိုင်ဝန်]° သို့တည်းမဟုတ် နယ်ပိုင်ဝန်ထောက်၏ အမိန့်နှင့် တနစ်ထိ အလုပ်မဲ့ ထောင်ဒဏ်စီရင်ခြင်းဖြင့်သော်၎င်း၊ အတည်ပြုနိုင်သည်။

၂၄၁။ ။ဤအက်ဥပဒေအရ [* * * * *]°—

- (က) နယ်ပိုင်ဝန်ထောက်က ချမှတ်သော မည်သည့်အမိန့်၊ သို့တည်းမဟုတ် စီရင်ချက်ကိုမဆို (ခရိုင်ဝန်)° က ပြင်ဆင်နိုင်သည်။
- (ခ) (ခရိုင်ဝန်)° က ချမှတ်သော မည်သည့်အမိန့်၊ သို့တည်းမဟုတ် စီရင်ချက်ကို မဆို တိုင်းမင်းကြီးက ပြင်ဆင်နိုင်သည်။
- (ဂ) တိုင်းမင်းကြီးက ချမှတ်သော မည်သည့်အမိန့်၊ သို့တည်းမဟုတ် စီရင်ချက်ကို မဆို နိုင်ငံတော် သမတက ပြင်ဆင်နိုင်သည်။

၄၂။ ။(၁) ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံအတွင်း အခါကာလအားလျော်စွာ အတည် ဖြစ်လျက်ရှိသော ဥပဒေများကို ချင်းဝိသေသတိုင်းနှင့် သက်ဆိုင်ရာ၌ ထိုဥပဒေအရ နိုင်ငံတော် သမတက သုံးစွဲနိုင်သည့် အာဏာများကို ဝန်ကြီးက သုံးစွဲနိုင်သည်။ သို့သော် ထိုသို့သုံးစွဲရာ တွင် နိုင်ငံတော် သမတ၏ အခွင့်အရေးအာဏာကို မထိခိုက် မဆန့်ကျင်ရ။

(၂) ချင်းဝိသေသတိုင်းဆိုင်ရာ ကိစ္စအလို့ငှာ ဘဏ္ဍာရေးမင်းကြီးနှင့် ယစ်မျိုးမင်းကြီး၏ အာဏာများကို ချင်းဝိသေသတိုင်းဆိုင်ရာ တိုင်းမင်းကြီးက သုံးစွဲနိုင်သည်။

၄၃။ ။နိုင်ငံတော် သမတသည်၊ ဤအက်ဥပဒေနှင့်အညီဖြစ်သော နည်းဥပဒေများ ပြုလုပ်နိုင်သည်။ အထူးသဖြင့် အောက်ပါကိစ္စများအတွက် နည်းဥပဒေများ ပြုလုပ်နိုင်သည်။

- (က) ဤအက်ဥပဒေအရ ဆောင်ရွက်သော အရာရှိများ လိုက်နာရမည့် နည်းလမ်းကို သတ်မှတ်ရန်၊
- (ခ) မိမိလိုအပ်သည်ဟု ထင်မြင်သော ပုံစံအသုံးပြုခြင်း၊ အစီရင်ခံစာများနှင့် စာရင်း များတင်သွင်းခြင်း၊ မှတ်တမ်းများနှင့် မှတ်ပုံတင်စာအုပ်များ ထားရှိခြင်း စသည်တို့နှင့် ပတ်သက်၍ ပြဋ္ဌာန်းချက်များ ပြုလုပ်ရန်၊ ထို့ပြင်
- (ဂ) ယေဘုယျအားဖြင့် ဤအက်ဥပဒေပါကိစ္စများကို ဆောင်ရွက်ရန်။

ဇယား*

[ပုဒ်မ ၁၅-က ကိုကြည့်။]

(ဤဇယားသည်၊ ချင်းအမျိုးအနွယ်မှ ဆင်းသက်လာသည့် ချင်းအမျိုးသားမဟုတ်သောသူများ၏ ပစ္စည်းနှင့် မသက်ဆိုင်စေရ)

ချင်းအမျိုးသားတိုင်း၏ ပစ္စည်းကို အမွေဆက်ခံခြင်းဆိုင်ရာ ထုံးတမ်းစဉ်လာ ဥပဒေကို အောက်ပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်များအတိုင်း ပြုပြင်ထားသည်။

၁။ ။သေဆုံးသူ၏ ပစ္စည်းထဲမှ သေဆုံးသူ၏ အသုဘစရိတ်စကကို နှုတ်ယူပြီးနောက် ကျန်ရှိသော ပစ္စည်းထဲမှ သေဆုံးသူ၏ ကြွေးမြီအားလုံးကို၎င်း၊ ပစ္စည်းအပေါ်၌ တင်ရှိသော

---

* ၁၉၅၇ ခုနှစ်၊ အက်ဥပဒေအမှတ် ၅၀ အရ၊ ထည့်သွင်းသည်။
 ° ၁၉၅၇ ခုနှစ်၊ အက်ဥပဒေအမှတ် ၅၀ အရ၊ ပြင်ဆင်သည်။
 ၂ ၁၉၅၄ ခုနှစ်၊ အက်ဥပဒေအမှတ် ၁၇ အရ၊ အစားထည့်သွင်းသည်။
 ° ၁၉၅၇ ခုနှစ်၊ အက်ဥပဒေအမှတ် ၅၀ အရ၊ “ အုပ်ချုပ်ရေးနှင့် စပ်လျဉ်းသည့်ကိစ္စများအတွက်၎င်း၊ ပုဒ်မ ၁၉ အရ၎င်း ” ဆိုသည့်စကားရပ်ကို ပယ်ဖျက်သည်။

အခြားတရားဝင် ကြွေးမြီတာဝန်အားလုံးကို၎င်း၊ ပစ္စည်းနှင့် စပ်လျဉ်း၍ ပေါ်ပေါက်သော အခြားတာဝန်အားလုံးကို၎င်း နုတ်ယူနိုင်ခွင့်ရှိစေရမည်။

၂။ ။ သေဆုံးသူ၏ ပစ္စည်းကို ဘေးဘိုးစဉ်ဆက်ပိုင် ပစ္စည်းဟူ၍၎င်း၊ သာမန်ပစ္စည်း ဟူ၍၎င်း ခွဲခြားထားရမည်။

(က) ဘေးဘိုးစဉ်ဆက်ပိုင်ပစ္စည်းဆိုသည့် စကားရပ်တွင်—

(၁) အိမ်နှင့် သာမန်အားဖြင့် ပူးတွဲလျက်ရှိသည့် ပစ္စည်းများနှင့် အိမ်ဝိုင်းအတွင်း ဆောက်လုပ်ထားသော အခြားအဆောက်အအုံများ ပါဝင်သည်။ သေဆုံး သူပိုင်ဆိုင်သော မိသားစုအိမ် (သေဆုံးသူ၏ အိမ်တဆောင်ထက် ပို၍ ကျန်ရှိခဲ့လျှင်၊ အိမ်တဆောင်ကိုသာလျှင် “မိသားစုအိမ်” ဟု အသိ အမှတ်ပြုရမည်။ သို့သော်လည်း သေဆုံးသူသည်၊ မယားတယောက်ထက် ပို၍၊ ထိမ်းမြားလက်ထပ်ယူထားခဲ့သဖြင့်၊ သေဆုံးသူပိုင်သော သီးခြား အိမ်များတွင် မယားတယောက်စီ နေထိုင်ကြလျှင်၊ ထိုအိမ်အသီးသီးသည်၊ “မိသားစုအိမ်” များဖြစ်ကြရမည်။

(၂) သေဆုံးသူက၊ မိမိ၏အဘထံမှသော်၎င်း၊ အခြားဆွေမျိုးများထံမှသော်၎င်း အမွေဆက်ခံရရှိသည့် မရွှေ့ပြောင်းနိုင်သော ရှေးဟောင်းပစ္စည်း၊ ထို့ပြင်

(၃) ထုံးတမ်းစဉ်လာ ဥပဒေအရ၊ ဘေးဘိုးစဉ်ဆက်ပိုင် ပစ္စည်းအဖြစ် ပါဝင် သော သေနတ်များနှင့် ထိုသေနတ်များနှင့် ပူးတွဲပါရှိသော ပစ္စည်းများ၊ မိရိုးဖလာ အဝတ်အစားများနှင့် လက်ဝတ်လက်စား အစရှိသည့် ရွှေ ပြောင်းနိုင်သောပစ္စည်း

ပါဝင်သည်။

(၄) အထက်ပါ ပစ္စည်းများမှတစ်ပါး၊ သေဆုံးသူ၏ ကျန်ရှိသော ရွှေပြောင်းနိုင် သည့်ပစ္စည်းနှင့် မရွှေ့ပြောင်းနိုင်သည့် ပစ္စည်းအားလုံးသည် သာမန်ပစ္စည်း ဖြစ်ရမည်။

ရှင်းလင်းချက်။ ။ (က) လင်နှင့်မယား နှစ်ဦးအတူတကွ ကြီးပမ်း၍ရရှိသော ပစ္စည်း ကိုလင်သေဆုံးသောအခါ၌၊ သေဆုံးသူ၏ သာမန်ပစ္စည်းတွင် ထည့်သွင်းရမည်။

(ခ) လင်နှင့်မယား နှစ်ဦးအတူတကွ ကြီးပမ်း၍ရရှိသော ပစ္စည်းသည်၊ မယား သေဆုံးသောအခါ၌ လင်၏ပစ္စည်းဖြစ်သည်။

၃။ ။ (၁) သေဆုံးသူ၏ ဘေးဘိုးစဉ်ဆက်ပိုင် ပစ္စည်းကို အမွေဆက်ခံနိုင်ခွင့်ရှိသူများ သည်၊ အောက်ပါ အစီအစဉ်အတိုင်းဖြစ်ရမည်။

(က) သက်ဆိုင်ရာ ထုံးတမ်းစဉ်လာဥပဒေအရ၊ အဆိုပါပစ္စည်း၏ အမွေခံဖြစ်သော သေဆုံးသူ၏ သား၊ မြေးယောက်ျား၊ မြစ်ယောက်ျား အစရှိသည့် တိုက်ရိုက် ဆင်းသက်သူ၊ ထိုသူမရှိလျှင်၊

(ခ) သေဆုံးသူ၏ အဘ၊ ထိုသေဆုံးသူ၏ အဘမရှိလျှင်၊

- (ဂ) သက်ဆိုင်ရာ ထုံးတမ်းစဉ်လာ ဥပဒေအရ၊ အဆိုပါ ပစ္စည်း၏ အမွေခံ ဖြစ်သော သေဆုံးသူ၏ အဘမှ တိုက်ရိုက်ဆင်းသက်သူ ယောက်ျား၊ ထို ယောက်ျားမရှိလျှင်၊
- (ဃ) သက်ဆိုင်ရာ ထုံးတမ်းစဉ်လာ ဥပဒေအရ၊ အဆိုပါပစ္စည်း၏ အမွေခံဖြစ်သော အဘဘက်မှ ဘိုးအေ၊ သို့တည်းမဟုတ် ထိုဘိုးအေမှ တိုက်ရိုက် ဆင်းသက်သူ ယောက်ျား၊ ထိုယောက်ျားမရှိလျှင်၊
- (င) သေဆုံးသူ၏ အသက်ရှင်လျက်ရှိသော အကြီးဆုံးဖြစ်သည့် သမီး၊ ထိုအကြီးဆုံး ဖြစ်သည့် သမီးမရှိလျှင်၊
- (စ) သေဆုံးသူမှ တိုက်ရိုက်ဆင်းသက်သူ ယောက်ျားတဦးဦး၏ အသက်ရှင်လျက် ရှိသော အကြီးဆုံးဖြစ်သည့်သမီး၊ ထိုအကြီးဆုံးဖြစ်သည့် သမီးမရှိလျှင်၊
- (ဆ) သေဆုံးသူ၏ အသက်ရှင်လျက်ရှိသော အကြီးဆုံးဖြစ်သည့် အင်မ၊ နှစ်မ၊ ထို အကြီးဆုံးဖြစ်သည့် အင်မ၊ နှစ်မ မရှိလျှင်၊
- (ဇ) သေဆုံးသူ၏ အမိ။

(၂) သေဆုံးသူမှာ၊ အပိုဒ်ခွဲ (၁) တွင် ဖော်ပြထားသည့် ဆွေမျိုးတဦး တယောက်မျှ မရှိလျှင်၊ ဘေးဘိုးစဉ်ဆက်ပိုင်ပစ္စည်းကို သေဆုံးသူ၏ သာမန်ပစ္စည်းတွင် ထည့်သွင်းရမည်။

ရှင်းလင်းချက် ၁။ ။ သေဆုံးသူ၏ မုဆိုးမမှာ မိသားစု အိမ်တွင်အလွတ် ကိုယ်တိုင် နေထိုင်ခွင့်ရှိရမည်။ သို့သော် ထပ်မံ၍ အိမ်ထောင်ပြုလျှင်ဖြစ်စေ၊ မတရားကားစပ်ယှက်ခြင်း ကြောင့် ပဋိသန္ဓေရရှိသည်ဟု သက်သေထင်ရှားပြုလျှင်ဖြစ်စေ၊ ထိုသို့နေထိုင်ခြင်း ရပ်စဲ စေရမည် (သေဆုံးသူ၏ မုဆိုးမတယောက်ထက်ပို၍ ကျန်ရစ်ခဲ့လျှင်၊ မုဆိုးမတိုင်းသည်၊ မိမိနေထိုင်ခဲ့သော အိမ်တွင်၊ အဆိုပါ စည်းကမ်းချက်များနှင့် မဆန့်ကျင်စေဘဲ၊ အလွတ် ကိုယ်တိုင်နေထိုင်ခွင့်ရှိရမည်)။

ရှင်းလင်းချက် ၂။ ။ ဤအပိုဒ်ပါ “ တိုက်ရိုက်ဆင်းသက်သူ ယောက်ျား ” ဆိုသည် မှာ သား၊ သားမှပေါက်ဖွားသော မြေးယောက်ျား အစရှိသော ယောက်ျား အဆက်အနွယ်မှ ဆင်းသက်သော ယောက်ျားကိုဆိုလိုသည်။ ထိုစကားရပ်တွင် မိန်းမ (Female) မှ ဆင်းသက်သော သား မပါဝင်ချေ။

ရှင်းလင်းချက် ၃။ ။ ဒေသတခု၏ ထုံးတမ်းစဉ်လာဥပဒေတွင် မည်သို့ပင် ပါရှိစေကာမူ၊ သားသမီးအားလုံးမှာ အမွေဆက်ခံခွင့်ရှိစေရမည်။

ရှင်းလင်းချက် ၄။ ။ ဤဇယားပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်များ၏ ကိစ္စအလို့ငှါ၊ “ သားသမီး ” ဆိုသည့် စကားရပ်တွင်၊ ဒေသတခု၏ ထုံးတမ်းစဉ်လာဥပဒေအရ၊ အမွေခံ အမွေစားအဖြစ် မွေးစားသော သားသမီးပါဝင်သည်။

၄။ ။ သေဆုံးသူ၏ သာမန်ပစ္စည်းကို သေဆုံးသူ၏ မုဆိုးမ (သို့တည်းမဟုတ် မုဆိုးဖို) နှင့် အခြားဆွေမျိုးများက အောက်ပါအတိုင်း ခွဲယူရမည်။

- (က) သေဆုံးသူ၏ သားသမီးများ ကျန်ရစ်ခဲ့လျှင်၊ သားတယောက်သည်၊ သမီး တယောက် ရထိုက်သည့် အစု၏ နှစ်ဆရစေ၍၊ သမီးတယောက်သည်၊ မုဆိုးမ (သို့တည်းမဟုတ် မုဆိုးဖို) ရထိုက်သည့် အစု၏ နှစ်ဆရစေ၍၊ ပစ္စည်းကို ခွဲဝေရမည်။

ခြင်းချက်။ ။ သို့ရာတွင် သေဆုံးသူ၏ သားသမီး တဦးဦးသည်၊ သေဆုံးသူ အသက် ရှင်လျက်ရှိစဉ်၊ သေဆုံး၍၊ အသက်ရှင်လျက်ရှိသည့် တိုက်ရိုက်ဆင်းသက်သူ တဦးဦးကျန်ရစ်ခဲ့လျှင်၊ ထိုသေဆုံးသော သားသမီးတဦးဦး အသက်ရှင်လျက် ရှိပါက၊ ရထိုက်မည့်အစုကို သားတယောက်သည် သမီးတယောက် ရထိုက် သည့်အစု၏ နှစ်ဆရစေရမည်။

ဥပမာ။ ။ “က” သေဆုံး၍၊ မုဆိုးမ “ခ” သမီး၊ “ဂ” နှင့် သား “ဆ” တို့ ကျန်ရစ်ခဲ့သည်။ အခြားသားတယောက်ဖြစ်သူ “င” သည်၊ “က” အသက် ရှင်လျက်ရှိစဉ် သေဆုံး၍၊ သားသမီးများကျန်ရစ်ခဲ့သည်။ ပစ္စည်းကို “ခ” အတွက်တစု၊ “ဂ” အတွက် နှစ်စုနှင့် “ဆ” နှင့် “င” အတွက် လေးစုစီ ရစေ၍ ခွဲဝေရမည်။ “င” ရထိုက်သည့် အစုလေးစုကို “င” ၏ သားသမီး များအား၊ သားတယောက်သည်၊ သမီးတယောက် ရထိုက်သည့် အစု၏ နှစ်ဆရစေ၍ ခွဲဝေရမည်။

(ခ) သေဆုံးသူ၏ တိုက်ရိုက် ဆင်းသက်သူ မကျန်ရစ်ခဲ့လျှင် သာမန်ပစ္စည်းကို အောက်ပါအတိုင်း ခွဲဝေရမည်။

(၁) မိဘနှစ်ပါးလုံး အသက်ရှင်လျက်ရှိပါက၊ အဘနှင့် အမိသည်သော်၎င်း၊ တဦးဦးသေဆုံးပါက၊ အဘ၊ သို့တည်းမဟုတ် အမိသည်သော်၎င်း ပစ္စည်း တဝက်ရရှိစေ၍၊ မုဆိုးမ (သို့တည်းမဟုတ် မုဆိုးဖို) သည်၊ ပစ္စည်း၏ ကျန် တဝက်ကိုရရှိစေရမည်။ သို့ရာတွင် မိဘနှစ်ပါးလုံး အသက်ရှင်လျက်ရှိပါက၊ အဘသည်၊ အမိရထိုက်သည့် အစု၏ နှစ်ဆရရှိစေရမည်။ ထို့ပြင် အမိမှာ လင်ယောက်ျား အသက်ရှင်လျက်ရှိနေပါက၊ ပစ္စည်းပေါ်တွင် မည်သည့် အစုမျှရထိုက်ခွင့် မရှိစေရ။

ရှင်းလင်းချက်။ ။ “အဘ”၊ သို့တည်းမဟုတ် “အမိ” ဆိုသည်မှာ သေဆုံးသူ၏ အဘရင်း၊ သို့တည်းမဟုတ် အမိရင်းကိုဆိုလိုသည်။ ထို “အဘ”၊ သို့တည်း မဟုတ် “အမိ” ဆိုသည့် စကားရပ်တွင် “မိထွေး”၊ သို့တည်းမဟုတ် “ပထွေး” မပါဝင်ချေ။

(၂) မိဘနှစ်ပါးလုံး အသက်ရှင်လျက် မရှိဘဲ၊ (အဘဘက်မှ) ညီ၊ အစ်ကိုနှင့် အစ်မ၊ နှစ်မများရှိလျှင်၊ ထိုညီ၊ အစ်ကိုနှင့် အစ်မ၊ နှစ်မများသည် မိမိတို့၏ မိဘများ ရရှိမည့်ပစ္စည်းကို ညီ၊ သို့တည်းမဟုတ် အစ်ကိုအသီးသီးသည်၊ အစ်မ၊ သို့တည်းမဟုတ် နှစ်မအသီးသီးရထိုက်သည့် အစု၏နှစ်ဆရစေ၍၊ အမွေဆက်ခံရမည်။ (ညီ၊ သို့တည်းမဟုတ် အစ်ကိုတယောက်ယောက် သေဆုံး၍၊ တိုက်ရိုက်ဆင်းသက်သူ ကျန်ရစ်ခဲ့လျှင်၊ ထိုညီ၊ သို့တည်းမဟုတ် အစ်ကို အသက်ရှင်လျက်ရှိပါက ရထိုက်မည့်အစုကို ထိုသေဆုံးသော ညီ၊ သို့တည်းမဟုတ် အစ်ကို၏ ကျန်ရစ်ခဲ့သည့် တိုက်ရိုက်ဆင်းသက်သူများ ဖြစ်သော သားတယောက်သည်၊ သမီးတယောက် ရထိုက်သည့် အစု၏ နှစ်ဆရစေရမည်)။

(၃) မိဘနှစ်ပါးလုံးနှင့် အဘမှ တိုက်ရိုက်ဆင်းသက်သူ အသက်ရှင်လျက် မရှိဘဲ၊ အဘဘက်မှ ဘိုးအေသော်၎င်း၊ အဘဘက်မှ ဖွားအေသော်၎င်းရှိလျှင်၊ မုဆိုးမသည်၊ သို့တည်းမဟုတ် မုဆိုးဖိုသည်၊ ပစ္စည်း၏ သုံးပုံနှစ်ပုံရစေ၍၊

ဘိုးအေ၊ ဖွားအေသည်၊ ပစ္စည်း၏ သုံးပုံတပုံရစေရမည်။ ဘိုးအေရထိုက် သည့် အစုသည်၊ ဖွားအေရထိုက်သည့် အစု၏နှစ်ဆဖြစ်စေရမည်။ သို့ရာတွင် ဖွားအေမှာ လင်ယောက်ျား အသက်ရှင်လျက်ရှိနေပါက၊ ပစ္စည်းကို ရထိုက် ခွင့် မရှိစေရ (အဘဘက်မှ ဘိုးအေနှင့် ဖွားအေများ သေဆုံး၍၊ အဘဘက်မှ ဘိုးအေ၏ တိုက်ရိုက်ဆင်းသက်သူများ ကျန်ရစ်ခဲ့လျှင်၊ ထို ဘိုးအေ၊ ဖွားအေ အသက်ရှင်လျက်ရှိပါက၊ ရထိုက်မည့်အစုကို ထိုသေဆုံး သော ဘိုးအေ၏ တိုက်ရိုက်ဆင်းသက်သူများဖြစ်သော သားတယောက် သည်၊ သမီးတယောက် ရထိုက်သည့် အစု၏ နှစ်ဆရစေရမည်)။

(၄) အထက်ပါ (၁)၊ (၂) နှင့် (၃) တွင် ဖော်ပြထားသော ဆွေမျိုးတယောက် မျှမရှိလျှင်၊ မုဆိုးမသည်၊ သို့တည်းမဟုတ် မုဆိုးဖိုသည်၊ ပစ္စည်း၏ လေးပုံ သုံးပုံရရှိစေ၍၊ ပစ္စည်း၏ ကျန်လေးပုံ တပုံကို သက်ဆိုင်ရာ ထုံးတမ်းစဉ်လာ ဥပဒေအရ အမွေခံဖြစ်သူ မည်သူမဆိုရရှိစေရမည်။

ရှင်းလင်းချက်။ ။(က) တိုက်ရိုက်ဆင်းသက်ခြင်းသည်၊ မိန်းမဖြစ်သူ (Female) တွင် အဆုံးသတ်သည်။ ဆိုလိုရင်းမှာ အမွေဆက်ခံခြင်းနှင့် စပ်လျဉ်း၍၊ သမီးသည် တိုက်ရိုက် ဆင်းသက်သူဖြစ်သော်လည်း၊ ထိုသမီး၏ သားသမီးများသည်၊ အမိ၏ အဘဖြစ်သော ဘိုးအေ မှ တိုက်ရိုက်ဆင်းသက်သူများ မဟုတ်ကြချေ။

(ခ) အထက်ပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်များအရ မယားသေဆုံးသည့် အခါ၌ ခွဲဝေပေးရမည့် ပစ္စည်းသည်၊ မယားပိုင် သီးခြားပစ္စည်းသာဖြစ်သည်။

၅။ ။အထက်ပါ အပိုဒ်များတွင် မည်သို့ပင်ပါရှိစေကာမူ အောက်ပါ ပုဂ္ဂိုလ်များမှာ သေဆုံးသူ၏ ပစ္စည်းကို ပိုင်ဆိုင်ခွင့်၊ သို့တည်းမဟုတ် ထိုပစ္စည်းမှ အစိုးရပိုင်ခွင့် မရှိစေရ။

- (က) သေဆုံးသူ အသက်ရှင်လျက်ရှိစဉ်က ထုံးတမ်းစဉ်လာ ဥပဒေအရ အမွေခန်း ဖြတ်ခြင်းခံရသူ၊ သို့တည်းမဟုတ်
- (ခ) သေဆုံးသူကို သတ်သူ၊ သို့တည်းမဟုတ် သေဆုံးသူကို သတ်ရာတွင် အားပေး ကူညီသူ။

၆။ ။ကာလစည်းကမ်းသတ် ဥပဒေ (Limitation Act) နှင့် မဆန့်ကျင်စေဘဲ ၁၉၅၇ ခုနှစ်၊ ချင်းဝိသေသတိုင်း (ပြင်ဆင်ချက်) အက်ဥပဒေစတင်အာဏာတည်သည့်နေ့ရက် ။ တွင် မဆုံးဖြတ်ရသေးသော အမှုများကို၊ ဤဇယားတွင်ပါရှိသော ပြဋ္ဌာန်းချက်များနှင့်အညီ စီရင်ဆုံးဖြတ်ရမည်။

* ၁၃၁၉ ခုနှစ်၊ သီတင်းကျွတ်လပြည့်ကျော် ၈ ရက် (၁၆-၁၀-၅၇)။

THE CHIN SPECIAL DIVISION (EXTENSION OF LAWS) ACT, 1948.*

[ACT No. XLVIII OF 1948.] (22nd OCTOBER 1948.)

WHEREAS it is expedient to extend the provisions of certain enactments to the Chin Special Division of the Union of Burma, it is hereby enacted as follows :—

1. This Act may be called the Chin Special Division (Extension of Laws) Act, 1948.

2. No enactment in force in the Union at the date of the coming into operation of the Constitution, other than the enactments in the Schedule with the exceptions and with the modifications therein set forth, shall apply to the Chins in the Chin Special Division: [*****]¹

² Provided that the President may, by notification, delete any enactment from the Schedule or extend, without modification, any enactment not already applying to the Chins by inserting such enactment in the Schedule.

3. (1) In the application to the Chin Special Division of the enactments for the time being in force in the Union of Burma, the powers exercisable by the President thereunder may, without prejudice to the exercise thereof by the President and so as not to conflict therewith, be exercisable by the Minister.

(2) For the purposes of the Chin Special Division the powers of the Financial Commissioner and of the Excise Commissioner [may]³ be exercised by the Commissioner of the Chin Special Division.

SCHEDULE (PART I.)

(See Section 2.)

Enactments deemed applicable to Chins.

Subject	Extent of Application	Modification
The Burma General Clauses Act. The Foreigners Act. The Registration of Foreigners Act. The Burma Passport Act. The Burma Extradition Act.		

* Published in *Burma Gazette*, 1948, Part 1, page 1122.

¹ Deleted by Act No. IX, 1957.

² Substituted *ibid.*

³ Substituted *ibid.*

Subject	Extent of Application	Modifications
<p>The Foreign Relations Act. The Metal Tokens Act. The Government Securities Act. The Government Savings Banks Act. The Post Office Cash Certificates Act. The Pensions Act. The Public Accountants Default Act. The Public Servants Inquiries Act.</p>		
<p>The Judicial Officers Protection Act.</p>	<p>So much as may from time to time be in force in Upper Burma.</p>	
<p>The Police (Incitement to Disaffection) Act. The Disposal of Police Officers Estate Act. The Prison Act. The Prisoners Act. The Identification of Prisoners Act. The State Prisoners Regulation.</p>	<p>So much as may from time to time be in force in Upper Burma.</p>	
<p>The Burma Army Act. The Burma Territorial Force Act. The Burma Auxiliary Force Act. The Soldiers Litigation Act. The Burma Royal Naval Volunteer Reserve (Discipline) Act.¹ The Works of Defence Act. The Burma Official Secrets Act. The Explosive Substances Act. The Unlawful Association Act. The Expulsion of Offenders Act. The Press (Emergency Powers) Act. The Press (Registration) Act. The Revenue Recovery Act. The Burma Income-tax Act.</p>		

¹ Now the Burma Naval Volunteer Reserve (Discipline) Act.

Subject	Extent of Application	Modifications
<p>The Burma Tariff Act. The Land Customs Act. The Lunacy Act. The Births, Deaths and Marriage Registration Act. The Burma Census Act. The Epidemic Diseases Act. The Poisons Act. The Dangerous Drugs Act. The Ancient Monuments Preservation Act. The Gambling Act. The State Aid to Industries Act. The Weavers' Loans Act. The Burma Merchandise Marks Act. The Geneva Convention Implimenting Act. The Boilers Act. The Electricity Act. The Petroleum Act. The Explosives Act. The Factories Act. The Mines Act. The Payment of Wages Act. The Workmen's Compensation Act. The Trade Dispute Act. The Land Improvement Loans Act. The Agriculturists Loans Act. The Wild Life Protection Act. The Live-Stock Importation Act. The Animal Pests Act. The Cattle Trespass Act. The Cantonments Act. The Burma Post Office Act. The Burma Telegraph Act. The Burma Wireless Telegraphy Act. The Highways Act. The Ferries Act. The Carriers Act. The Burma Carriage by Air Act. The Burma Motor Vehicles Act. The Hackney Carriage Act. The Inland Steam Vessel Act. The Burma Aircraft Act.</p>		

Subject	Extent of Application	Modifications
<p>The Penal Code ...</p> <p>.</p> <p>.</p>	<p>[****]¹</p>	<p>In section 64 (as amended by subsequent enactment.) for the first fifty-two words, the words "In every case in which an offender is sentenced to a fine" shall be substituted. In section 67, for the last forty-seven words the following shall be substituted namely—"for any term not exceeding four months when the amount of the fine shall not exceed fifty kyats, and for any term not exceeding eight months when the amount shall not exceed one hundred kyats, and for any term not exceeding twelve months in any other case."</p> <p>[****]¹</p>
<p>The Whipping Act ...</p> <p>The Fatal Accidents Act.</p> <p>The Contract Act.</p> <p>The Insurance Companies Act.</p> <p>The Provident Insurance Societies Act.</p> <p>The Life Assurance Companies Act.</p> <p>The Provident Fund Act.</p> <p>The Boundaries Act.</p> <p>The Land Acquisition Act.</p> <p>The Land Acquisition (Mines) Act.</p> <p>The Sale of Goods Act.</p> <p>The Treasure Trove Act.</p> <p>The Negotiable Instruments Act.</p> <p>The Burma Copyright Act.</p> <p>The Burma Patents and Designs Act.</p> <p>The Burma Patents and Designs (Emergency Provisions) Act.</p> <p>The Partnership Act.</p> <p>The Societies Registration Act.</p> <p>The Co-operative Societies Act.</p> <p>The Burma Companies Act.</p> <p>The Christian Marriage Act.</p> <p>The Foreign Marriage Act.</p> <p>The Burma Divorce Act.</p> <p>The Special Marriage Act.</p>	<p>[****]¹</p>	<p>[****]¹</p>

¹ Deleted by Act No. IX, 1957.

Subject	Extent of Application	Modifications
The Slavery Act ...	So much as may from time to time be in force in Upper Burma.	
The Evidence Act ...	Do.	
<p>The Banker's Books Evidence Act. Custodian of Movable Property Act. Burma Indemnity and Vindictive Act. The Special Judges Act. The Union Military Police Act. Burma Medical Act. The Present War Ter- mination (Definition) Act. The Sanction for Pro- secution (Wartime Offences) Act. The Burma Notes (Pay- ment Restriction) Act, 1946. The Burma Stamp Act. The Burma Finance Act. The Currency and Coinage Act. The Wartime Crimes Exemption Act. Accrual of Interest (War- time Adjustment) Act. The Urban Rent Control Act. The Public Order (Preservation) Act. The Mechanical Lighters (Excise Duty) Act. The Burma Immigration (Emergency Provi- sions) Act. The Japanese Currency Evaluation Act. The Requisitioning (Emergency Provi- sions) Act. The Imports and Ex- ports Control Act. The Public Utility Protection Act. The Prisoners of War Control Act. The Foreigners Ex- change Regulation Act. The Essential Supplies and Services Act. The Custodian of Enemy Property Act.</p>		

Subject	Extent of Application	Modification
<p>The Union Bank of Burma Act. The Burma Agriculturists Debt Relief Act. The Transfer of Immovable Property Restriction Act. The Union of Burma (Adaptation of Laws) Orders. The Public Property Protection Act. The Buildings (Regulation of Construction and Repair) Act. The Land Disputes (Summary Jurisdiction) Act. The Agricultural Debts Moratorium Act. The Opium Act. The Lepers Act.¹ The Burma Laws Act. The Factories Act. The Disposal of Tenancies Act. The Tenancy Act. The Monthly Leases (Termination) Act.</p>	<p>...</p>	<p>I. (a) Every Magistrate of the First Class shall exercise within the local limits of his jurisdiction all the ordinary powers of a Subdivisional Magistrate as set forth in Schedule III of the Code. (b) Every Magistrate of the Second Class shall have power to take cognizance of an offence under any of the clauses of subsection (1) of section 190, and to make orders as to first offences under section 562. (c) Notwithstanding anything in section 32 any Magistrate of the Second Class may pass a sentence of whipping. [(d) *****]²</p> <p>II. For the purpose of facilitating the application of the Code, any Magistrate or Court may construe any provision therein with such alteration not affecting the substance as may be necessary or proper to adopt it to the matter before the Magistrate or Court.</p>
<p>The Criminal Procedure Code.</p>	<p>...</p>	<p>I. (a) Every Magistrate of the First Class shall exercise within the local limits of his jurisdiction all the ordinary powers of a Subdivisional Magistrate as set forth in Schedule III of the Code. (b) Every Magistrate of the Second Class shall have power to take cognizance of an offence under any of the clauses of subsection (1) of section 190, and to make orders as to first offences under section 562. (c) Notwithstanding anything in section 32 any Magistrate of the Second Class may pass a sentence of whipping. [(d) *****]²</p> <p>II. For the purpose of facilitating the application of the Code, any Magistrate or Court may construe any provision therein with such alteration not affecting the substance as may be necessary or proper to adopt it to the matter before the Magistrate or Court.</p>

¹ Now the Leprosy Act.
² Deleted by Act. No. IX, 1957.

Subject	Extent of Application	Modifications
<p>The Criminal Procedure Code.—<i>contd.</i></p>	<p>...</p>	<p>III. (1) Notwithstanding anything in section 57 of the Code or section 61 an officer in charge of any police-station to which the provisions of this section may be specially applied by the Local Government by notification in the official Gazette may detain a person arrested without warrant so long as under all the circumstances of the case is reasonable.</p> <p>(2) But when the officer of his own authority detains any such person in custody for a longer period than twenty-four hours, exclusive of the time necessary for the journey from the place of arrest to the Magistrate's Court, he shall state in the report prescribed in section 62 his reasons for prolonging the detention of the person and where the detention extends beyond three days, shall submit further report of the reasons therefor at such intervals as the Magistrate to whom the report under section 62 was submitted may by general or special order direct.</p> <p>¹IV. Offences punishable under sections 326, 336, 344, 354, 356 of the Penal Code, offences punishable under sections 379, 380, 381 of the said Code where the value of the property stolen does not exceed one hundred kyats, offences punishable under sections 404, 406, 407, 408, 428, 429, 452, 453, 461 of the said Code, where the offence is committed against private persons and property may be compounded with the permission of the Court by the individual injured in person or property or by his guardian or legal representative.</p> <p>V. Notwithstanding anything in section 526 of the Code a Court of Session may if it is absolutely debarred by section 487 from trying any case committed to it or by section 556 from hearing any appeal pending before it direct that such case or appeal be transferred for trial or hearing to any other criminal Court of equal jurisdiction.</p>

¹ Substituted by Act No. IX, 1957.

Subject	Extent of Application	Modifications
The Criminal Procedure Code.— <i>concl'd.</i>	...	VI. Notwithstanding anything in the Code, a finding, sentence or order shall not be reversed or altered on appeal or revision on account of any irregularity of procedure unless the irregularity has occasioned a failure of justice.
Young Offenders Act. Volunteer Forces (Protection in Civil Employment) Act. Burma Army (Suspension of Sentences) Act. Burma Reserve Forces Act.	So much as may from time to time be in force in Upper Burma.	
Upper Burma Ruby Regulation.	So much as may from time to time be in force in Upper Burma.	
Burma Forest Act ...	The whole ...	<p>In the case of that part of the Chin Special Division which lies to the west of the line described below is subject to the following modifications :—</p> <ul style="list-style-type: none"> (a) No trees shall be reserved trees except teak. (b) Free licences to fell, cut, saw, convert, remove and utilize such teak trees as are not alienated by lease or the timber thereof may be issued to any Chin for any agricultural, domestic, piscicultural, or public purpose by the Deputy Commissioner of the District subject to the limits prescribed in clause (c). (c) The quantity of timber for which a free licence may be issued by the Deputy Commissioner under clause (b) shall not exceed in value K 500. (d) There shall be no restrictions on the collection or removal of other forest produce including the parts and produce of animals except those prescribed by local customs provided that no such produce shall be removed east of the said line except with the

Subject	Extent of Application	Modifications
Burma Forest Act.— <i>contd.</i>	...	<p>permit issued by a competent authority and through a prescribed road.</p> <p>(e) Nothing in clause (d) shall be deemed to limit the power of the Government of the Union of Burma under Rule 27 or of the Deputy Commissioner under Rule 19 of the Burma Forest Rules published in Revenue (Forest) Department Notification No. 198, dated the 31st October 1911, as subsequently amended.</p> <p>(f) Hunting and fishing in the said area shall be governed by Chin custom on the understanding that a close season for all classes of game be observed throughout the months of July, August, and September.</p> <p>(g) No elephant or rhinoceros shall be killed without a licence issued by a competent authority.</p> <p style="text-align: center;">FOREST LINE</p> <p>The boundary runs due south from a demarcated point on the Twi Sa stream (also known as Tinzin <i>chaung</i>) about two miles from the eastern boundary of the Tiddim Subdivision to a point on the Tang Paul Mwell (also known as Lesan Hausapi) crossing a portion of the Mun Htak (or Lu Pwai Mwell) the Twi Pu stream and a portion of Baibi Mwell (or Tak Mwell Lan) and Nan Yawl Lai; thence in a straight line due south to the foot of the Lekan Mwell (otherwise known as the Lekan Tak Bawk); thence to a south-westerly direction to a demarcated point on the Mwell Vai Luk crossing the Twi Mee stream; thence in a westerly direction to a point at the foot of the Paidim Htang about two miles from the Twi Lai or Manglon <i>chaung</i>, thence due</p>

subject	Extent of Application	Modifications
Burma Forest Act.— <i>contd.</i>		<p>south and parallel to the western boundary of the Natmyaung Reserve to a point on the Taklam Mwell crossing the Twi Lai stream, Tawl Mwell and the Twi Pak (or Naymyaung <i>chaung</i>) about a mile below its confluence with the Lam Tang Lwi; thence from a demarcated point on the Taklam Mwell east of Monglang about a distance of two miles from the western boundary of the Natmyaung Reserve in a southerly direction to a point on the Shang Kang Mwell and down to the Twi Ngo Lwi (Nattaga <i>chaung</i>); thence to a demarcated point on the Mwelnum Lu about two miles from the western boundary of the Natmyaung Reserve crossing the Htay Mwell and the Taung Suang Mwell; thence from the Mwelnum Lu which is the continuation of the Beli Mwell east of Dolluang to a point on the Shel Ki Mwell crossing the Sun Num Lwi and down to the junction of the Kwe Lwi and the Pheal Lwi streams; thence to a demarcated point on the An Khooa Mwell down the Lel Lwi stream between No. 3 Stockade and the western boundary of the Siyin Reserve and up the Zu Hawm Mwell, the continuation of the Mwell Pi; thence in a south-westerly direction crossing three small streams, namely, the Nam Ta Lwi, the Twi Duck and the Tow Lwi to a demarcated point on the Shwumpi Mwell; thence in a south-easterly direction to the Bong Bun stream which is the continuation of the Twi San stream; thence to the highest peak of the Voklu Klang and along the summit of the Ngerkhi Klargs to the Buk Va and up to the junction of the Teelwan and Ngerkhi Klargs to a point directly between these two ranges; thence down to the Manipur river to a point about two miles due west of a point on the said river where the boundaries of the Subdivisions of Kale, Falam and Haka meet; thence crossing</p>

Subject	Extent of Application	Modifications
Burma Forest Act.— <i>contd.</i>	...	<p>the Manipur river up an un-named spur to the Tikul Bo (1512); thence following the ridge of the Ti Rang Klang to the Ti Rang Bo (5064) passing over the Tia Kauk Bo (3061) and the Ci Ri Bo (3533); thence along the ridge of the Ruan Klang to the Ruan Lung Bo (4908); thence continuing down the Ruan Lung Klang and the Zuang Klang passing over peaks 4260 and 3245, the Phak Pha Va; thence crossing the Phak Pha Va up the Thal Ko Vate to its source on the Thal Ko Klang; thence up this Klang passing through Peaks 3401 and 3102 to Kaung Dawn Fiang; thence down the Dar Tlai Klang over peak 4115 (Vui Bel Bo) to peak 3784; thence eastwards through the Cung Bawr Fiang to the Tun Thio Lung Bun Bo (3550); thence southwards along the Lungpha Klang and over the Lungpha Bo (3207) in a southerly direction down a spur along the western watershed of the Hairi Va and crossing the Hak-Kan bridle path near the 48th mile; thence south for two furlongs along a spur to the Treng Va, across this Va and up a spur to the Lamtukku Klang, crossing this Klang and continuing south down a prominent spur to the Thawng Va about one quarter mile below the mouth of its tributary the Zangte Va; thence across the Thawrg Va and south-west up the ridge dividing the Zangte Va from the Lungrang Va to point 3090 on the Rangpi Klang ridge; thence across this ridge and south down the Zangpi Klang for about three miles when the ridge begins to lose height rapidly; thence south-west down a spur, crossing a well-marked rounded outlying hill, to the Chui Va; thence across the Chui Va, and west up a spur (northern watershed of the Hai Va, a small tributary of the Chui Va) to the summit of Cal Klang (2770); thence a mile west across a saddle to the end of the Kuangkulang; thence south down the ridge</p>

Subject	Extent of Application	Modification
Burma Forest Act— <i>contd.</i>	...	<p>between the Khuei Va and the Cal Va to the Ri Va near where the Lungchau-Burma footpath leaves the stream bed to avoid a bend in the Ri Va; thence west along the Ri Va for one furlong and south up a spur to the Ri Va-Pan-hnawk watershed ridge; thence south-east down a spur to the Pan-hnawk Va, across this Va and up a spur to the Pangku Klang; thence in a general southerly direction up the Panku Klang to point 2370 and on through point 3365 at the end of the Mangkaw Klang to point 2929 on the Penco Klang; thence down a spur to the junction of the Cangsi Va (or Cansipi Va) with one of its tributaries, the Tantlai Va, and down the Cangsi Va to its junction with the Cansite Va; thence west up a spur to point 2575 and on across a saddle to the Hill at the end of the Lawng Thang Suan Klang; thence south down a spur to the junction of the Zahau Va with the Phawk Va near point 1515; thence in a southerly direction up a spur between the Kantu Va and the Rua Hang Va to the Tusang Tlang (known locally as Thosei at point 3614 Tlang); thence following the Dumva-Burma path through point 2741 to the Vapi Va (or also known as Hran Va) and across this Va to point 2257; thence along the area Klang ridge through point 2270 to its highest point 3748 and down a spur to the Simbra Va at its junction with the Toinka Va; thence across the Simbra Va and up a spur (Hrawngvate Klang) to Kawk Va Klang and across a saddle to point 3112 on the Leiva Mual; thence continuing in a southerly direction down the Leiva Mual and across a saddle down the Pidawng Klang to the Myitha river (or Letsa Va) at its junction with the Lui Va; thence across the Myitha river and up a spur to the Uthim Va Klang and continuing in a south-westerly direction along this Mual across the Temarg Thing Hlioh Klang to point</p>

Subject	Extent of Application	Modifications
Burma Forest Act.— <i>contd.</i>	...	<p>3189 on the Hainghua Khung Tlang range; thence down a spur western watershed of Rangri Va, one of its tributaries to the Teilik Va below the gorge; thence across the Teilik Va and up the watershed ridge between the Mawr Va and the Varit Va in a southerly direction across the Mishi Mual ridge and down the eastern watershed of the Khuei Va to the Rawng Va about four miles above its junction with the Ruavapai Va; thence across the Rawng Va and up a ridge in a southerly direction for about one mile; thence along the Suazi Lungpung Klang ridge in a easterly direction for about three miles and thence down to the Daidin Va where it meets its main tributary the Kei Va (at the end of the KEIPA Klang); thence across the Daidin Va and up a spur in a southerly direction to the Daidin-Burma road on the Shinza Klang; thence in an easterly direction along this path to where it meets the Ruavapi Va; thence up this stream for about half a mile to its junction with the Chawngkhua Va; thence up the Chawngkhua Va for about six miles to a tributary near the watershed; thence up a spur to the Palek ridge when the Ridni-Burma footpath forks near point 4831, and thence along the Palek ridge in a southerly direction to the Ping-ring peak (3992) and down along the Ping-ring spur in a south-south-easterly direction to the Vai Kaw peak (2881) where the Ping-ring spur turns eastward; thence in the same direction down along the Kawng-lung-Khui spur (From Vai-Kaw peak) to the Maw river as far as the mouth of the Shaw stream; thence southwards up the Shaw stream to a point near the headwaters of the Nga-khon stream and up the watershed of the Shaw stream and the Nga-khon stream to the Kyawnrawng peak (2900); thence in a south-easterly direction across the drainage of the</p>

Subject	Extent of Application	Modifications
Burma Forest Act.— <i>contd.</i>	...	<p>Ra stream to a point on the M' Bawkawng-Tilin path; thence south-west along this path for about half a mile to the Mui- dui peak (3223); thence in a south-casterly direction along the De'-tha-rui to the Batu- tai peak (the western end of Kyi Extension I boundary); thence along the reserve boundary to a point where it crosses the Ke'rui; thence north-west up along the Ke'rui to its junction with the Khi-Siang spur; thence south down along the Khi-Siang spur to the Hnaw river and thence down along the Hnaw river as far as its junction with the King-yung stream; thence across the Hnaw river and westwards up along the Paing Put spur till the footpath to Dangshi is reached; thence south down a creek to the King-yung stream and thence across the King-yung stream and up the spur opposite in a south- westerly direction to the Htat-kawng yung; thence east by south along the Htat- kawng yung to a point where this ridge turns north-east; thence south by east along a tributary of the Tru-bawk stream; thence across the Tru-bawk stream and up the opposite spur in a south-south-westerly direction to the Malatui peak (3275) on the Hnaw rui; thence in a north-westerly direction to the Kyim Phum peak; thence in a southerly direction down a tributary (oi-gehmwei) to the Nge river; thence down along the Nge river to the mouth of the second main tributary (Lai-tui hmwei) on the right bank; thence up this tributary to the Hlei-hlen rui; thence east for about two furlongs along the Hlei-hlen rui and south along a tributary to the Te stream; thence east along the Te stream to the western boundary of the Mi-E Reserve; thence in a general southerly direction along the western boundaries of the Mi-E and Kyauksit Extension II Reserved Forests to survey point 1825 on the right</p>

Subject	Extent of Application	Modifications
Burma Forest Act.— <i>cont.</i>	...	<p>bank of the Chi stream; thence south by west up the Hlak-chi-tai (Sat-shi-da) spur for a distance of about ten furlongs; thence east down a tributary stream to the U-Shen stream; thence across the U-Shen stream in a south-easterly direction to the M'Paa yung and down a tributary in the same direction to the M'Paa stream; thence across the M'Paa stream and up the opposite tributary in the same direction to the boundary of the Kyauksit Reserve (or Chin Hills Pakokku District boundary) at a point about three furlongs to the east of the side of old M'Thum-tui (Wabo taung) village; thence southward along the forest (or district) boundary as far as Hi-naing spur; thence down this spur to the Kyauksit river and along the Kyauksit river as far as the mouth of the Kha-Khui stream; thence up the Kha-Khui stream in a south-westerly direction to a point where the Kha-band-Ngung-Lawng footpath is reached and along this path in a general south-easterly direction crossing the Kha Khui yung to the Ngung stream; thence in an easterly direction down the Ngung stream to its junction with the Lung-du stream and south along the Lung-du stream to the A'Pem yung; thence east along the A'Pem yung to the western boundary of the Kyauksit reserve (or district boundary) and south along the boundary to the ridge of the A-nu-yung; thence south-south-east along the boundary for about three furlongs and down a spur to the Ye stream crossing the Ye stream and up the opposite spur in a south-westerly direction to a point three furlongs east of the site of old Bai-gaun (Auk-Kangu) village; thence along a line in a south-eastern direction and parallel to the Ye stream for about a mile to a point on the Kangu stream about half a mile away from its source just about the 6th mile-post on the Saw-</p>

Subject	Extent of Application	Modifications
<p>Burma Forest Act.— <i>concl'd.</i></p>	<p>...</p>	<p>Kanpetlet road; thence along the Kangu stream in a south-westerly direction to the 6th mile-post on the Saw-Kanpetlet road; thence east along this road to the western boundary of Kyauksit Extension III Reserved Forest and southwards along the reserve boundary to the Sundaung ridge where it meets the northern end of the western boundary of the Salin Reserve; thence along the western boundary of the Salin Reserve to Se-hle Pwe where it meets the northern boundary of the Maw chaung Reserve and west along the northern boundary of the Maw chaung Reserve; thence south along the western boundary of the same reserve till Kyen-ye yung is reached; thence in a south-westerly direction down the Kyen-ye yung to the source of the Hsa stream; thence in the same direction along the Hsa stream to the Mon river; thence south and east down the left bank of the bank of the Mon river to a point opposite the mouth of the Hlwet stream and south across the Mon river and up the Hlwet stream to its source on the Pwi Daung; thence in the same direction up the Pwi Daung to its junction with the Arakan-Yomah (Chin Hills-Akyab district boundary).</p>
<p>Upper Burma Land and Revenue Regulations. Burma Prohibition of Inoculation and Licensing of Vaccinations Act, as subsequently amended.</p>	<p>Parts I, II and III and the first Schedule so far as it concerns suits and proceedings of a civil nature provided that the enactment shall not be applicable in suits brought against Chins from Lushai Hills and Manipur at border meetings.</p>	<p>1. The period of limitation for a suit for recovery of marriage price according to Chin custom shall be twelve years from the date of demand according to such custom. II. The period of limitation for an appeal against, or an application for revision of, the decision or order of the Village Council presented to the Circle Council shall be six months from the date of the decision or order appealed against or of which revision is sought.</p>
<p>¹ The Limitation Act ...</p>		

¹ Amended *vide* Chin Ministry's Notification No. 32, dated the 22nd November 1954.

Subject	Extent of Application	Modifications
<p>The Limitation Act,— concl'd.</p>	<p>...</p>	<p>III. The period of limitation for an application for revision of the decision or order of the Circle Council presented to the Subdivisional Judge or where no Subdivisional Judge has been appointed, to the Subdivisional Officer empowered under section 19 of the Chin Special Division Act, 1948, shall be six months from the date of the decision or order of which revision is sought.</p> <p>IV. The period of limitation for application for revision under section 41 of the Chin Special Division Act, 1948, shall be six months in each case from the date of decision or order of which revision is sought.</p>
<p>The Court Fees Act ...</p>	<p>Chapters I and III and Schedules I and II: Provided that the enactment shall not be applicable in suits brought against Chins from the Lushai Hills and Manipur at border meetings.</p>	<p>Provided that Court Fee shall be levied on first application for revision as if they were plaints in original suits and on second or subsequent applications as if they were appeals. When a complaint or application is made verbally to a Court, the fee payable for a plaint or petition respectively shall be payable when the Court decides to proceed with the complaint or application.</p>
<p>The Burma Process Fees Act.</p>	<p>Provided that the enactment shall not be applicable in suits brought against Chins from the Lushai Hills and Manipur at border meetings.</p>	
<p>Criminal Justice Regulation.</p>		
<p>The Code of Civil Procedure.</p>	<p>Parts I to VIII, Orders IX, XVI, XVII, XIX, XXI, Rules 1 to 9 and XLIV subject to Rules made under section 19 (1) of the Chin Special Division Act from time to time.</p>	

Subject	Extent of Application	Modifications
<p>The Courts Act.</p> <p>¹ The Police Act, 1945.</p> <p>² The Burma Insolvency Act.</p>		

SCHEDULE (PART II)³

• • • •

• • • •

• • • •

¹ Inserted by Chin Ministry's Notification No. 24, dated the 20th June 1951.
² Inserted by Chin Ministry's Notification No. 38, dated the 3rd November 1955.
³ Deleted by Act No. IX, 1957.